

2011

MEMÒRIA DE GESTIÓ

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

ÍNDEX MEMÒRIA DE GESTIÓ 2011

1 EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT	5
1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ	7
1.2 ÒRGANS DE GOVERN.....	10
1.2.1 CONSELL RECTOR	10
1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA	11
1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ	12
1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ	12
1.4 RECURSOS HUMANS	14
1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL	14
1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS	15
1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	16
1.5.1 SEU DEL CONSORCI	16
1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	16
1.5.3 ALTRES	19
2 PRESSUPOST GENERAL	21
2.1 PRESSUPOST APROVAT	23
2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI.....	27
2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS	28
2.4 PRESSUPOST DE DESPESES AMPLIAT	30
3 ACTIVITAT DEL CONSORCI.....	31
3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI	33
3.1.1 CONSELL RECTOR	33
3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA	35
3.1.3 NOUS ESTATUTS.....	35
3.1.4 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI.....	35
3.1.5 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS	38
3.1.6 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI.....	39
3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	40
3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ DELS ESPAIS NATURALS	40
3.2.2 VALORACIÓ AMBIENTAL I SOCIAL DELS ESPAIS NATURALS	50
3.2.3 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS.....	51
3.2.4 GESTIÓ DELS HÀBITATS	55
3.2.5 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS.....	56
3.2.6 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS	63
3.2.7 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES.....	73
3.2.8 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT	77
3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	79
3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ ..	79
3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS	80
3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA.....	82
3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ	108
3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS	113
3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)	114
3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	115
3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC	115
3.4.2 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS	117
3.4.3 SEGUIMENT DELS ESPAIS NATURALS	117
3.4.4 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT	118
3.4.5 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS	120
3.4.6 INTERPRETACIÓ DEL MEDI NATURAL.....	120
3.4.7 ÚS PÚBLIC	121
3.4.8 EDUCACIÓ AMBIENTAL	128
3.4.9 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL	134
3.4.10 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA	142
3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	143
3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI	143
3.5.2 PARTICIPACIÓ EN FIRES.....	145
3.5.3 PRESÈNCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ	146
3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT	148
3.6.1 CONSELL DE COOPERACIÓ.....	148
3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA.....	148
3.6.3 PATROCINIS	149
3.6.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT.....	151

01 EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

El Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat es va constituir el 3 de maig de 2005, com a entitat pública consorciada entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. A finals de 2009 s'integren al Consorci els ajuntaments de Sant Boi de Llobregat i Gavà. Després de les eleccions al Parlament de novembre de 2010 és el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural qui representa a la Generalitat de Catalunya en el Consorci.

L'objecte del Consorci, tal i com estableix l'article 5 dels Estatuts, és la preservació, millora i divulgació del patrimoni natural del Delta del Llobregat i el seguiment del desenvolupament de les activitats que siguin compatibles amb les funcions que compleixen els espais naturals del delta del Llobregat.

L'article 6 dels Estatuts del Consorci, defineix **les funcions** que aquest desenvoluparà per a la consecució dels seus objectius, i que són les següents:

- Gestionar directament els espais naturals del delta del Llobregat de forma integral per garantir la conservació i la potenciació de la seva biodiversitat.
- Promoure un ús públic sostenible, lúdic i educatiu, dels espais naturals del delta del Llobregat.
- Fomentar el coneixement i promoure la conscienciació social sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar per la conservació, la defensa i la millora dels valors ecològics, paisatgístics, territorials, culturals i socials del delta del Llobregat.
- Proporcionar l'assessorament i l'ajut tècnic necessari als ens integrats al Consorci i impulsar l'actuació coordinada de les administracions públiques en l'àmbit dels espais naturals del delta del Llobregat, així com assumir les competències que les administracions puguin delegar-li.

- Actuar com a òrgan de representació i defensa dels interessos comuns dels ens que integren el Consorci en relació als espais naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar pel manteniment de la importància internacional del delta del Llobregat pel que fa als seus valors naturals i per la conservació i contribució a la conservació de la natura, de la fauna i de la flora en l'àmbit de Catalunya i d'Europa.
- Participar coordinadament en les polítiques d'espais naturals protegits i conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Segons l'article 3 dels Estatuts del Consorci, l'àmbit d'actuació serà el constituït pels espais de protecció especial del Delta del Llobregat que formen part dels termes municipals dels Ajuntaments que l'integren, és a dir, la zona geogràfica del delta del Llobregat, i podrà abastar nous municipis, sempre que aquests hagin estat admesos al Consorci.

Des de la seva creació el Consorci ha tingut com objectiu la gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000, que són els espais que es veuen en aquest mapa ressaltats en verd, a més de la pineda de Can Camins que no està inclosa a Xarxa Natura 2000

però sí protegida per la figura urbanística de protecció ambiental de la costa de l'Aeroport.

A la pràctica els espais que gestiona el Consorci es poden classificar per categories segons si aquest fa una gestió integral (manteniment d'hàbitats, conservació de la biodiversitat i ús públic) o una gestió parcial, amb actuacions puntuals en alguns d'aquests aspectes. I d'altra banda hi ha una sèrie d'espais naturals al delta del Llobregat que no formen part de la Xarxa Natura 2000 i en els que el Consorci intervé puntualment pel valor paisatgístic i natural que representen en el conjunt de l'ecosistema deltaic.

ESPAIS DE GESTIÓ INTEGRAL DEL CONSORCI	ESPAIS DE GESTIÓ PARCIAL DEL CONSORCI
Espais naturals del riu Llobregat - Cal Tet - Ca l'Arana – Bunyola – Carrabiners – Semàfor Zona protegida de la platja del Prat Espai natural del Remolar – Filipines i pineda del Remolar Zona protegida de la platja de Viladecans Pineda de Can Camins Basses de Can Dimoni Estany de la Murtra	Els Reguerons La Ricarda Finca de Cal Dalit Can Sabadell Pinedes Militar, del Toro Bravo i de Cal Francès Pineda de la Maiola Zones de connexió o corredors biològics Camps de conreus dels Llanassos
ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT QUE NO FORMEN PART DE LA XARXA NATURA 2000	
Canal de laminació de la Pota Sud Riu Llobregat entre El Prat i Sant Boi Estany de la Roberta Estany de l'Illa	

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

Segons estableix l'article 7 dels Estatuts els òrgans de govern del Consorci seran el Consell Rector, la Presidència i la Gerència.

1.2.1 CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci i durant l'any 2011 ha estat configurat de la següent manera:

- PRESIDENT** Hble. **Sr. Josep Maria Pelegrí i Aixut**
Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya. (Decret 202/2011, de 27 de desembre – DOGC núm. 5785 – 29/12/2010).
- VOCALS** **Sr. Josep Escorihuela Mestre**
Director General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya. (a partir del 8 de juliol de 2011).
- Sr. Marià Morera i Goberna**
Director dels Serveis Territorials de Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya. (a partir del 8 de juliol de 2011)
- Il·lm. Sr. Lluís Tejedor i Ballesteros**
Alcalde president de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- Il·lm. Sr. Carles Ruíz Novella**
Alcalde president de l'Ajuntament de Viladecans.
- Il·lm. Sr. Jaume Bosch i Pugés**
Alcalde president de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.
- Il·lm. Sr. Joaquim Balsera Garcia**
Alcalde president de l'Ajuntament de Gavà.
- Sra. Alba Bou i Jordà**
Regidora de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat (fins el 21 de maig)
- Sr. Sergi Alegre i Calero**
Tinent d'alcalde de l'àrea d'Urbanisme, Mobilitat i Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. (a partir del 8 de juliol de 2011).
- Sr. David Massana Gràcia**
Tinent d'alcalde de l'àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'ajuntament de Viladecans. (fins el 21 de maig).

Sr. José Luis Atienza Ferrero
Tinent d'alcalde de l'àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'Ajuntament de Viladecans. (a partir del 8 de juliol de 2011).

GERENT Sra. **María José Albaladejo Albaladejo**

INTERVENTOR Sr. **Lluís Zudaire López**

SECRETARI Sr. **Daniel Tambo i Calvo**

1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica, tot i que no es troba definida en els Estatuts, constitueix la base per a l'elaboració dels diferents programes del Consorci i per presentar propostes d'actuació al Consell Rector; igualment se'n ocupa de fer el seguiment del grau de desenvolupament i execució dels projectes.

Els membres de la comissió tècnica actuen en representació de les següents institucions:

CONSORCI

María José Albaladejo. *Gerent*
Enric de Roa i Bonel. *Tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals*
Xavier Santaefemí. *Tècnic de preservació de la biodiversitat*
Nestor Úrios. *Tècnic d'ús públic i educació ambiental*

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA, ALIMENTACIÓ I MEDI NATURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Lluís Balaguer. *Cap de Secció d'Espais d'Interès Natural de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat*
Maria José Vargas. *Responsable de Biodiversitat de l'Àrea de Medi Natural dels Serveis Territorials de Barcelona del DAAM*

AJUNTAMENT DE VILADECANS

Joan Ramon Lucena. *Tècnic de Medi Ambient*
Cristòfol Jordà. *Director de programes de la Plana Deltaica. VIMED*

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

Pau Esteban. *Cap de secció de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE GAVÀ

Armand Ribes. *Tècnic de Medi Ambient*

AJUNTAMENT DE SANT BOI

Rosa Cifuentes. *Cap de secció de Medi Ambient*
Ferran Ballesteros. *Tècnic de l'Ajuntament*

CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT I CONSORCI DEL PARC AGRARI

Miquel Domènech. *Tècnic del Parc Agrari*
Carles Aranda *Tècnic del Servei de Control de Mosquits*

1.3 ORGANS DE PARTICIPACIÓ

1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

El Consorci compta amb un Consell de Cooperació que es va constituir amb la finalitat de ésser l'òrgan de consulta, participació i informació en les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci.

La composició inicial del Consell de Cooperació es va aprovar en el Consell Rector de 21 d'octubre del 2005, formant part d'aquest tant organismes, entitats i empreses, del sector públic o del privat, que es considerava que representaven interessos vinculats als espais naturals del delta del Llobregat; com entitats cíviques, culturals, professionals, naturalistes i esportives vinculades als espais naturals del delta; així com universitats i centres de recerca que tinguessin com a àmbit d'estudi el delta del Llobregat. Formen part del Consell de Cooperació també personalitats de reconeguda vàlua o destacades en l'estudi i defensa del delta del Llobregat, proposades pel President.

El mecanisme d'admissió de noves entitats, organismes o empreses que no figuressin en la relació inicial, va acordar-se que fos mitjançant aprovació del Consell Rector en la següent sessió que tingués lloc amb posterioritat a la sol·licitud d'admissió del nou membre.

A l'actualitat el Consell de Cooperació està format pels següents membres:

PRESIDENT/A	
El/La President/a del Consorci, que podrà delegar en el/la Vicepresident/a.	
SECRETARI/A	
Gerent	
VOCALS	
Ajuntament de Viladecans	Cooperatives agrícoles del Prat i de Viladecans
Ajuntament del Prat de Llobregat	Institut Català Sant Isidre
Ajuntament de Gavà	Consell Català de l'Esport
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Fundació Catalana de l'Esplai
Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA)	FC Barcelona
Port Autònom de Barcelona	Facultat de Biologia de la UB
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea	Facultat de Geografia i Història de la UB

Metropolitana de Barcelona	Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals
Diputació de Barcelona	UAB. Geografia Humana.
Consell Comarcal del Baix Llobregat	Centre d'Estudis del Baix Llobregat
Depuradoras del Baix Llobregat SA	Institut Català d'Ornitologia (ICO)
Comunitat d'Usuaris d'Aigües de la Vall Baixa i Delta del Llobregat	Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins
Canal de la Dreta del Llobregat	Grup de Defensa del Garraf-Ordal, la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Aigües del Prat SA	SEO/BirdLife. Delegació Territorial de Catalunya
Ministerio de Defensa (Acuartelamiento Aéreo, Prat)	Fundació SIGEA
Consorti del Parc Agrari del Baix Llobregat	Sr. Josep M. Segú Balanyà
Consorti de Turisme del Baix Llobregat	Sr. Jaume Sans i Margenet
Unió de Pagesos / Joves agricultors	Sr. Josep Ferret i Pujol
Comissions Obreres del Baix Llobregat	Gas Natural SDG S.A
Unió General de Treballadors	Fundació Catalunya Caixa
Grup ecologista Les Agulles – Ecologistes en Acció	

1.4 RECURSOS HUMANS

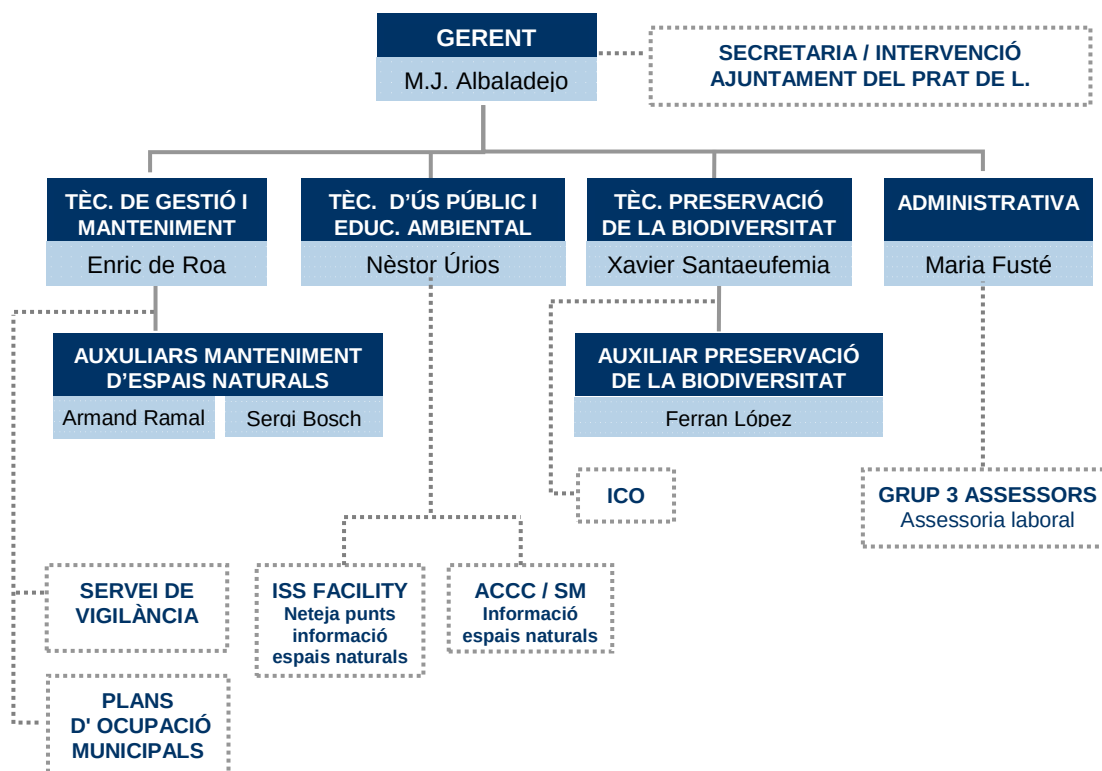
1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal aprovada pel Consell Rector de 21 d'octubre de 2005 i publicada en el BOP núm. 275, de 17 de novembre de 2005, no s'ha vist modificada al llarg de l'any 2011 i és la següent:

PERSONAL EVENTUAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
PERSONAL GABINETS	GERENT	Ma.José Albaladejo EVENTUAL Nomenada l'1/12/07
PERSONAL LABORAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL	Nestor Urios FIXA des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	Xavier Santaefemia FIXA des del 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D' ESPAIS NATURALS	Enric de Roa Ocupada per un tècnic adscrit de l'Ajuntament del Prat des del 21/02/08
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	Armand Ramal FIXA des de l' 01/04/09
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPAIS NATURALS	Sergi Bosch FIXA des de l' 01/04/09
OFICIAL DE PROGRAMES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	Ferran López FIXA des de l' 01/04/07
ADMINISTRATIVA	ADMINISTRATIVA	Maria Fusté FIXA des del 09/11/09

1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS

L'organigrama dels serveis tècnics del Consorci està establert de la següent manera¹.

¹ Aquest és l'organigrama dels serveis tècnics a data 31 de desembre. L'1 de desembre de 2011 el Servei d'Informació dels espais naturals el comença a prestar SM Sistemas Medioambientales, SL.

1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.5.1 SEU DEL CONSORCI

La seu del Consorci, des del 1 de desembre de 2010 es troba a les dependències municipals de l'Ajuntament del Prat de Llobregat situades a l'Avinguda de l'Onze de Setembre, 73 – 75 del Prat de Llobregat.

1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

CENTRES DE RECEPCIÓ DE VISITANTS

PUNT D'INFORMACIÓ DE L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA PINEDA DE CAN CAMINS

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA BUNYOLA

PUNT D'INFORMACIÓ DE CAN DIMONI

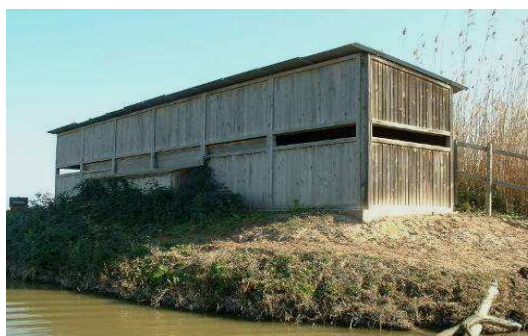

ESTACIÓ BIOLÒGICA DE L'ESPAI
NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

AGUAITS I MIRADORS DE L'ESPAI NATURAL REMOLAR - FILIPINES

TORRE DE LA VIDALA

AGUAIT DE LA MARESMA

TORRE DE CAL FRANCÈS

AGUAIT DE LA BASSA DELS POLLANCREs

MIRADOR DE LA REGUERA SALABROSA

AGUAIT DE LA VIDALA

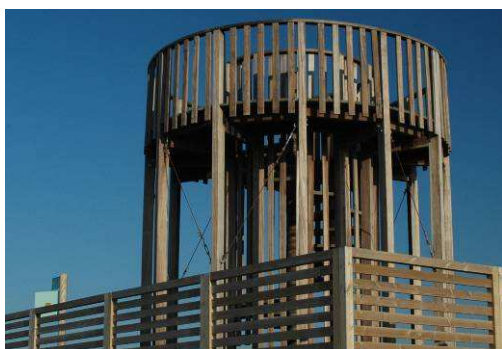
AGUAITS I MIRADORS DELS ESPAIS NATURALS DEL RIU

MIRADOR DE CAL LLUQUER

TORRE DE CAL MALET

TORRE DE LA BUNYOLA

TORRE DE CAL BEITES

TORRE DE LA DESEMBOCADURA

AGUAIT DEL SABOGAL

AGUAIT DE CAL TET

CARRABINERS

MIRADOR DEL SEMÀFOR

PONT DEL REMOLAR

1.5.3 ALTRES

El Consorci té inventariats vuit ordinadors de l'Oficina Tècnica del Consorci, i dos més, un a cada espai natural, encara que aquests últims sense connexió a Internet. També es disposa d'una càmera fotogràfica digital, tres comptadors, un telescopi, així com de 6 prismàtics, per al servei tècnic.

Es disposa de 3 telescopis amb trípode per a les visites guiades i de 13 prismàtics per llogar al públic visitant.

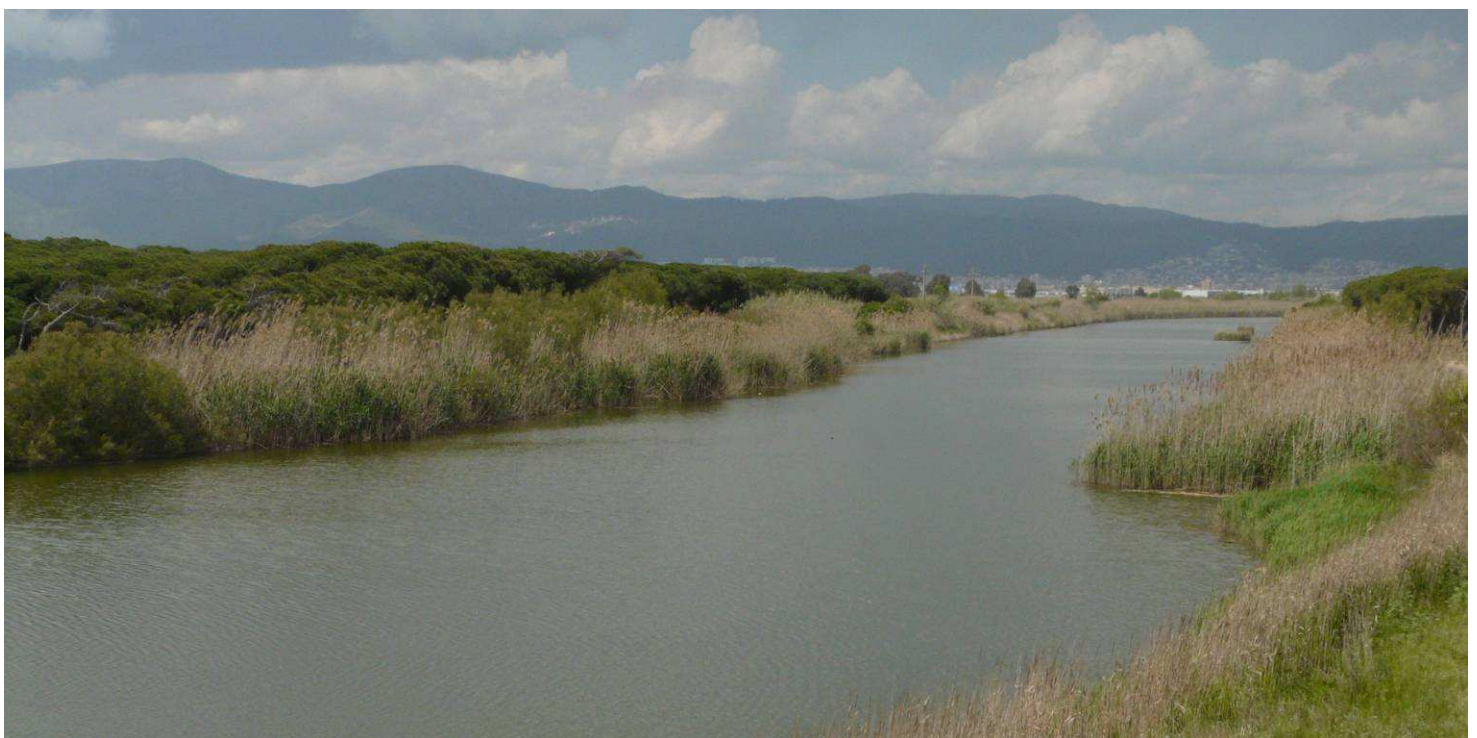
Es disposa de dos vehicles en propietat: un Land Rover Defender 4 X 4 i una pick-up professional. Es compta també amb 2 bicicletes.

Es disposa de 4 trapes per a captura de fauna danyina (2 cedides als pagesos) i 3 per a captura de tortugues d'aigua, a més de 4 nanses. També es disposa de dues càmeres de fototrampeig fotogràfic amb camuflatge i memòria SD 2GB.

A l'espai natural del Remolar tenim un compostador i una trituradora.

També es disposa de 13 aquaris per prestar a les escoles que participen en el programa pedagògic "Salvem el Fartet".

02 PRESSUPOST GENERAL

2.1 PRESSUPOST APROVAT

El Pressupost ordinari inicial del Consorci per a l'any 2011 i que va ser aprovat en el Consell Rector de 8 de juliol de 2011:

PRESSUPOST GENERAL			ANY 2011
DESPESES			632.000,00
CAPÍTOL I - DESPESES DE PERSONAL			276.500,00
		Art. 11 Personal eventual gabinets	54.000,00
	170.110,01	Retribucions personal eventual	54.000,00
	170.110,00	Retribucions personal eventual complementàries	
		Art. 13 Personal Laboral	150.000,00
	170.130,00	Personal Laboral fix	150.000,00
	170,13	Personal Laboral eventual	0,00
		Art. 15 Incentius al rendiment	0,00
	170.150,00	Productivitat i diversos	0,00
		Art. 16 Quotes, prestacions i despeses socials	72.500,00
	170.160,00	Quotes Seguretat Social	72.000,00
	172.162,00	Formació i cursos	500,00
CAPÍTOL II - BENS CORRENTS I SERVEIS			342.000,00
		Art. 20 Arrendaments	4.500,00
	172.200,00	Arrendament terrenys i béns naturals	0,00
	172.205,00	Arrendament mobiliari, equips oficina, material	4.500,00
		Art. 21 Reparacions, manteniment i conservació	24.700,00
	172.210,00	Conservació infraestructures i béns naturals	20.000,00
	172.212,00	Conservació edificis i altres construccions	1.000,00
	172.213,00	Conservació maquinària, instal·lacions, utilitatge	2.000,00
	172.214,00	Material de transport	1.000,00
	172.216,00	Equips per a processos d'informació	700,00
		Art. 22 Material, subministraments i altres	311.800,00
	172.220,00	Material d'oficina	1.500,00
	170.221,00	Electricitat	600,00
	170.221,01	Aigua	400,00
	170.221,03	Combustible i carburants	4.000,00
	170.221,04	Vestuari	300,00
	172.221,99	Altres subministraments diversos	5.000,00
	172.222,00	Comunicacions	4.000,00
	172.223,00	Transports	10,00
	170.224,00	Primes d'assegurances	8.000,00
	170.225,00	Tributs	200,00
	170.225,01	Tributs CCAA	0,00
	170.225,02	Tributs Entitats locals	0,00
	172.226,01	Atencions protocol·làries	90,00
	172.226,02	Publicitat i propaganda	18.000,00

	172.227,06	Estudis i treballs tècnics	18.000,00
	172.227,99	Contractes prestació serveis	251.700,00
		Art. 23 Indemnitzacions per raó de servei	1.000,00
	170.230,10	Dietes del personal / Dietes personal directiu	0,00
	170.230,20	Dietes del personal no directiu	400,00
	170.231,10	Locomoció / Locomoció personal directiu	0,00
	170.231,20	Locomoció / Locomoció personal no directiu	600,00
CAPÍTOL III - DESPESES FINANCERES			5.000,00
	172.352,00	Interessos de demora	5.000,00
CAPÍTOL VI - INVERSIONS REALS			8.500,00
	172.629,00	Material inventariable divers	4.500,00
	172.619,00	Inversions reposició infraestructures i béns d'ús general	2.000,00
	172.630,00	Inversió de reposició associada al funcionament del servei	2.000,00
	172.622,00	inversió nova en instal·lacions	0,00
INGRESSOS			632.000,00
CAPÍTOL III - TAXES I ALTRES INGRESSOS			40.400,00
		Art. 39 Altres ingressos	40.400,00
	399	Altres Ingressos diversos	40.400,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS			591.472,00
		Art. 45 de Comunitats Autònomes	368.472,00
	450,01	Aportació Direcció General de Medi Natural	368.472,00
		Art. 46 d'Entitats Locals	150.000,00
	462,01	Aportació Ajuntament del Prat de Llobregat	60.000,00
	462,02	Aportació Ajuntament de Viladecans	60.000,00
	462,03	Aportació Ajuntament de Gavà	15.000,00
	462,04	Aportació Ajuntament de Sant Boi	15.000,00
		Art. 47 Empreses Privades	73.000,00
	470	Subvencions d'empreses	73.000,00
CAPÍTOL V - INGRESSOS PATRIMONIALS			128,00
		Art. 52 Interessos de dipòsits	128,00
520	520	Interessos de dipòsits	128,00

Pel que fa a les **DESPESES** El Pressupost previst per a 2011 experimenta una reducció del 15,73% respecte al de 2010, i que es reflexa en la major part d'aplicacions pressupostàries, encara que no de manera lineal.

Pel que fa al **Capítol I Personal** les despeses corresponents van quedar fixades en 276.500,00 €, que representa un increment del 2'41%, per atendre el cost social i l'antiguitat, així com els conceptes retributius aprovats en l'Acord de condicions de treball del personal laboral al servei del Consorci, per tal d'arribar a unes retribucions més adequades als nivells professionals de la plantilla del Consorci que tenien com horitzó les retribucions del personal laboral de la Generalitat de Catalunya - VI Conveni Únic del Personal Laboral de la Generalitat (juny -

desembre 2010) administració de la que provenia en origen la plantilla del Consorci; tot basant-se en la circumstància singular i excepcional que estableix l'apartat 8 de l'art. 22 de la Llei 39/2010, de 22 de desembre, de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2011. També es va contemplar la possibilitat d'abonar algunes de les hores extraordinàries que realitza personal del Consorci (annex de l'Acord de condicions de treball del personal laboral del Consorci (2010-2012) sobre retribució d'hores extraordinàries).

El **Capítol II Bens corrents i serveis** (342.000,00 €), s'ha vist reduït de manera general en un 27,54% respecte a l'any 2010. En aquest capítol s'inclou l'aplicació pressupostària Contractes Prestació de Serveis (251.700,00 €), que inclou les despeses per a la contractació del Servei d'Informació dels espais naturals, el Servei de vigilància, la neteja dels punts d'informació i wc, l'anellament científic o els programes d'educació que s'ofereixen a les escoles; i que experimenten una reducció general del 21,34%.

Una altra aplicació pressupostària important, dins del mateix Capítol II es la de Conservació Infraestructures i Bens Naturals (20.000,00 €), que aquest any ha experimentat una reducció respecte a l'any passat, perquè no s'ha contractat cap brigada de manteniment d'hàbitats i aquest es farà amb la col·laboració dels plans d'ocupació i altres brigades d'operaris dels ajuntaments. Per últim es van preveure 18.000,00 € en l'a.p. 172.226,02 Publicitat i Propaganda, que s'ha reduït en un 10% respecte a l'any passat; i 18.000,00 € a l'a.p. 172.227,06 Estudis i Treballs Tècnics, que s'ha vist reduïda en un 28% respecte a l'any passat, i que bàsicament inclou els seguiments de fauna i vegetació.

El 2011 s'ha obert en el **Capítol III Despeses Financeres** una a.p. nova amb una dotació de 5.000,00 €, per fer front als interessos de demora.

Per altra banda, en el **Capítol VI Inversions reals**, s'ha previst la possibilitat de comprar un vehicle per a l'oficina tècnica del Consorci, donat que el contracte de rènting de la Renault Kangoo va caducar al febrer d'aquest mateix any i per comprar eines i maquinària inventariable.

En el Pressupost d'**INGRESSOS** del Consorci per a 2011 s'han mantingut les aportacions dels ajuntaments: 60.000,00 € per part de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, 60.000,00 € per part de l'Ajuntament de Viladecans, 15.000,00 € per part

de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i 15.000,00 € per part de l'Ajuntament de Gavà. L'ajuntament del Prat, a més, continua aportant l'adscripció del tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals i les despeses d'utilització de les dependències municipals per a la seu i oficina tècnica del Consorci.

Aquest any l'aportació del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural s'ha vist reduïda respecte a l'aportació que havia fet l'anterior Departament de Medi Ambient i Habitatge, en un 22%, quedant fixada en 368.472,00 €.

Per altra banda es preveuen aportacions provinents de la reedició de convenis amb empreses com Gas Natural Unión Fenosa o d'Aigües el Prat; o de nous convenis, com ara el de CatalunyaCaixa. També s'espera obtenir ingressos fins a 40.400,00 € per la realització de seguiments de flora i fauna, i per la venda de guies de natura o la prestació de serveis de vigilància especial, acompanyaments i monitoratge, assessorament tècnic i coordinació de grups escolars.

2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI

El 8 de juliol de 2011 el Consell Rector del Consorci va acordar l'establiment de preus públics per la prestació dels serveis i activitats del Consorci i va aprovar el text de l'ordenança reguladora de preus públics i l'annex corresponent a l'any 2011 (BOPB núm. de registre 022011025911 de 4 de novembre de 2011), en els següents termes:

I) PREUS PÚBLIC PER LA PRESTACIÓ DE SERVEIS

Servei de vigilància especial	Preu hora
Laborables de 8 a 20 h	32 €
Laborables de 20 a 7 h	43 €
Festius / caps de setmana	70 €
Servei d'assessorament	Preu hora
Laborables de 8 a 15 h	36 €
Laborables de 15 a 18 h	47 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	75 €
Servei de monitoratge i supervisió	Preu hora
Laborables de 8 a 15 h	22 €
Laborables de 15 a 18 h	26 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	45 €
Servei de coordinació i supervisió de visites de grups escolars	Preu grup
Laborables (<i>import exempt d'iva</i>)	10 €
Servei de lloguer de binocles	Preu unitat
Tots els dies, en horari del Servei d'Informació dels EENN	2 €

II) PREUS PÚBLIC PER LA VENDA DE PRODUCTES DEL CONSORCI

Aquests imports ja inclouen l'IVA

Guia d'ocells aquàtics del Delta del Llobregat	9 €
Guia de amfibis, rèptils i mamífers del Delta del Llobregat	9 €

2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS

El 7 de juny de 2011 es va signar un conveni de patrocini amb l'empresa **Aigües del Prat, S.A.** per **2.000,00 €**, que es fa efectiu el 7 de juny de 2011. També es va signar l'11 de maig de 2011 un conveni de col·laboració en el Programa d'ús públic i d'educació ambiental dels espais naturals amb **l'Obra Social de CatalunyaCaixa**, que ha representat per al Consorci una aportació de **35.000,00 €**, i que es va fer efectiva el 27 de juliol de 2011.

D'altra banda, en compliment de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte de traçat per la línia de costa de la canonada d'impulsió d'aigua de la dessalinitzadora de l'AMB, **ATLL** ha encarregat al Consorci els seguiments de flora i fauna, per un import de **34.503,20 €**, que han estat ingressats el 16 de desembre de 2011.

El Consorci ha ingressat l'any 2011 per la venda de les guies de natura **1.013 €**. També s'han llogat binocles als espais naturals, obtenint uns ingressos de **260 €**.

D'altra banda, el Consorci ha emès 2 autoritzacions en les que els espais naturals del delta del Llobregat han estat objecte de filmació per a anuncis o pel·lícules. En relació a aquesta activitat s'han obtingut **5.510,79 €**, que corresponen a les despeses de gestió, supervisions i acompanyaments que fa el personal del Consorci.

Per altra banda, i en el marc del conveni de col·laboració entre el Consorci i Plantemos para el Planeta, l'any 2011 s'han desenvolupat al Delta 4 jornades de voluntariat corporatiu, dues de les quals s'han cobrat l'1 de desembre de 2011, i ha representat un ingrés per al Consorci de **4.950,69 €**.

A partir del mes de setembre de 2011 s'aplica un criteri nou pel que fa a les visites de grups escolars acompanyades per empreses, entitats i/o centres educatius, que suposa el pagament de 10 € per grup (import exempt d'iva), d'acord amb l'ordenança reguladora de preus públics dels serveis i activitats que presta el Consorci, en concepte de coordinació i supervisió de visites de grups escolars.

L'ingrés per aquest concepte corresponent al primer trimestre del curs escolar 2011/12 (setembre, octubre, novembre i desembre de 2011), ha estat de **1.160 €**.

La resta d'ingressos gestionats corresponen a les aportacions ordinàries que fan els membres del Consorci i que s'especifiquen en la següent taula:

MEMBRE DEL CONSORCI	DATES	IMPORT
Generalitat de Catalunya (DGMN)		368.472,00 €
Pagament bestreta conveni 2011	28/10/2011	49.950,00 €
PENDENT DE COBRAMENT A 31/12/2011	SENSE DATA	318.522,00 €
Ajuntament del Prat de Llobregat		60.000,00 €
1er. i 2on. trimestres	05/07/2011	30.000,00 €
3er. trimestre	20/07/2011	15.000,00 €
4rt. trimestre	14/10/2011	15.000,00 €
Ajuntament de Viladecans		60.000,00 €
1er. semestre	22/09/2011	30.000,00 €
2on. semestre	18/10/2011	30.000,00 €
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat		15.000,00 €
Únic pagament	18/10/2011	15.000,00 €
Ajuntament de Gavà		15.000,00 €
Únic pagament	07/12/2011	15.000,00 €

2.4 PRESSUPOST DE DESPESES AMPLIAT

Donat que la finalització de les obres del projecte *Arranjament i renaturalització del camí de la Bunyola* adjudicat el 2010 a Construcciones Zeta-3.S.A va depassar l'exercici pressupostari 2010, el Pressupost aprovat el 2011 s'ha vist ampliat per la incorporació de romanents de crèdit de l'any 2010, per **44.793,45 €**, que van ser aportats per Unnim Obra Social per fer front al projecte.

03 ACTIVITAT DEL CONSORCI

3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I DEL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI

És objectiu del Consorci garantir l'estructura bàsica i la disponibilitat dels recursos humans, materials, administratius i financers necessaris per exercir una gestió efectiva i estable dels espais naturals del delta del Llobregat.

3.1.1 CONSELL RECTOR

3.1.1.1 PRINCIPALS ACORDS

El Consell Rector s'ha reunit en sessió ordinària 1 vegada el 8 de juliol. Els acords més importants que s'han pres han estat:

- Renovació de càrrecs del Consell Rector.
- Aprovació de la Memòria d'Actuacions del Consorci de l'any 2010.
- Aprovació del Programa d'Actuació del Consorci per a l'any 2011.
- Aprovació de la liquidació del Pressupost del Consorci corresponent a l'exercici 2010.
- Aprovació dels comptes anuals del Consorci de l'exercici 2010.
- Aprovació del Pressupost i de la plantilla de personal del Consorci per a l'exercici 2011.
- Aprovació de les retribucions del personal del Consorci per a l'any 2011.
- Aprovació de l'annex de l'acord de condicions de treball del personal laboral del Consorci del delta del Llobregat (2010-2012) sobre retribució d'hores extraordinàries.
- Aprovació de la pròrroga de l'adscripció del tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, al Consorci.
- Aprovació dels plecs de condicions tècniques i administratives per a la contractació del Servei d'Informació dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci.
- Aprovació dels plecs de condicions tècniques i administratives per a la contractació del Servei de Vigilància dels espais naturals del delta del Llobregat que gestiona el Consorci.

- Aprovació de l'ordenança reguladora de preus públics dels serveis i activitats que presta el Consorci – annex 2011.
- Sol·licitud d'integració de l'Aeroport del Prat – AENA al Consell Rector del Consorci.
- Aprovació de la incorporació del grup ecologista Les Agulles – Ecologistes en acció de Catalunya al Consell de Cooperació del Consorci.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre l'empresa municipal Aigües del Prat, SA i el Consorci.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre la Fundació Sigea i el Consorci.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre l'Obra Social de CatalunyaCaixa i el Consorci.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre Plantemos para el Planeta i el Consorci.
- Ratificació del conveni de col·laboració entre l'AMB – Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus i el Consorci.
- Donar compte de l'encàrrec fet al Consorci per ATLL SA (Aigües Ter Llobregat) per al desenvolupament del Programa de seguiments de fauna i flora a les zones afectades per les obres de la canonada de la dessaladora de l'AMB.

3.1.1.2 NOUS MEMBRES

El Consell Rector d'11 de novembre de 2010 va aprovar la sol·licitud d'incorporació del Port Autònom de Barcelona al Consell Rector del Consorci. El 8 de novembre de 2011 el Director General de Medi Natural i Biodiversitat, Sr. Josep Escorihuela, el Director del Serveis Territorials del DAAM de Barcelona, Sr. Marià Morera, l'alcalde del Prat de Llobregat, Sr. Lluís Tejedor i la gerent del Consorci mantenen una reunió amb el President del Port de Barcelona, Sr. Sixte Cambra i el Subdirector d'Infraestructures i Conservació, Sr. Ramón Griell, per concretar els termes de la futura incorporació i/o col·laboració.

El Consell Rector de 8 de juliol de 2011 va aprovar la sol·licitud d'incorporació de l'Aeroport del Prat – AENA al Consell Rector del Consorci.

3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA

L'any 2011 no s'ha convocat la Comissió Tècnica, però s'han fet molts contactes puntuals i reunions de caràcter tècnic amb diferents representants de la mateixa.

3.1.3 NOUS ESTATUTS

El Consell Rector d'11 de novembre de 2010 va aprovar la proposta d'articulat de nous Estatuts per enviar a la Generalitat. Durant el primer trimestre de l'any 2011 la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat del nou Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural va suggerir una sèrie de canvis en la proposta d'articulat, que requereixen de nova aprovació per part del Consell Rector.

3.1.4 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI

3.1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal del Consorci no s'ha vist modificada respecte a l'aprovada l'any 2005.

El febrer de 2011 es produeix la pròrroga de l'adscripció funcional al Consorci del Tècnic de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, per desenvolupar les tasques de tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals.

Des del dia 14 de juny, l'auxiliar tècnic de manteniment d'espais naturals, Sr. Armand Ramal Muñoz, es troba de baixa per malaltia comuna. Del 28 de març al 21 d'abril i del 25 d'agost al 14 de setembre, l'auxiliar de preservació de la biodiversitat, Sr. Ferran López Sanz, va estar de baixa per malaltia comuna. Del 13 d'abril al 17 de maig, el tècnic d'Ús Públic i Educació Ambiental, Sr. Nestor Urios i Torromé, va gaudir del permís de paternitat. Cap d'aquestes baixes i absències s'han substituït.

Des del 30 de setembre de 2010 fins al 29 de setembre de 2011, la gerent del Consorci, Sra. María José Albaladejo, va gaudir d'una reducció d'un terç de la

jornada de treball, amb la percepció del cent per cent de la retribució, tot acollint-se a l'art. 24 de la llei 8/2006, de 5 de juliol, de mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral del personal al servei de les administracions públiques de Catalunya.

3.1.4.2 CONDICIONS DE TREBALL

El Consell Rector de 8 de juliol va aprovar els nous conceptes retributius del personal laboral del Consorci, quedant aquests fixats com els del personal laboral de la Generalitat de Catalunya - VI Conveni Únic del Personal Laboral de la Generalitat (juny - desembre 2010), administració de la que provenia en origen la plantilla del Consorci.

El mateix Consell Rector de 8 de juliol també va aprovar l'annex de l'acord de condicions de treball del personal laboral del Consorci del delta del Llobregat (2010-2012) sobre retribució d'hores extraordinàries.

El 2011 s'ha tornat a contractar el servei de prevenció de riscos laborals, amb ASEPEYO, Serveis de Prevenció.

3.1.4.3 FORMACIÓ DEL PERSONAL

El tècnic d'ús públic i educació ambiental, Nestor Urios Torromé, va assistir els dies 27 i 28 de gener i 3 i 4 de febrer al curs SIG MiraMon estàndard.

Els tècnics de gestió d'espais naturals i de preservació de la biodiversitat, Enric de Roa i F Xavier Santaefemí, van assistir els dies 21 i 22 d'octubre a una jornada sobre "Aportacions a la recerca a la gestió dels espais naturals protegits" organitzada per l' Institució Catalana d'Història Natural. El tècnic de gestió també va participar en una jornada sobre "Anàlisi del risc de les invasions biològiques en ecosistemes aquàtics" organitzada pel CREA i l'Agència Catalana de l'Aigua, el 30 de novembre.

3.1.4.4 COL·LABORACIONS DELS PLANS I TALLERS D'OCUPACIÓ DELS AJUNTAMENTS

L'any 2011 s'ha comptat amb el personal de diversos Plans d'ocupació de Jardineria i Medi Ambient que han tingut els Ajuntament del Prat i Viladecans, i la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona; així com amb un equip del CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya), contractat per l'Ajuntament del Prat. El Consorci ha proveït de vestuari laboral i de seguretat al personal dels Plans d'Ocupació.

3.1.4.5 CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB CENTRES EDUCATIUS PER A LA REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES D'ALUMNAT

Aquest any el Consorci ha signat amb l'IES Rubió i Tudurí els convenis de col·laboració per a la formació pràctica durant el període comprès entre el 9 de maig al 30 de juny de 2011 d'1 alumne per a realitzar feines de manteniment a l'espai natural del Remolar - Filipines, per un total de 259 hores (7h/dia); i durant el període comprès entre el 16 de maig al 6 de juliol de 2011 de 3 alumnes, per fer seguiment de grups escolars i altres feines relacionades amb la senyalització, per un total de 567 hores (7h/dia).

També s'ha comptat amb un alumne de pràctiques del Màster de biodiversitat de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, que en conveni amb l'Ajuntament de Viladecans ha fet dos estudis a la pineda del Remolar. Per una banda ha col·laborat en el seguiment de les poblacions d'orquídies i per altra, ha dut a terme uns transsectes d'estudi de les comunitats vegetals litorals d'aquest espai.

Una altra alumna, amb la carrera d'Ambientals realitzada en Argentina, ha participat com a voluntària en el seguiment dels ocells que utilitzaven el camp de sorgo de cal Tudela.

3.1.5 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2011 s'han contractat els següents serveis bàsics per a la gestió dels espais naturals:

Servei d'Informació – ACCC i SM

El Servei d'Informació dels espais naturals s'ha prestat mitjançant la contractació de l'ACCC - Associació Catalana de Cases de Colònies, prorrogat de l'1 de juny de 2010 al 31 de maig de 2011, que representa 13.069 hores anuals per 218.830 €/any. Posteriorment a aquesta data s'ha contractat a l'ACCC un servei d'informació específic mensualment els mesos de juny, juliol, agost, setembre, octubre i novembre, 2.630,50 hores per 43.656,55€. El mes de desembre, el servei d'informació ha estat prestat per SM Sistemas Medioambientales, nou adjudicatari del servei d'informació dels espais naturals, per un total de 3.398 hores anuals per 55.523 €/any (IVA exclòs).

Servei de vigilància – Guarda Particular de Camp (Cecilio Fernández)

El Servei de Vigilància dels espais naturals es presta mitjançant la contractació del guarda particular de camp, el Sr. Cecilio Fernández. Fins el 31 de juliol de 2011 es va donar un servei de 3.113 hores anuals, pel preu de 52.454,05 €/any (iva exclòs). A partir de l'1 d'agost de 2011 s'ha contractat mensualment al Sr. Cecilio Fernández, els mesos d'agost, setembre i octubre. El mes de novembre s'adjudica un nou contracte d'1 any de durada, per 54.010,55 €/any (iva exclòs), per 3.113 hores, a les que se les sumen 420 hores com a proposta de millora, en total 3.533 hores anuals.

Servei de neteja dels punts d'informació – ISS Facility Services

L'any 2011 s'ha contractat a ISS Facility Services per 7.782,36 € (iva inclòs) per netejar els punts d'informació i els wc dels espais naturals del Riu i del Remolar. Cal recordar que els aguaites i torres d'observació els neteja el personal de manteniment del Consorci.

3.1.6 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI

3.1.6.1 SEU I OFICINA TÈCNICA DEL CONSORCI

La seu i oficina tècnica del Consorci ha estat ubicada provisionalment en les dependències municipals del Departament de Via Pública, a l'Av. de l'Onze de Setembre, fins a l'ubicació definitiva en la Masia de Cal Tudela, també propietat de l'Ajuntament del Prat i situada als espais naturals del Riu.

3.1.6.2 ALTRES

S'han renovat els contractes amb la gestoria laboral i fiscal, amb missatgeria, publicacions a diaris oficials, fotocòpies, bústies de correu i dominis informàtics de correu electrònic i web, etc..

S'han contractat les assegurances de responsabilitat civil i de bens mobles. En aquest cas s'ha reajustat el cost de la cobertura de responsabilitat civil que estava duplicat en algun aspecte, el que ha suposat un estalvi de 1.505,55 €.

Pel que fa al parc mòbil del Consorci, s'han fet 2 reparacions al vehicle Land Rover 4x4 propietat del Consorci, i s'ha continuat amb el lloguer d'una plaça d'aparcament a Prat Espais per a la Pick-up Toyota propietat del Consorci.

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci garantir el bon estat ambiental dels espais naturals tot vetllant per la seva integració en la planificació territorial i posant en valor les seves característiques com a peça fonamental en la conservació dels recursos naturals. També és important la tasca del Consorci en la funció de vigilància dels espais naturals i la compatibilitat d'usos.

3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

A l'actualitat la plana i el litoral del Delta es troben en un procés de transformació fruit del desenvolupament de diverses infraestructures. Els espais naturals estan vivint aquesta transformació de manera intensa essent uns dels espais més afectats i fràgils, i per tant més necessitats de protecció i d'atenció des del punt de vista de la ordenació territorial.

Forma part de la tasca del Consorci el seguiment d'aquesta planificació territorial en pro de la conservació dels espais naturals, participant directament o assessorant i informant, en les fases d'elaboració de projectes o en la d'execució d'obres.

3.2.1.1 PLANS D'ORDENACIÓ

Pla especial del medi natural i del paisatge del delta del Llobregat

Durant els primers mesos de l'any 2011 s'ha fet una revisió de plànols i altres aspectes tècnics de l'esborrany que estaven tancant al DAAM, a petició dels tècnics de la Secció de Plans i Projectes del Servei de Planificació i Gestió de l'Entorn Natural, de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, tot deixant el document preparat per a la seva tramitació i aprovació.

3.2.1.2 INFORMES TÈCNICS PRECEPTIUS I D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL D'OBRES I PROJECTES

Instal·lació d'activitats. Obres i projectes.

- Informe sobre la normativa i les directrius aplicables a la parcel·la 112 del polígon 5 del terme municipal de Gavà, a efectes de determinar si és permesa la seva rompuda, per a l'Ajuntament Gavà.
- Informe sobre la petició de millora de l'espai anomenat Can Sabadell, per al Servei de Control de Mosquits.
- Certificat sobre la no afecció als espais inclosos dins la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat (ES0000146) del projecte de cobriment parcial del canal de l'Aviació, al terme municipal del Prat de Llobregat, per a l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- Informe sobre els impactes previsibles en la fase de construcció i col·locació d'una tanca del port de Barcelona en el marge del riu Llobregat, al costat de la zona de nidificació de la Gavina corsa, pel Port de Barcelona.
- Informe sobre l'admissibilitat de l'activitat de neteja de les males herbes per part de l'empresa Motorbikes Rent, SL, dintre de la zona ZEPA de can Sabadell, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- Informe sobre la problemàtica de l'accés a la desembocadura del Remolar i la conservació de la platja del Remolar, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- Informe sobre una activitat d'horts familiars, situada en una parcel·la que forma part de la Xarxa Natura 2000, per a l'Ajuntament de Viladecans.

Gestió de fauna i flora

- Informe sobre la recuperació dels prats d'inundació temporal a la maresma de cal Nani, per al Servei de Control de Mosquits.
- Proposta per fer més compatible l'activitat del Servei de Control de Mosquits als Espais Naturals de Delta del Llobregat amb la Conservació dels seus

valors naturals, especialment l'avifauna i l'ús públic, pel Servei de Control de Mosquits.

- Proposta de protocol d'actuació del Servei de control de mosquits en els espais protegits del delta del Llobregat, per al Servei de Control de Mosquits.
- Informe sobre el refugi de pesca del tram final del Llobregat, per l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- Informe sobre consideracions a tenir en compte sobre els danys a l'agricultura produïts per la fauna del delta del Llobregat, per al Director General de Medi Natural i Biodiversitat, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.
- Informe sobre el projecte d'adequació d'un dormidor per a corbs marins a la nova desembocadura del riu Llobregat, per al Subdirector General d'Infraestructures i Conservació del Port de Barcelona.
- Informe sobre el corriol camanegre l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre el seguiment del Fartet l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre la gavina corsa l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre les limícoles l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre els ardèids l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- Informe sobre els ocells de les platges l'any 2010 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.

Àmbit de protecció i usos de zones protegides

- Informe sobre la Proposta dels Serveis de temporada de les platges de Viladecans per l'any 2011, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.

- Informe sobre la Proposta dels Serveis de temporada de les platges de Gavà per l'any 2011, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- Informe sobre la Proposta dels Serveis de temporada de les platges del Prat de Llobregat per l'any 2011, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- Informe sobre la possibilitat de realitzar obres d'instal·lació d'una passera sobre la desembocadura de la llacuna del Remolar el mes de març, per a l'Ajuntament del Prat.
- Protocol d'actuació en platges amb vegetació dunar del Delta del Llobregat, per l'Ajuntament de Viladecans.
- Informe sobre la sol·licitud de concessió a l'Ajuntament del Prat de Llobregat del Projecte de restauració i conservació de les restes de l'antiga caseta del Semàfor i de les restes de l'antiga caserna de Carrabiners i entorn, per al Servei de Costes del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- Informe sobre els condicionants ambientals per a la instal·lació de les fites de delimitació de la Zona Marítimo-Terrestre del Prat de Llobregat, per a l'empresa TRAGSA.
- Aportació d'informació tècnica per a donar suport a la proposta de la ZEPA marina ES0000513 - Aigües del Baix Llobregat – Garraf, inclosa dintre de la proposta de "Red de Zonas de Especial Protección para las Aves (ZEPA) marinas que formaran parte de la Red Natura 2000), realitzada pel Ministeri de Medi Ambient, Rural i Marí, dintre del termini obert per a les al·legacions, en octubre de 2011.
- Sol·licitud per a que es corregeixin els errors detectats en la fitxa de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, en les pàgines web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de Catalunya i en les del Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente, per al Servei de Planificació Direcció General de Polítiques Ambientals del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Activitat d'AENA dintre dels espais protegits

- Informe sobre diverses sol·licituds del Departament de Medi Ambient d'AENA de segar la vegetació de les capçaleres 07 R i 25 L, situades en zona ZEPA, per motius de seguretat aeroportuària, per a AENA.
- Informes sobre diverses sol·licituds del Departament de Medi Ambient d'AENA d'eliminar alguns obstacles en zona ZEPA, per raons de seguretat operacional, per a AENA.
- Informe sobre la sol·licitud del Departament de Medi Ambient d'AENA per a posar una tanca al voltant de les casetes dels ILS situades en les capçaleres de la tercera pista, en zona ZEPA, per raons de seguretat operacional, per a AENA.
- Informe sobre el trasllat de les casetes dels ILS de les capçaleres de la pista 07R/25L, per raons de seguretat operacional, per a AENA.

Compatibilitat de l'ús públic i la conservació dels valors naturals dels espais naturals

- Informe sobre un pàrking de la discoteca Row 14, situat en una parcel·la que forma part de la xarxa natura 2000 i la gran afluència de gent, per a l'Ajuntament de Viladecans.

3.2.1.3 SEGUIMENTS D'OBRES EN EXECUCIÓ AL DELTA DEL LLOBREGAT

És tasca del Consorci vetllar per què les obres destorbin el menys possible la biodiversitat o l'ús públic dels espais naturals i perquè s'executin les mesures correctores i compensatòries aprovades, tot col·laborant amb els equips de vigilància ambiental de les obres per resoldre les incidències i redefinir actuacions.

Canonada d'impulsió de la Dessaladora de l'Àrea Metropolitana

Al llarg del 2011 s'han supervisat diverses actuacions d'inspecció i reparació d'infraestructures relacionades amb la canonada de la Dessalinitzadora, bàsicament de les arquetes de la conducció d'impulsió de la captació de la ITAM Llobregat.

Aquestes actuacions s'han realitzat fora de l'època de reproducció i han estat de poca entitat. Es realitza un promig de 3 inspeccions anuals.

Ampliació dels tractaments de la Depuradora de Gavà – Viladecans

Les obres del projecte per a la restauració de la llacuna de la Murtra i el projecte de nou accés, iniciades el mes de novembre de 2010, van finalitzar el mes d'abril de 2011. Durant l'any 2011, la Comissió Mixta de concertació i control formada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, l'Entitat del Medi Ambient de l'AMB, el Consorci i els ajuntaments afectats pel projecte, s'ha reunit dues vegades, l'última el 27 d'abril, data en que es van donar per finalitzades les obres d'ampliació i tractament terciari de la depuradora d'aigües residuals de Gavà-Viladecans i es va revisar el compliment de les prescripcions establertes a l'estudi d'impacte ambiental i a la DIA.

Funcionament de la xarxa hídrica

A principis de l'estiu ens comuniquen al Consorci els canvis en l'alimentació dels espais naturals del riu a partir de l'EDAR del Prat, i és per aquest motiu i un cop analitzada la problemàtica, que s'adreça el corresponent informe al Director de l'Àrea d'Abastament Agència Catalana de l'Aigua, del Departament de Territori i Sostenibilitat. Per altra banda, i a petició de l'ajuntament del Prat s'emet un nou informe sobre la necessitat d'aportació d'aigua regenerada de l'EDAR del Prat als Espais Naturals del Riu i efectes negatius del canvi a aigua del tractament secundari, a l'espera de ser aprovat al Consell Rector i traslladat a l'ACA, a l'AMB i a EMMSA.

El mes d'octubre es va fer una reunió, a petició de l'Ajuntament de Viladecans, per a intentar avançar en la resolució dels problemes plantejats en relació a la xarxa hídrica del Delta, malgrat es va constatar que no hi hauran diners per realitzar cap de les actuacions que es tenien previstes i pressupostades en l'Estudi d'impacte acumulat i d'avaluació d'alternatives sobre la xarxa de drenatge i les zones humides generats per l'execució de les infraestructures del delta del Llobregat.

D'altra banda, s'han tornat a realitzar diverses inspeccions del canal de la Vidaleta al llarg del 2011, per comprovar la seva eficàcia davant els períodes de pluja, podent afirmar que l'actuació realitzada l'any 2009 continua donant molts bons resultats.

Desviament de la C-31 i restauració ecològica del corredor de can Sabadell

Les obres relacionades amb les mesures compensatòries del desviament de la C-31 han continuat durant l'any 2011. A començaments d'any es van eliminar les calçades laterals de l'ex C-31. També es van realitzar obres de restauració del corredor de can Sabadell (retirada de terres, retirada de plantes al·lòctones, adequació d'un canal que actua de pas sota l'ex C-31 i altres obres menors).

S'han fet diverses reunions sobre el terreny els mesos de maig, octubre, novembre i desembre, amb assistència de representants d'AENA, de l'Ajuntament de Viladecans i del Consorci. Es van concretar les actuacions que encara restaven pendents de realitzar, entre altres, la creació d'una bassa pel control dels mosquits a can Sabadell, plantacions per apantallar les zones de pàrking i la realització d'un canal en el marge de l'antiga C-31, les quals van començar el mes de novembre i van continuar en desembre.

Projecte de renaturalització del camí de la Bunyola

El mes d'octubre de 2010 es van iniciar les obres de la fase I del projecte d'ordenació del camí de la Bunyola, de cal Roc fins a la desembocadura, consistents en la millora del ferm, la plantació d'arbres i arbustos, la instal·lació de mobiliari i les portes i tancaments per regular i restringir l'accés dels visitants. Des del Consorci s'ha dut a terme el seguiment de l'evolució de les obres i s'han fet diversos suggeriments per tal d'adaptar el nou mobiliari i els tancaments projectats a l'ús públic de l'espai. Durant el període d'obres l'itinerari 3 i el de la Bunyola han estat tancats a l'ús públic. Al mes de febrer de 2011, i després d'observar diversos aspectes a millorar en els sistema de portes i tancaments instal·lats, des del Consorci es va fer a l'Ajuntament del Prat una proposta de millores en el nou mobiliari, les qual van ser executades en els següents mesos per part del contractista i el propi Ajuntament. El 30 de juny el Consorci va emetre la memòria justificativa d'execució de la part de les obres subvencionades per Unnim Obra Social, en el marc del conveni de la Generalitat de Catalunya amb les caixes d'estalvis.

Passera sobre la desembocadura de l'estany del Remolar

Amb l'objectiu de connectar els municipis del Prat i Viladecans pel litoral, l'Ajuntament del Prat i l'Àrea metropolitana han promogut la instal·lació d'una passera peatonal sobre la desembocadura del Remolar. Per tal de minimitzar l'impacte negatiu de la presència d'aquesta passera sobre la valuosa flora i fauna d'aquestes platges protegides, des del Consorci es van proposar un seguit de mesures correctores al projecte, les quals han estat supervisades en la fase d'obres. La instal·lació va començar el 15 de febrer de 2011 i va finalitzar el 4 de març. Donat que aquestes obres es van allargar dins el període de nidificació de la fauna protegida de les platges, establert en l'1 de març, des del Consorci es va comprovar la no existència en els primers dies de març de fauna protegida nidificant i es va emetre un informe autoritzant l'allargament de les obres durant la primera setmana de març.

3.2.1.4 PROJECTES DE RECUPERACIÓ AMBIENTAL AL DELTA DEL LLOBREGAT

Projecte de restauració de la Murtra

El projecte de "recuperació mediambiental de l'entorn de la Murtra i nova entrada a la depuradora" s'ha desenvolupat als termes municipals de Gavà i Viladecans, com a mesura compensatòria per l'ampliació de la EDAR de la Murtra sobre terrenys ZEPA, a càrrec dels pressupostos de l'ampliació de la depuradora. S'ha executat entre novembre de 2010 i abril de 2011, i va consistir en les següents actuacions:

- restauració de les vores de l'estany amb una neteja i reperfilat del terreny i amb l'extensió de noves plantacions helofítiques.
- ampliació de l'àmbit naturalitzat amb la retirada de part de l'antic camí d'accés a la depuradora i la creació d'un camí per vianants, associat a un apantallament vegetal de la depuradora en el marge esquerre de l'estany.
- un sistema mecànic de retenció de sediments en la desembocadura de les corredores, amb l'objectiu de limitar la sedimentació de fins a la llacuna, per evitar els dragats periòdics que amenacen la biodiversitat i l'estància de la fauna (al final només s'ha pogut posar en una corredora).
- col·locació tres mantes flotants en la làmina d'aigua per a permetre l'estància de les aus i la parcial retenció de sediments (anomenades "illes").

- eliminació de vegetació exòtica.
- retirada de residus i acopis existents.
- retirada de cartells publicitaris.
- plantacions de formacions forestals de ribera en els marges de la llacuna.
- creació d'una petita platja per a limícoles per a augmentar la biodiversitat de l'espai.
- creació d'uns itineraris ecològics amb travesses ecològiques, per a facilitar la visita a l'estany, incloent la construcció d'observatoris d'aus.
- dotar la depuradora d'un nou accés – i per tant d'una nova entrada – al cantó sud-oest amb les mateixes característiques que l'existent, per a poder renaturalitzar part de la carretera que donava accés a la depuradora.
- senyalització indicativa.
- habilitació d'una zona d'aparcament a l'entrada de l'espai.

Proposta d'ordenació i millora de les Basses de can Dimoni

El Consorci ha redactat una proposta per a l'ordenació i millora ambiental de les basses de can Dimoni, com a document base que dirigirà la seva actuació en aquest espai natural i que orientarà les inversions que es puguin dur a terme en els propers anys per part de les diverses administracions. Aquest document va ser consensuat amb el Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Boi i el grup ecologista local La Encina i es va presentar l'octubre de 2011.

La proposta es basa en l'ordenació d'usos que defineix el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del delta del Llobregat, que divideix l'espai protegit en quatre categories segons el seu valor natural, que condiciona les activitats que s'hi poden dur a terme.

En síntesi, el document inclou sis àmbits d'actuació:

Ordenació de l'ús públic. Aquest és un dels àmbits més importants a regular i consolidar en aquest espai. Es proposa reubicar l'aparcament i l'àrea d'estada actuals fora dels espais amb valor natural; dotar de senyalització informativa i interpretativa, tant l'interior de l'espai com els camins d'accés; impedir l'accés públic

a les basses petites i dur a terme el manteniment de la vegetació dels marges de l'itinerari.

Millora en l'observació de l'espai natural. Cal dur a terme actuacions per tal de maximitzar les possibilitats d'observació de fauna i alhora minimitzar l'impacte dels visitants, per això es proposa restaurar l'actual aguait i instal·lar una pantalla d'observació annexa, instal·lar una pantalla-mirador a l'altre extrem de la bassa i en algun punt de l'itinerari.

Potenciació de la biodiversitat. En aquest espai es poden dur a terme diverses mesures de gestió que permetin recrear hàbitats d'interès per a la fauna que incrementin la seva biodiversitat. Les principals mesures proposades són la sega periòdica dels prats, la creació de zones d'inundació temporal, la creació d'un espai de bosc de ribera, el reperfilat dels marges de la bassa de la França, la inundació i pastura de la maresma, plantació de vegetació aquàtica en el marge de les basses, instal·lar illes flotants a la bassa de la França i fomentar les bones pràctiques agràries.

Estudis per al coneixement i control de l'evolució de l'espai. Cal dur a terme un seguiment dels indicadors biològics i aprofundir en el coneixement de la biodiversitat d'aquest espai. Per això es proposa continuar amb les campanyes d'anellament d'ocells, seguiment de tortugues, seguiment de l'hivernada i nidificació i realització d'un catàleg de la flora.

Vigilància de l'espai. Per tal de garantir el compliment de les normes comportament dins l'espai protegit i evitar les activitats que puguin atemptar contra els valors naturals i els equipaments d'ús públic, és imprescindible el control de l'espai per part del servei de vigilància del Consorci.

Educació i Informació Ambiental. Cal dotar l'espai d'un informador en els moments de màxima afluència de visitants, alhora que es necessari promoure d'una forma organitzada l'educació ambiental i les activitats de difusió amb l'objectiu de fer-los compatibles amb la conservació de l'espai.

3.2.2 VALORACIÓ AMBIENTAL I SOCIAL DELS ESPAIS NATURALS

Basses de Can Dimoni

El paratge de les Basses de Can Dimoni és un espai de 31.2 hectàrees situades a la plana deltaica, al terme municipal de Sant Boi de Llobregat en el seu límit amb el de Viladecans. Aquesta zona està inclosa dins de la proposta catalana de Xarxa Natura 2000, i també té consideració de zona ZEPA, PEIN i LIC.

Les basses de Can Dimoni tenen la singularitat d'estar situades enmig de la plana agrícola. Aquestes basses tenen un origen artificial, corresponen a antigues explotacions d'àrids abandonades; però amb el temps s'han renaturalitzat, i diversos projectes han permès incrementar-ne el valor natural. D'altra banda, aquesta àrea reuneix grans potencialitats per a l'educació ambiental.

A partir de la ingrés de l'ajuntament de Sant Boi de Llobregat en el Consorci i per a consolidar l'estat de l'espai natural de les Basses de Can Dimoni, i afavorir tots els seus valors, tant intrínsecs com estratègics, així com donar a conèixer el paratge a grups escolars i al públic en general, el Consorci va començar a desenvolupar un programa de gestió anual. L'any 2010 va ser el primer exercici pressupostari del Consorci en el que l'Ajuntament de Sant Boi aportà la quota establerta en l'acord d'adhesió, concretament 15.000 €, que s'han mantingut també en l'exercici 2011.

Amb l'objectiu de plasmar de la manera més acurada possible els costos reals de la gestió de les Basses de Can Dimoni que a l'actualitat assumeix el Consorci i compartir les conclusions amb l'Ajuntament de Sant Boi i concretar la col·laboració mútua, es va elaborar el novembre de 2011 un estudi que reflectia els principals costos que el Consorci assumeix en els àmbits del manteniment i condicionament de l'hàbitat, les accions de preservació de la biodiversitat, el servei de vigilància i l'ús públic. També s'han comptabilitzat altres costos de difusió i comunicació dels espais naturals, d'educació ambiental i d'administració general. Tot plegat ascendeix a 24.748,22 €.

3.2.3 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS

El Servei de Vigilància dels espais naturals, que es va iniciar el 2008 i la finalitat del qual és la protecció dels béns naturals i infraestructures dels espais naturals del delta del Llobregat i garantir el compliment de les normes d'ús i restriccions d'accés als espais naturals, s'ha pogut mantenir ininterrompudament durant el 2011.

Aquest servei es presta d'acord amb el calendari i horaris que estableix el Consorci i garanteix la presència d'un vigilant en horari de matí i tarda, durant 5 dies a la setmana, que inclouen necessàriament diumenges i festius i un dia de servei nocturn a la setmana. El total d'hores de vigilància als espais naturals que s'han cobert aquest any ha estat de 3.113.

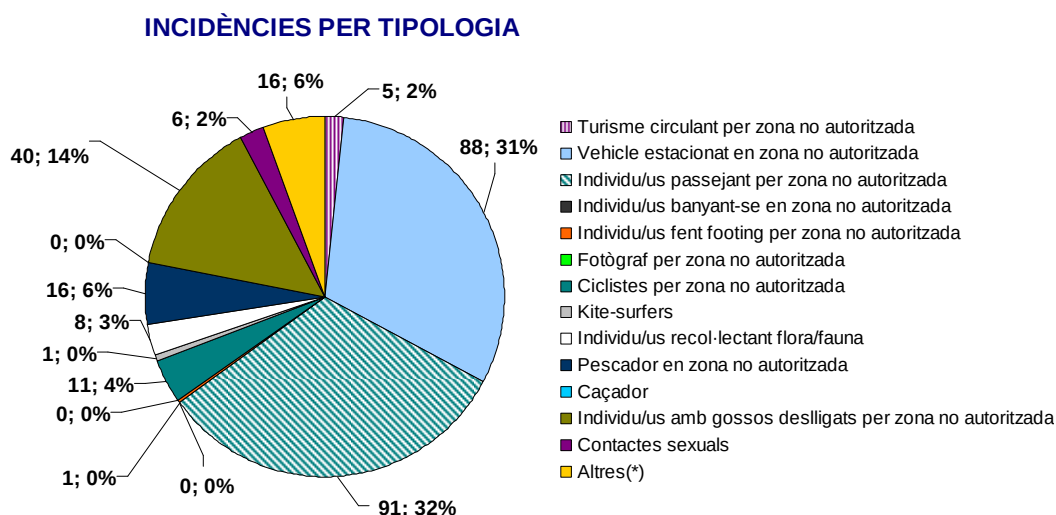
L'àmbit d'actuació del servei inclou la totalitat dels espais de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, amb independència de si el Consorci fa o no una gestió integral en aquests.

Aquest servei s'ha coordinat en tot moment amb les Polícies Locals dels municipis, el cos d'Agents Rurals i els Mossos d'Esquadra.

3.2.3.1 TIPOLOGIA DE LES INCIDÈNCIES

Les incidències registrades pel servei de vigilància es recullen en unes fitxes estandarditzades que permeten analitzar la seva tipologia, les zones més sensibles i les èpoques de l'any en que es produeixen, i així definir les necessitats i prioritats de vigilància.

A continuació es presenten un conjunt de gràfiques que analitzen les incidències registrades al llarg de l'any 2011.

En aquest gràfic es pot veure com les incidències més importants son degudes a gent que surt fora dels itineraris o accedeix a zones on està restringit el pas i als vehicles estacionats en zones no autoritzades, els quals representen un 30% cadascú. En el cas dels vehicles, aquesta incidència només va representar un 3% al 2010, multiplicant-se per 10 enguany. Això es deu sobretot al problema d'estacionament a l'entrada del Remolar. El cas de la gent que surt fora dels itineraris, tot i haver baixat respecte l'any anterior, segueix sent un problema important per a un espai natural tant sensible com el nostre per les característiques de les seves comunitats vegetals i animals.

En tercer lloc trobem el fet dels gossos deslligats a dins dels espais naturals. Això es dona bàsicament al sectors de platja protegida, donat que hi ha gent que porta el gos a córrer a les platges i aquest entra dins la zona dunar, amb el gran perill que representa per a la fauna que hi viu, com ara els nius de corriol camanegre, les sargantanes, les serps o altres petits animals.

En quart lloc, amb un 6%, trobem el cas dels pescadors de canya que es posen en els trams de platja protegida on no està permesa aquesta activitat. Val a dir que la senyalització, tancaments i vigilància que s'ha dut a terme els últims anys ha permès reduir molt aquesta incidència.

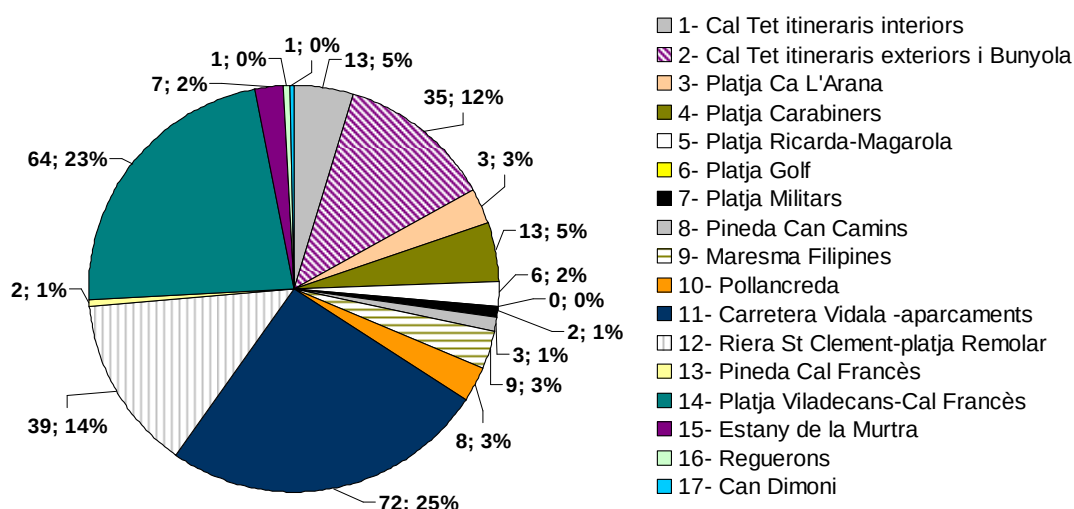
3.2.3.2 NOMBRE D'INCIDÈNCIES

Si analitzem les incidències segons l'espai natural on es donen, veiem que el que ha presentat enguany una major problemàtica ha estat la carretera de la Vidala i la zona d'aparcament, amb un 25%. En aquest espai, gairebé totes les incidències es duen a l'estacionament incorrecte dels vehicles de visitants de l'espai i de les platges que aparquen a l'entrada o al llarg de la carretera. En segon lloc trobem les platges protegides de cal Francès i Filipines, amb un 23%, amb un percentatge exactament igual al 2010. Això ha estat degut bàsicament a l'entrada d'usuaris de les platges a l'interior de la zona dunar, sobretot a la primavera i estiu. En tercer lloc i amb un 14% trobem l'espai de la riera de Sant Climent i la platja del Remolar, el qual registra la mateixa tipologia que la resta de platges a més de la problemàtica dels gossos deslligats que entren a la zona dunar.

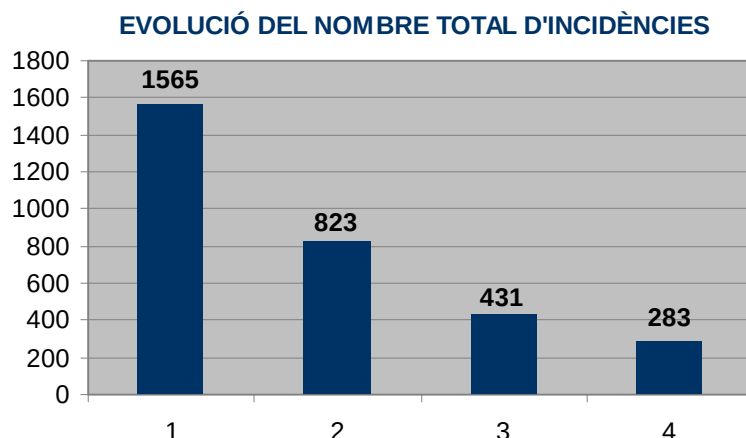
Finalment cal remarcar que, com és lògic, els espais on s'han registrat menys incidències són aquells que estan tancats al públic, com ara les pinedes de cal

Francès i de can Camins. En el cas de can Dimoni, la quasi inexistència d'incidències pot portar a equivoc, ja que la major problemàtica en aquest espai es deu al vandalisme en el mobiliari, però com no s'ha vist la gent que el duu a terme no s'ha registrat com a incidència. En el cas de les platges del Golf i de la Zona Militar, el baix valor registrat també pot estar subestimat, donat que en ser unes platges en que hi ha una servei de vigilància per part de la policia local en l'època més problemàtica (juny a setembre) el vigilant del Consorci i fa menys rondes i concentra la seva actuació en els espais on no hi és aquest servei.

INCIDÈNCIES PER ESPAI

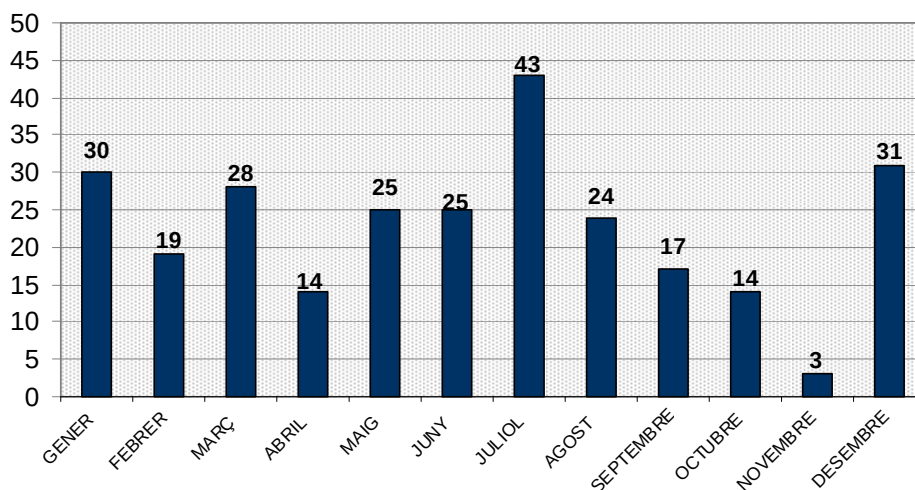
Si comparem el nombre d'incidències dels quatre anys que porta en funcionament el servei de vigilància podem veure una disminució progressiva al llarg dels anys al voltant del 50%, fet molt rellevant i positiu que posa de manifest l'efecte d'aquest servei en el comportament i activitats dels visitants dels espais protegits i dels que els envolten. Els visitants any rere any van acceptant i respectant més les normes de comportament i les restriccions necessàries per mantenir l'elevada biodiversitat d'aquests espais, dels quals ells directament en gaudeixen. També cal destacar la important tasca de conscienciació que duen a terme els programes d'educació municipals que es desenvolupen des de fa molts anys.

3.2.3.3 DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES

Respecte a la distribució en el temps, a la gràfica següent es veu una oscil·lació al llarg de l'any amb uns pics a l'hivern i a l'estiu, a diferència d'anys anteriors en que els màxims es donaven a principis de la primavera i l'estiu. En el cas de l'estiu era d'esperar i s'explica per les incidències a les zones dunars protegides relacionades amb usuaris de la platja. En el cas de l'hivern, tot i que el nombre de visitants dels espais naturals és menor, segueix havent gent que accedeix a les platges i que, donat que les platges són més solitàries, aprofiten per deslligar els gossos i caminar per les zones dunars. Enguany també ha contribuït a aquesta pujada d'incidències hivernal el problema de l'estacionament de vehicles del Remolar.

DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES. ANY 2011

3.2.4 GESTIÓ DELS HÀBITATS

La conservació de l'estructura i biodiversitat de les comunitats pròpies dels aiguamolls, com els prats humits, jonqueres i canyissars, necessiten de la pastura d'herbívors que controlin el creixement vegetal, l'acumulació de biomassa i permetin la creació d'espais oberts i d'herba curta que en inundar-se esdevenen hàbitats molt interessants per a la fauna aquàtica, tant pel que fa als vertebrats com invertebrats. Això és especialment remarcable en el cas de les aus i els amfibis.

Donat que ja no tenim herbívors salvatges que pugin fer aquesta funció, aquesta gestió es fa mitjançant la pastura amb ramats de cavalls i ovelles.

En el cas dels cavalls, l'octubre del 2010 es va signar un acord per a la pastura experimental a les maresmes de cal Tet - ca l'Arana amb la ramaderia Alba Gerbolés. Aquest acord s'ha perllongat fins a l'octubre de 2011. Durant aquest període, un ramat d'uns 18 cavalls ha pasturat les maresmes de cal Nani i dels voltants de l'estany de cal Tet, de forma rotatòria segons la disponibilitat d'aliment i les prioritats definides pel Consorci. El balanç de la pastura ha estat molt positiu per a la recuperació dels prats humits envaïts pels canyissars i les jonqueres i en la creació de nous hàbitats faunístics. Donat aquest resultat, el 23 de novembre es va signar un nou acord de pastura amb cavalls per a un any amb el mateix ramader, en aquest cas per les zones humides de cal Tet - ca l'Arana i del Remolar - Filipines.

Pel que fa a les ovelles, es va establir també un acord de pastura experimental amb un pastor que fa ramaderia ecològica per pasturar alguns prats i herbassars dels Espais Naturals del Riu i la marina de cal Nani, on no actuaven els cavalls. El període de pastura va ser durant la primavera (de febrer a maig) i va permetre complementar la feina que fan els cavalls.

Per altre banda, en el cas de la maresma de les Filipines del l'estany del Remolar es duia a terme la pastura amb cavalls de forma ininterrompuda des del 1995 amb dos ramats diferents. Donat que en els últims anys s'ha detectat que la pastura permanent en aquest espai durant l'època de nidificació afecta les aus aquàtiques que fan el niu al mig de la maresma, a principis d'any es va decidir retirar temporalment els dos ramats de la maresma des del 15 de març fins al 31 d'agost.

3.2.5 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS

L'any 2011 s'ha comptat amb la participació de diversos Plans d'Ocupació Municipals i equips de manteniment contractats directament pels ajuntaments per desenvolupar les tasques de gestió, manteniment i condicionament d'hàbitats.

Els dos auxiliars de manteniment del Consorci han dirigit i supervisat les feines que han realitzat aquests equips, alhora que han dut a terme les reparacions i feines de manteniment de petit abast.

Per altra banda, els quatre Ajuntaments que conformen el Consorci s'han fet càrrec de la retirada dels abocaments de residus sòlids que s'han produït dins l'àmbit dels espais naturals protegits.

Pla d'Ocupació Municipal - Ajuntament del Prat

Al llarg del 2011 s'ha comptat amb dues edicions de Pla d'Ocupació, de sis mesos de duració cadascuna. Un equip va treballar del 12 de novembre de 2010 al 11 de maig de 2011, format per 1 cap de colla i 8 operaris i l'altre de l'1 de juny al 30 de novembre 2011, amb 2 oficials i 7 operaris. La selecció del personal es va fer conjuntament entre el Departament de Promoció Econòmica de l'Ajuntament del Prat i el Consorci i es tractava de persones aturades prèviament inscrites en el SOC, preferentment amb experiència o formació en jardineria. Han treballat de dilluns a divendres, de 8:30 a 13:30 h. Les tasques que han desenvolupat han estat les relacionades amb el manteniment i la gestió dels espais naturals protegits (desbrossades, transplantaments, reforestacions, reposició i manteniment d'elements de senyalització, neteja etc.). La coordinació de les tasques la realitza el tècnic de gestió i manteniment del Consorci.

CIRE - Ajuntament del Prat

Equip format per 8 operaris i un oficial. Es tractava de personal intern de la presó de Can Briens en règim de semilibertat, contractat pel Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat. Han treballat de dimarts a dijous, en horari de 8:00 a 15:00 h. Van estar contractats durant 6 mesos (de l'1 d'octubre de 2010 al 31 de març de

2011). Les tasques que desenvolupen són de manteniment i gestió dels espais periurbans i espais naturals (desbrossades, transplantaments, reforestacions, reposició i manteniment d'elements de senyalització, etc.). La coordinació de les tasques la realitza el Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat amb la col·laboració del Consorci.

Al mes d'octubre 2011 l'Ajuntament va contractar una nova brigada de 8 operaris i un oficial per a dur a terme les mateixes feines durant el període octubre 2011 a març 2012.

Escola d'Oficis – Projecte Sant Cosme Ocupa't – mòdul Jardineria – Ajuntament del Prat

Equip format per 8 alumnes coordinats per un capatàs contractat directament per l'Ajuntament del Prat. Es tractava de persones aturades inscrites al SOC majors de 25 anys residents al barri de Sant Cosme. Han treballat de dilluns a dijous de 7:30 a 14:30 hores. Van estar contractats de l'1 d'gener al 31 de desembre de 2011, amb un mes de vacances a l'estiu. Les tasques que han desenvolupat són principalment de manteniment i gestió d'espais periurbans, per tant han actuat molt poc en els espais naturals protegits; hi destaca el projecte de viverisme als terrenys de la masia de cal Tudela. La coordinació de tasques l'ha realitzat el Departament de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat, en col·laboració amb el de Manteniment i Serveis.

Pla d'Ocupació Mancomunitat de municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona- Prat

Com cada any s'ha comptat amb la participació d'un equip de manteniment del 16 d'agost a l'1 de setembre (13 jornades de treball). La participació s'ha centrat en dues feines, la delimitació del camí d'accés a una nova pantalla-mirador a l'estany de cal Tet i el desbrossat de les arquetes de comunicació dels canyissars de depuració.

Pla d'Ocupació Municipal - Ajuntament de Viladecans

A Viladecans també s'ha comptat amb dues edicions de plans d'ocupació per al manteniment dels espais naturals protegits del municipi. La primera estava formada per un equip de 8 operaris i 1 oficial, amb un horari de 8 a 13h, durant el període novembre de 2010 a maig de 2011. La segona edició ha estat del juny al novembre

2011, amb un equip de 7 operaris i 2 oficials. En els dos casos han treballat als espais naturals una mitjana de 2 dies per setmana, i puntualment ha estat de 3-4 dies/setmana.

Les tasques s'ha dut a terme a l'espai Remolar - Filipines, l'estany de la Murtra, la pineda del Remolar i les platges protegides; i han estat centrades en el manteniment i la gestió (neteja d'espais d'ús públic i itineraris, desbrossades d'itineraris i manteniment d'hàbitats, plantacions, eliminació de vegetació exòtica i manteniment d'elements de senyalització). La coordinació de les tasques la realitza el tècnic de gestió i manteniment del Consorci.

Pla d'Ocupació Àrea Metropolitana de Barcelona - Viladecans

A Viladecans, aquest equip de manteniment va actuar en el manteniment dels tancaments de les zones dunars del tram de platja no protegits del municipi.

Pla d'Ocupació Àrea Metropolitana de Barcelona - Gavà

Al municipi de Gavà, coordinat per l'Ajuntament, un equip del Pla Ocupació de l'AMB ha fet feines de manteniment a la pineda protegida de la Maiola, del 15 al 22 de setembre (6 jornades).

3.2.5.1 ÀMBIT I TIPUS D'ACTUACIONS

3.2.5.1.1 Espais on s'ha actuat

Espais naturals del terme municipal del Prat

Espais naturals del Riu (cal Tet, ca l'Arana, platja i itineraris exteriors), platges del Golf i de la Zona Militar, platja de Carrabiners – Semàfor, pineda de can Camins, i camí de la Bunyola.

Espais naturals del terme municipal de Viladecans

Estany del Remolar i maresma de les Filipines, platges protegides de Viladecans (Remolar, cal Francès i Filipines), pollancreda i pineda del Remolar, Riera de Sant Climent i estany de la Murtra.

Espais naturals del terme municipal de Gavà

Estany de la Murtra i Pineda de la Maiola.

3.2.5.1.2 Tipologia de les feines realitzades

Sega dels prats d'orquídies

A la maresma del Remolar trobem diversos prats molt rics en orquídies, els quals cal segar i desbrossar periòdicament per evitar l'expansió d'espècies arbustives i herbàcies que les farien desaparèixer. Aquesta feina s'ha de fer fora l'època de reproducció de totes les espècies ienguany s'ha realitzat al mes de gener.

Sega d'illes, jonqueres i prats

Amb l'objectiu d'afavorir l'estada, descans en migració i nidificació de les aus aquàtiques a la maresma de les Filipines, cada any, a la tardor, es duu a terme la sega de les illes i els salobrars davant dels observatoris i les pantalles-mirador .

Manteniment de plantacions d'arbres i arbustos

Enguany s'han dut a terme diverses plantacions populars d'arbustos als Espais Naturals del Riu . Per altra banda, tant en aquest espai com en l'àmbit del Remolar-Filipines hi ha plantacions d'anys anteriors que s'han de mantenir periòdicament per tal d'assegurar la seva supervivència. També cal fer esporgues de formació en les plantacions dels marges d'itineraris i retirada de plantes mortes. Aquest manteniment es fa al llarg de tot l'any.

Noves plantacions

Com cada any, l'Ajuntament del Prat ha dut a terme diverses sessions de plantació amb escoles i altres col·lectiu, a la plana d'inundació de la nova llera del riu, dins i fora de l'espai protegit. Per altra banda el Consorci ha fet una plantació de planta aquàtica al marge de l'estany de la Murtra en l'àmbit dels municipis de Viladecans i Gavà.

Retirada de vegetació exòtica invasora

Hi ha diverses espècies vegetals exòtiques establertes als nostres espais naturals i que s'han d'eliminar progressivament, ja que a causa del seu caràcter invasor tenen

un important impacte negatiu en les comunitats vegetals i la fauna pròpia del Delta. Aquest esforç es centra en les espècies més problemàtiques, com ara la canya, el plomall de la Pampa o l'ungla de gat. Enguany s'han dut a actuacions de retirada a diversos espais, entre altres platges del Golf i Militars i la pineda del Remolar. A la pineda del Remolar s'han dut a terme 9 jornades de voluntariat amb empreses per a la retirada de vegetació exòtica al llarg de l'any.

S'han retirat un total de 1.780 Kg de plantes exòtiques, entre els municipis del Prat i Viladecans. Aquesta matèria vegetal es va portar a la deixalleria per al seu compostatge.

Instal·lacions per a la pastura amb cavalls

Per tal de poder dur a terme la pastura dels prats humits i les jonqueres amb cavalls, cal dur a terme un seguit de feines com són els tancaments de les zones amb tanca de fusta o pastor elèctric, el manteniment dels canals de desguàs i la sega de l'herba sota el fil elèctric, entre altres.

Gestió forestal de les pinedes litorals

A les pinedes amb ús públic es duu a terme una gestió encaminada a reduir el risc d'incendi tot respectant l'estructura i l'evolució natural del bosc, la qual es centra en la retirada manual de branques i arbres tombats als itineraris i zones properes. Aquesta feina es fa al llarg de tot l'any, segons les necessitats.

Instal·lació de dues noves pantalles - mirador

Enguany s'han instal·lat dos nous miradors als espais naturals del Riu, un per observar un dels canyissars de depuració i l'altre al vèrtex superior de l'estany de cal Tet. La feina realitzada ha estat el tancament dels laterals de les pantalles, la senyalització i la delimitació de l'itinerari d'accés (en un dels miradors). També s'han fet tancaments laterals a les pantalles instal·lades el 2010 al braç de la Vidala, per evitar que els visitants espantin la fauna que es mou pel davant.

Manteniment dels itineraris d'ús públic

Al llarg de tot l'any es fa el manteniment de tota la xarxa d'itineraris interiors i d'accés als espais naturals amb ús públic. Aquest consisteix bàsicament en la

recollida d'escombraries, la sega dels marges, l'esporga d'arbres i arbustos que dificulten el pas i la sega de la vegetació que tapa la visió als aguaites i les pantalles-mirador.

Desbrossat canals de desguàs

En un territori tant pla com el Delta, és molt important el manteniment de determinats canals de desguàs per permetre el correcte moviment de l'aigua. El manteniment que duu a terme el Consorci és manual i consisteix en el desbrossat de la vegetació dels marges i llit dels canals allà on es necessari, tot tenint en compte les restriccions pròpies de l'espai protegit. Això també inclou les arquetes de comunicació entre els calaixos de depuració, que cal mantenir desbrossades.

Manteniment dels equipaments

S'ha dut a terme la reparació dels desperfectes en els equipaments d'ús públic (aguaites, torres d'observació, pantalles d'ocultació, àrees d'estada...), amb mitjans propis o amb la intervenció d'una empresa especialitzada en els casos que ha estat necessari.

Manteniment de la senyalització i dels tancaments

Aquesta feina es duu a terme al llarg de l'any segons les necessitats. La majoria de tancaments estan fets amb estakes i corda, de manera que la seva reparació és senzilla. Això és especialment rellevant en el cas de les platges, on l'ús massiu a la temporada estival i l'efecte dels temporals durant l'hivern i la primavera generen un manteniment molt intens. Respecte a la senyalització, aquesta també es veu afectada per les inclemències del temps i per algun acte vandàlic. Les inspeccions setmanals que es duen a terme a tots els espais naturals permeten detectar aquestes necessitats de manteniment.

Neteja dels espais d'ús públic

Setmanalment, al llarg de tot l'any, es fa una retirada de deixalles i petits abocaments als espais d'ús públic, camins d'accés, itineraris i espais perifèrics. Això és especialment necessari a les àrees d'estada i les zones d'aparcament. El buidat de les papereres i contenidors, en la majoria dels casos, el duen a terme els serveis de gestió de residus municipals, tret d'algunes papereres que les buiden personal del Consorci.

En el cas de les escombraries recollides dels marges de camins, espais d'estada i platges durant el 2011 s'han retirat un total de 920 Kg.

3.2.5.1.3 Calendari i lloc de realització de les feines

A la taula següent s'indiquen els espais, feines i dates realitzades pels Plans d'Ocupació Municipal (en el cas del Prat i Viladecans) i Plans Ocupació de l'AMB en el cas de Gavà. El nombre total de jornades que han dut a terme aquests diferents equips de treball ha estat de **220**. El 68% s'han realitzat al municipi del Prat, el 29% a Viladecans i el 3% a Gavà. Aquesta taula no inclou la feina realitzada pel CIRE i l'Escola d'Oficis en el cas del Prat, ni la duta a terme pel personal propi del Consorci i dels Ajuntaments.

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES AL PRAT DE LLOBREGAT. ANY 2011			
ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA DE L'ANY
Platja del Golf i de la Zona Militar	Manteniment tancaments	4	Primavera, estiu, tardor
	Retirada residus	1	Estiu
	Retirada vegetació exòtica	3	Tardor
Espais Naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana i itinerari exterior	Manteniment itineraris (segues, esporgues, desbrossats i mant. senyalització)	34	Hivern, primavera, estiu, tardor
	Desbrossat canals desguàs	11	Hivern, tardor
	Retirada residus	8	Hivern, primavera, estiu
	Manteniment plantacions	19	Hivern, primavera, estiu, tardor
	Tancaments i canals zones pastura cavalls	10	Primavera, estiu
	Delimitació, tancaments i senyalització noves pantalles-mirador	19	Estiu, tardor
	Desbrossats calaixos depuració	19	Estiu
Can Camins	Retirada branques tombades	4	Hivern
	Manteniment itinerari	3	Hivern, estiu,
	Manteniment zones amb orquídiess	3	Primavera
Carrabiners – Semàfor i camí Bunyola	Sega dels canyars i marges, manteniment senyalització	11	tardor
NOMBRE TOTAL JORNADES		149	

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A VILADECANS. ANY 2011			
ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA DE L'ANY
Platja Remolar i de cal Francès	Manteniment tancaments	4	Tardor, hivern
	Retirada residus	2	Tardor
Maresma Filipines	Sega i lles i salobrars	5	Estiu
	manteniment itineraris	19	Hivern, estiu, tardor
	sega prats orquídies	1	Hivern
Carretera Vidala, zona d'estada i camí a la platja	Retirada escombraries i buidat papereres	14	Hivern, estiu, tardor
	Acabats noves pantalles-mirador	4	Hivern
Pollancreda	Manteniment plantacions	3	Estiu,
Estany Murtra	Manteniment itinerari i plantacions	8	Estiu, tardor
Pineda del Remolar	Tallada dels Eucaliptus	5	Tardor
NOMBRE TOTAL JORNADES		65	

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A GAVÀ. ANY 2011			
ESPAI	TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA DE L'ANY
Pineda de la Maiola	Gestió forestal	6	Estiu
NOMBRE TOTAL JORNADES		6	

3.2.6 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS

El control de la qualitat de l'aigua es fa seguint el Programa Integral de Control del Medi Aquàtic que es va dissenyar l'any 2007.

Per al desenvolupament d'aquest programa s'ha contractat el servei d'anàlisi químic i microbiològic de l'aigua a l'empresa municipal Aigües del Prat, SA (APSA). La recollida de mostres la fa personal del Consorci .

L'any 2011 s'han reduït els punts de mostreig respecte a l'any 2010, passant de ser 31 a 22. D'aquests, 18 d'aiguamolls (estany i basses), 3 de canals de desguàs pluvial i agrícola i 1 al tram final de riu Llobregat, distribuïts pels quatre municipis que integren el Consorci. Els punts són: bassa de ca l'Arana, estany de cal Tet, bassa de cal Bitxot, canyissars de depuració, estany de la Ricarda (superfície i

fondària) , estany de la Magarola, estany del Remolar (superfície i fondària), bassa dels Pollancres, bassa dels Fartets, braç de la Vidala, riera de Sant Climent, estany de la Murtra, bassa dels Reguerons, bassa platja ca l'Arana, estany de la Roberta i bassa gran de can Dimoni, canal de la Bunyola, canal de la Vidaleta, corredora de can Sabadell i riu Llobregat (al pont del Mercabarna).

La periodicitat és trimestral en el cas dels aiguamolls i del riu Llobregat, i bimensual en el cas dels canals. En el moment d'agafar les mostres es mesuren al camp alguns paràmetres (temperatura, pH, conductivitat, oxigen i nivell d'aigua).

El laboratori d'APSA analitza els següent paràmetres: amoni, nitrats, terbolesa, fòsfor total, fosfats, clorurs, matèries en suspensió, clorofil·les a,b i c i *Escherichia coli*.

Aquest programa va començar l'octubre de 2007, de manera que ara es tenen 4 anys de dades que ens permeten caracteritzar les masses d'aigua, determinar el seu estat tròfic, detectar on estan els problemes de qualitat més importants i proposar mesures correctores a les administracions competents. Per altre banda aquestes dades serveixen de base per als indicadors de l'estat ecològic dels aiguamolls que s'apliquen cada any en base als poblaments de macròfits.

Aquestes dades abiòtiques també es relacionen amb la distribució de les aus aquàtiques a les diferents llacunes i basses, com a altre indicador de qualitat dels aiguamolls.

A continuació es fa un anàlisi de l'evolució en el temps de **cinc paràmetres indicadors de la qualitat físico-química de l'aigua**, des del novembre de 2007 fins al gener de 2012, per a les principals masses d'aigua estudiades.

Per no generar un excés de gràfiques, les masses d'aigua s'han agrupat geogràficament en dos grups, les dels municipis de Viladecans i Gavà, que anomenarem sector occidental i les dels municipis del Prat i Sant Boi, que anomenarem sector oriental.

Conductivitat

La conductivitat dels aiguamolls litorals està deguda bàsicament a l'aigua marina, de manera que es pot considerar un indicador de la salinitat de l'aigua i de la

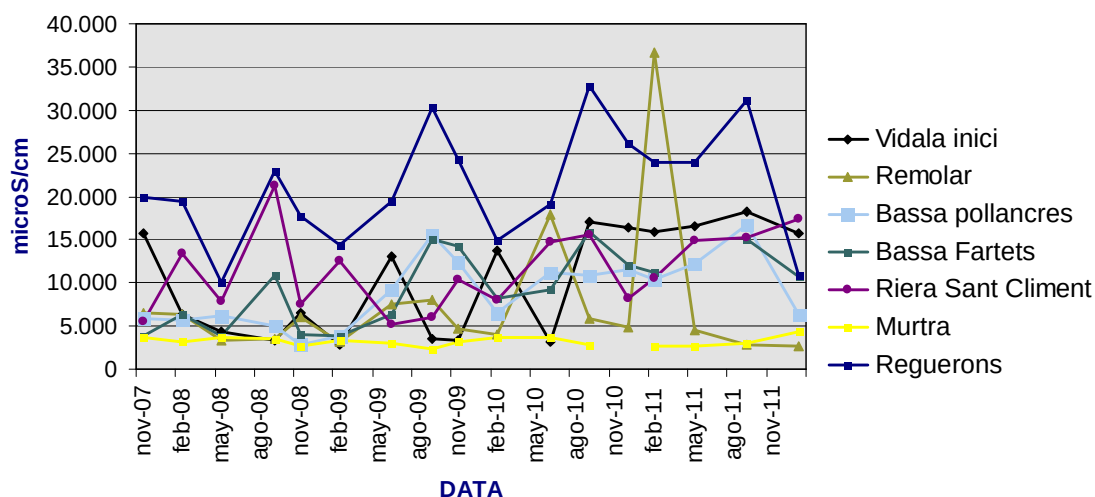
connexió de l'aiguamoll amb el mar, ja sigui a través de l'aquífer o l'entrada superficial. El valor de 5.000 microS/cm de conductivitat separa els aiguamolls dolços dels talassohalins (amb salinitat d'origen marí).

En el cas dels aiguamolls del **sector occidental** podem veure que, tret de l'estany de la Murtra, la resta de masses d'aigua tenen caràcter talassohalí. La Murtra està connectada amb les corredores de desguàs de la plana agrícola de Gavà i rep l'efluent de l'EDAR, fet que explica la seva baixa conductivitat, tot i ser un aiguamoll litoral.

L'aiguamoll on s'ha enregistrat una major conductivitat és la bassa dels Reguerons, fet sorprenent ja que és una bassa interior a 2 Km de distància del litoral. Aquesta bassa no està connectada amb la xarxa pluvial ni de reg, pel que la seva elevada salinitat s'explica per la salinització de l'aquífer superficial en aquell sector.

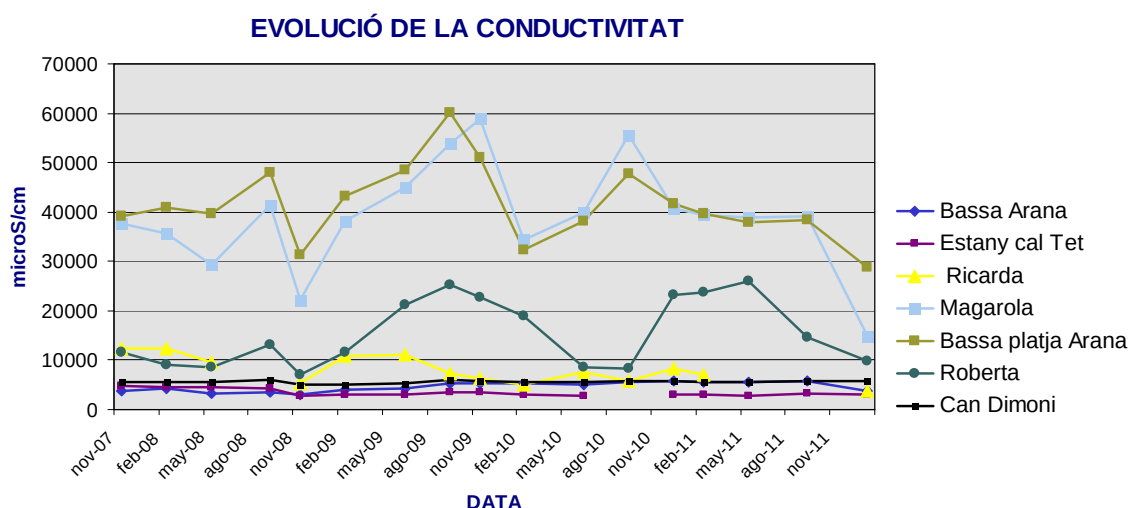
En el cas del Remolar, en estudis específics, s'ha observat una picnolina molt marcada que fa que la mostra que es pren en aquest programa sigui l'aigua superficial que arriba a través del sistema de desguàs Vidaleta-Riera Roja, pel que les oscil·lacions registrades estan relacionades amb la pluviometria.

EVOLUCIÓ DE LA CONDUCTIVITAT

En el cas dels aiguamolls del **sector oriental** veiem uns valors una mica diferents. En aquest cas tenim dos aiguamolls desconnectats de la xarxa de drenatge i a primera línia de mar, la Magarola i la bassa de la platja de ca l'Arana, amb valors de conductivitat propers als de l'aigua de mar i fins i tot superiors en períodes d'estiatge. L'estany de la Roberta té uns valors de salinitat intermedis, tot i que clarament talassohalins, amb oscil·lacions lligades a la pluviometria.

Finalment trobem els aiguamolls amb menor conductivitat, com son l'estany de cal Tet i la bassa de ca l' Arana, amb valors inferiors als 5.000 microS/cm, a causa de l'alimentació continuada de l'aquífer superficial amb aigua regenerada de l'EDAR del Prat, que manté uns nivells baixos de conductivitat en tot aquest sector, amb independència de la pluviometria.

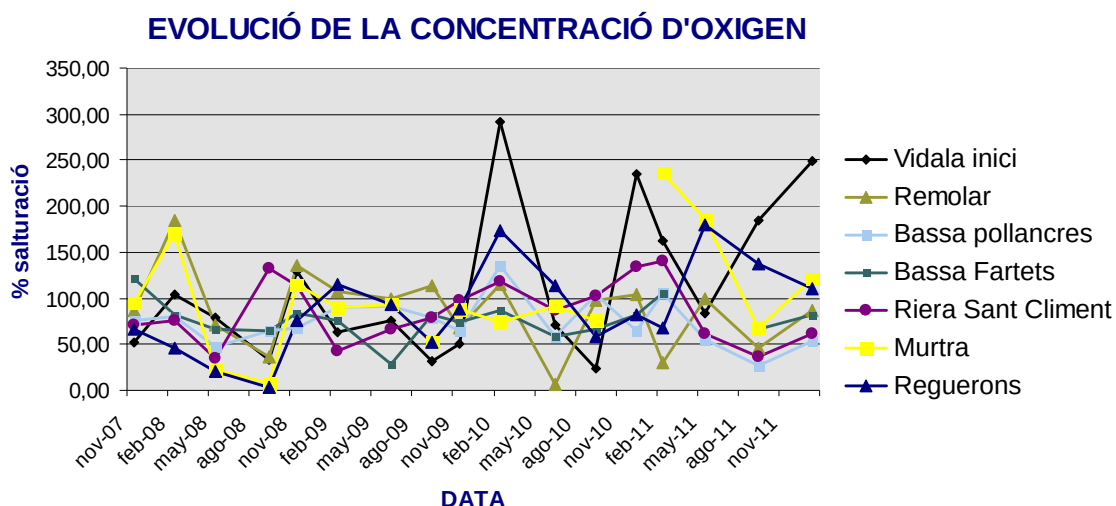

Concentració d'oxigen

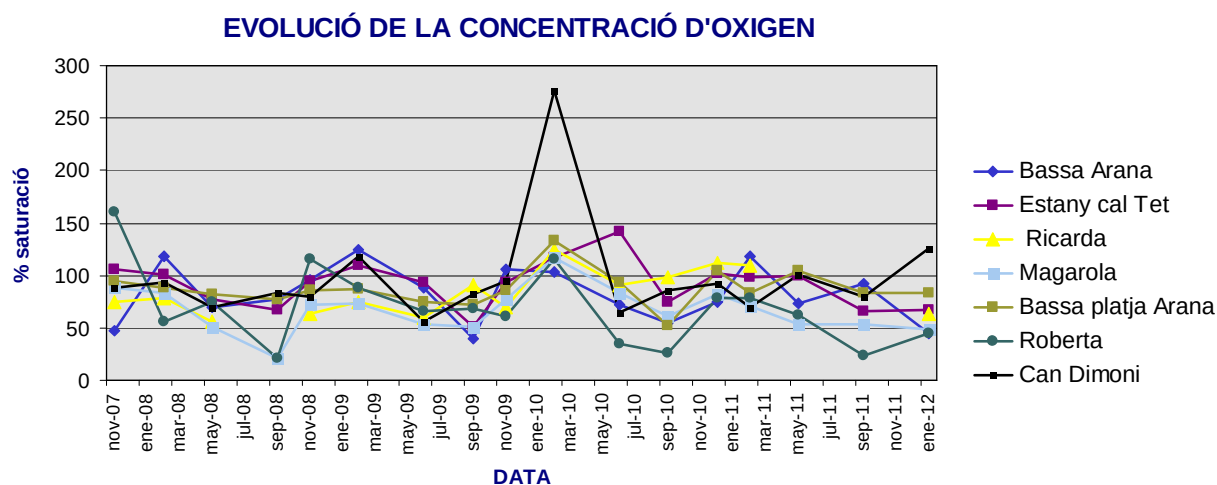
Segons la Directiva Marc de l'Aigua, per sota del valor de 70% de saturació, la massa d'aigua ja presenta una concentració d'oxigen deficient per a la vida de la fauna aquàtica, tot i que hi ha algunes espècies adaptades a aigües de baixa qualitat que suporten concentracions molt baixes. La mesura de l'oxigen es pren a 25 cm de la superfície, on es concentra l'activitat fotosintètica del fitoplàncton.

En el cas dels aiguamolls del **sector occidental** podem veure que a la majoria de punts s'ha enregistrat una concentració d'oxigen per sobre del 70% al llarg de l'any, excepte a alguns moments i punts amb una major càrrega de matèria orgànica. Així els estanys del Remolar, Reguerons i Murtra son els que presenten mínims de concentració més marcats, coincidint amb l'estiatge en que hi ha menor intercanvi amb l'atmosfera i major consum d'oxigen per part dels organismes que respiren i els que degraden la matèria orgànica.

Els valors extremadament elevats registrats al braç de la Vidala, amb saturacions superiors a 200, es corresponen a la producció d'oxigen per part del fitoplàncton que ocupa la capa superficial de l'estany, en la qual es duu a terme la mesura. De fet, en les mesures que es fan al llarg de la columna d'aigua es veu una clina molt marcada.

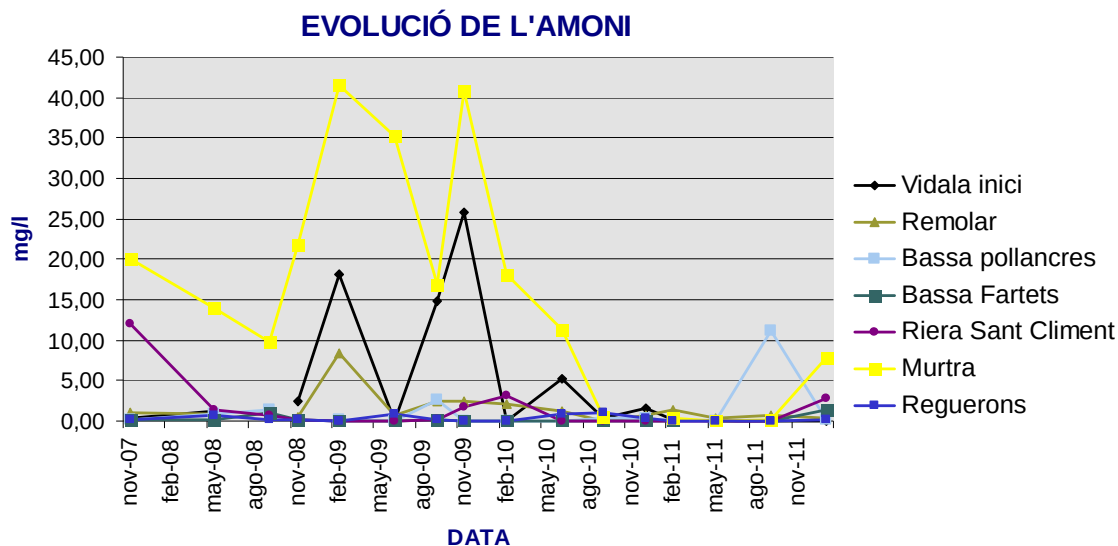
En el cas del **sector oriental**, totes les masses d'aigua semblen presentar el mateix patró d'oscil·lació, amb una mitjana del percentatge de saturació entre 80 i 90, i uns màxims i mínims menys marcats i lligats a les condicions meteorològiques estacionals. Contrasta el valor de 276 mesurat a la bassa gran de can Dimoni el mes de febrer de 2010. Els valors mínims s'han enregistrat a l'estany de la Roberta, ens tots els casos a finals de l'estiu.

Concentració d'amoni

Aquest compost nitrogenat és tòxic per a la fauna aquàtica a baixes concentracions. En condicions de baixa concentració d'oxigen o en cas d'abocament d'aigües residuals es poden registrar nivells d'amoni elevats que comprometen la vida aquàtica, en especial en el cas dels peixos i els invertebrats, i només permeten la presència de les espècies més resistents. Tot i que segons la legislació que es consulti els llindars de bona qualitat per a aquest paràmetre poden oscil·lar entre el 0,3 i el 0,7, en aquest informe es considera 0,3 mg/l com a límit de bona qualitat.

A la següent gràfica es pot veure la oscil·lació d'aquest paràmetre als aiguamolls del **sector occidental**. Es pot veure com l'estany de la Murtra registra un valor elevadíssim d'aquest paràmetre contaminant (fins a 41 mg/l), a causa entre altres de l'abocament de l'efluent de l'EDAR de Gavà-Viladecans, fins al juny 2010. L'estiu de 2010 va entrar en funcionament el tractament terciari de l'EDAR, pel que l'efluent abocat al canal que desguassa a l'estany va augmentar substancialment la seva qualitat, fet que es veu reflexat en les baixes concentracions registrades a partir del setembre de 2010. Cal veure la causa de l'augment de concentració en la mostra del mes de gener de 2012. El segon estany amb elevada concentració d'amoni és el braç de la Vidala de l'estany del Remolar, amb valors de fins a 20ppm.

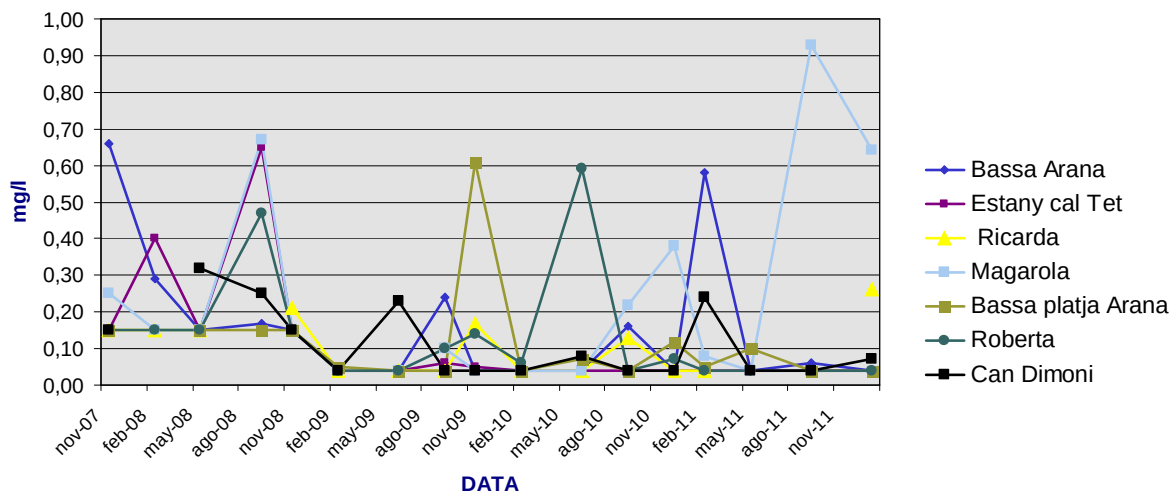

La bassa dels fartets i la bassa dels Reguerons compleixen en gairebé tots els casos amb el límit de qualitat d'aquest paràmetre, fet que pot estar relacionat amb el seu aïllament de possibles abocaments d'aigües residuals o ramaderes. En el cas de la Riera de Sant també s'enregistra una bona qualitat per a aquest paràmetre, però amb 4 mostres que superen el límit i que pot estar relacionat amb moments de desguàs de les corredores de les quadres i can Sabadell cap a la riera.

Al **sector oriental** s'observa, en general, una millor qualitat de l'aigua per a aquest paràmetre. Així el valor màxim registrat ha estat de 0,9 ppm a l'estany de la Magarola, molt lluny de les concentracions mesurades a la Murtra o Vidala. En tots els punts el valor mitjà per a aquest període ha estat per sota dels 0,3 mg/l, fet que dona una molt bona qualitat per a aquest paràmetre, amb uns mínims als estanys de la Ricarda, cal Tet, bassa platja Arana i de can Dimoni. L'estany on s'ha registrat

una pitjor qualitat ha estat el de la Magarola, tot i que només amb 3 mostres que han superat el límit de qualitat .

EVOLUCIÓ DE L'AMONI

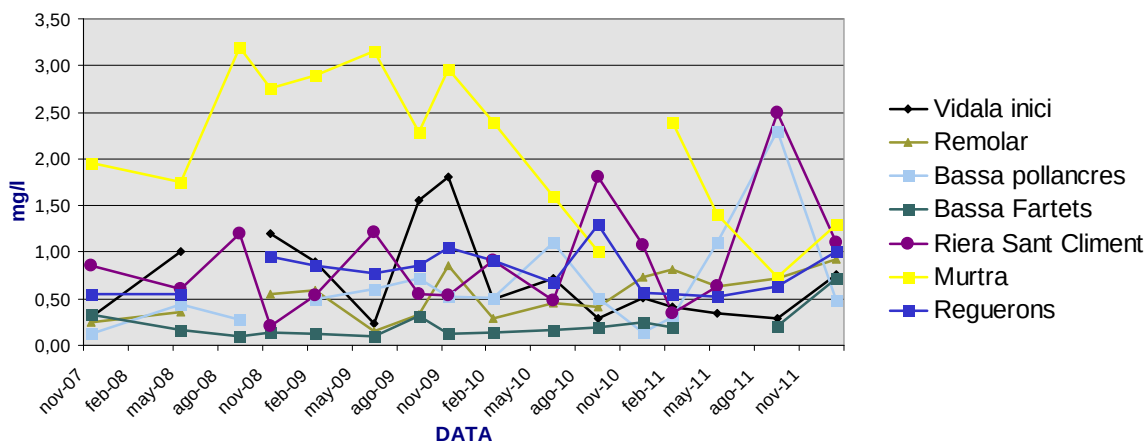
Concentració de Fòsfor total

La raresa del fòsfor en el sòl i la seva abundància a la matèria orgànica, fa que sigui un factor limitant dels productors primaris en el medi aquàtic. Per aquest motiu, es considera el principal indicador de l'eutròfia a l'aigua, ja que condiciona la producció primària que es durà a terme a l'ecosistema aquàtic. Alguns autors consideren que una concentració superior a 0.06 mg/l es indicador d'un estat d'eutròfia i altres rebaixen aquest límit d'eutròfia a 0,03, i hipertròfia per valors superiors a 0,1. Per a la nostra valoració considerem un límit de 0.03 mg/l.

Si ens fixem en els aiguamolls de la **zona occidental**, es pot veure que tots els punts i en totes les mostres es supera aquest límit de concentració, fet lògic i esperable en uns aiguamolls tant eutrofitzats com els que tenim. Igual que en el cas de l'amoni, l'estany de la Murtra presenta les majors concentracions per a aquest nutrient al llarg de període, amb valors de fins a 3 mg/l i una mitjana de 2,12 , propis d'aigües hipertròfiques molt carregades de nutrients.

El punt amb menor concentració de fòsfor total correspon a la bassa dels Fartets, a l'interior de la maresma de les Filipines, amb una mitjana de 0,22 ppm, tot i que segueix sent un valor 10 vegades superior al límit establert per a un bon estat tròfic.

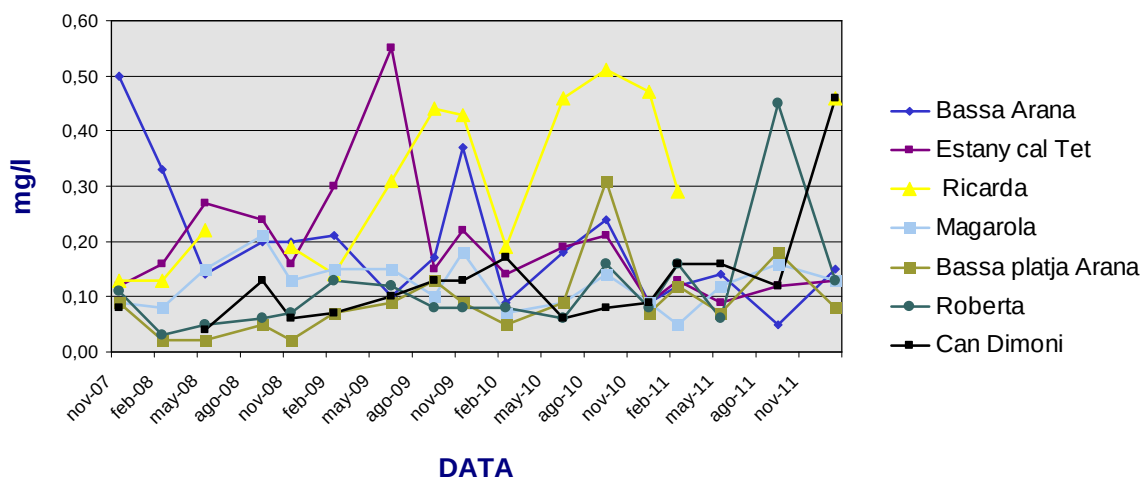
EVOLUCIÓ DEL FÒSFOR TOTAL

En el cas dels aiguamolls de la **zona oriental** també es supera en tots els punts i mostres el límit de qualitat establert, tot i que les concentracions son en general inferiors a les registrades al sector occidental.

Els valors mínims s'ha trobat a la bassa de la platja de ca l'Arana, amb una mitjana de 0,09, la qual presenta en molts casos nivells de molt bona qualitat. Les màximes concentracions s'han mesurat a l'estany de la Ricarda i al de cal Tet. En el cas d'aquest últim es veu una important millora a partir de la tardor del 2010, fet que concorda amb els importants poblaments de macròfits que han colonitzat aquest estany durant el 2010 i 2011.

EVOLUCIÓ DEL FÒSFOR TOTAL

Concentració de Clorofil·la A

Aquest paràmetre és un indicador de la biomassa fitoplanctònica d'una massa d'aigua i, per tant, del seu estat tròfic. El fitoplàncton competeix amb els macròfits per la llum i els nutrients de l'aigua, de manera que un augment de la seva

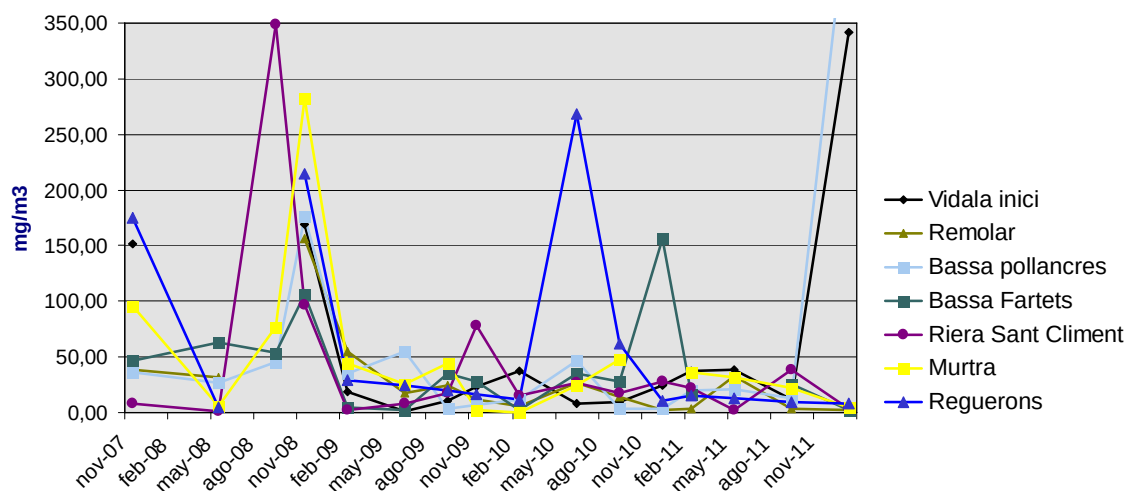
concentració va en detriment de la transparència de l'aigua i del recobriment de les plantes submergides, amb les conseqüències negatives per les comunitats animals de l'ecosistema. Es considera una concentració de 30 mg/m³ com a límit de qualitat moderada de la massa d'aigua. La concentració de fitoplàncton està directament relacionada amb la concentració de nutrients, pel que és un bon indicador del grau d'eutròfia d'una massa d'aigua.

Si ens fixem en l'evolució d'aquest paràmetre als aiguamolls del **sector occidental** del Delta, considerant aquest límit de qualitat de 30 mg/m³, podem veure que la tendència és a concentracions per sota de 50 mg/m³, amb pics de concentració a diverses èpoques de l'any que coincideixen amb episodis de menor pluviometria, i per tant de menor dilució del fitoplàncton que donen una major concentració d'aquest paràmetre.

Si considerem la mitjana de concentració al llarg d'aquest període, el braç de la Vidala i la bassa dels Pollancre (maresma de les Filipines) són els punts que presenten un valor més alt, al voltant de 60 mg/m³ que correspondria a una qualitat molt dolenta per a aquest període. Aquestes dues masses d'aigua tenen una baixíssima renovació de l'aigua, fet que contribueix a l'elevada concentració de fitoplàncton. El valor mitjà més baix el trobem al cos central de l'estany del Remolar (28,5), tot i que s'ha enregistrat un pic de 156, valor que quadra amb el fet que aquest estany rep una aportació d'aigua superficial a través del sistema riera Roja-Vidaleta que provoca una gran renovació de l'aigua i dilució del plàncton.

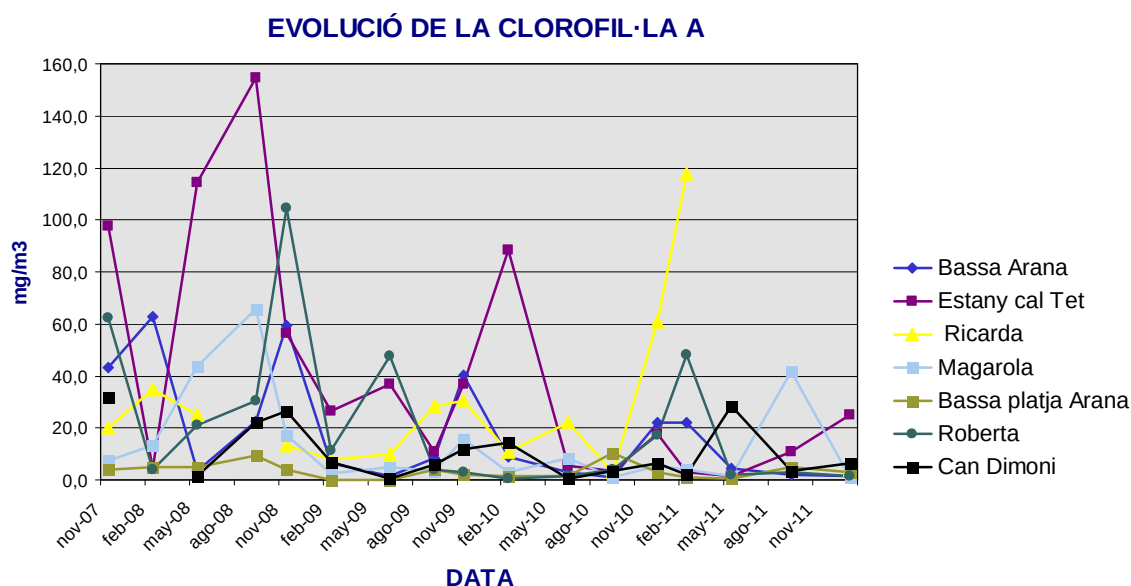
Cal remarcar els valors de 340 mg/m³ mesurats a la riera de Sant Climent i la Vidala i de 460 de la bassa dels Pollancre, 10 cops el límit de qualitat.

EVOLUCIÓ DE LA CLOROFIL·LA A

En el cas de les masses d'aigua del **sector oriental** veiem que , en general les concentracions mesurades son menors a les anteriors, tot i que també hi ha diversos punts que superen àmpliament els límits en diverses ocasions al llarg de període. El valors més alts els trobem als estanys de cal Tet i de la Ricarda. En el cas de cal Tet, hi ha hagut un procés d'eutrofització des de la seva creació al 2002 , que va culminar a finals d'estiu del 2008 amb un col·lapse tròfic de l'estany que es manifesta en l'elevada concentració de clorofil·la mesurada (154 mg/m^3). Des d'aleshores s'ha observat una progressiva millora de la qualitat d'aquest estany que ha permès la recolonització per part de macròfits els dos últims anys, que concorda amb els baixos nivells de clorofil·la.

Respecte als valors mitjà, l'estany de cal Tet és situa amb de major valor ($40,7 \text{ mg/m}^3$), seguit de l'estany de la Ricarda ($27,8 \text{ mg/m}^3$). De fet, excepte l'estany de cal Tet, la resta de masses d'aigua tenen el valor mitjà per sota del límit de qualitat establert, pel que tindrien una bona o moderada qualitat per a aquest paràmetre. El cas més rellevant és el de la bassa de la platja de ca l'Arana, amb una mitjana de $3,4 \text{ mg/m}^3$ i un valor màxim de 10,3, fet que es corrobora en la seva elevada transparència i el fet de no rebre cap aportació d'aigua superficial.

3.2.7 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES

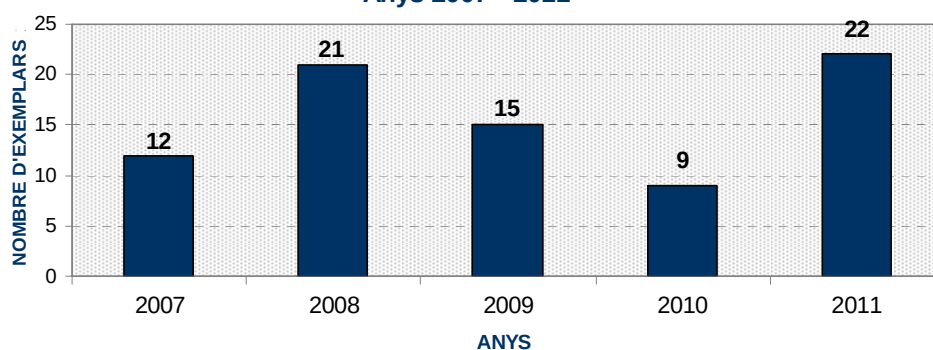
Algunes espècies problemàtiques per a la fauna o la flora dels espais naturals han estat el senglar, la garsa, el faisà i la guineu. Per altra banda, les espècies al·lòctones invasores, com la Tortuga de Florida i el Visó americà, també s'han de controlar per a evitar un impacte negatiu en el medi natural.

Senglar

L'any 2011 s'ha continuat amb el Programa de gestió del porc senglar als Espais Naturals del Delta del Llobregat, donat el seu impacte negatiu en la població d'orquídies i en la d'ocells colonials nidificants. S'ha seguit la mateixa metodologia dels anys anteriors: captura d'exemplars mitjançant esperes nocturnes, al Remolar i a Cal Tet, aproximadament dos cops al mes a cada lloc. Les tasques han estat assumides pel personal del Consorci, prèvia autorització de l'Àrea del Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM.

El nombre d'exemplars capturats l'any 2011 dintre dels espais naturals ha tornat a augmentar. És difícil aventurar si això significa un augment de la població present, una major arribada d'exemplars des d'àrees veïnes (Garraf o Collserola) o simplement un major rendiment de les jornades de captura.

SENGLARS CAPTURATS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA
Anys 2007 - 2011

■ Senglars totals capturats als espais naturals

Garsa

L'any 2011 s'ha controlat una part de la gran població de garsa existent al Delta mitjançant una autorització dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM. Les

tasques han estat assumides pel personal del Consorci. En total s'han eliminat 97 exemplars.

Faisà

El control del faisà s'ha realitzat per a intentar reduir una part de la gran població existent, la qual causa danys als nius dels ocells nidificants a terra, com els corriols i també a determinats camps de conreu. El control es realitza amb armes de foc, amb una autorització dels Serveis Territorials a Barcelona del DAMM i ha tingut el resultat de 30 exemplars controlats.

Guineu

El control de guineus s'ha realitzat per a intentar disminuir els danys d'aquestes espècies sobre l'ornitofauna aquàtica protegida. S'ha comptat amb una autorització de dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM i el resultat ha estat de 12 guineus.

Tortuga de Florida

L'any 2011 es va paraitzar la recollida de tortugues de Florida, al no tenir una partida pressupostaria associada al pagament dels costos d'eradicació de les tortugues invasores. Cal tenir present que la gestió de cada exemplar té un cost aproximat d'uns 10€ i que amb una campanya de captures es poden recollir fàcilment més de 100 exemplars.

Així doncs, l'any 2011 no s'ha portat cap exemplar al CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya) ni a la seu de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat. Només es van recollir cinc exemplars durant el transcurs d'un estudi per part de la Universitat de Barcelona. Aquests exemplars van ser gestionats directament pels investigadors.

Visó americà

El control de visons americans s'ha realitzat per a intentar disminuir els danys d'aquestes espècies sobre l'ornitofauna aquàtica protegida. S'ha comptat amb una autorització de dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM i el resultat ha estat 1 visó capturat.

3.2.7.1 ELIMINACIÓ DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Com s'ha exposat a l'apartat de gestió i manteniment, una de les tasques importants que es duen a terme és el control i eliminació de determinades espècies vegetals exòtiques que han envaït els espais naturals i afecten les comunitats vegetals i animals dels nostres espais. L'eliminació es duu a terme amb mitjans manuals (amb l'ajut de motodesbrossadores, aixades i pales), intentant retirar tot el propàgul, però en casos on aquesta no és efectiva (com el cas de l'herba de la Pampa o la Canya) s'ha completat amb l'ús d'herbicida, en les dosis i procediment adequats per al seu ús en un espai natural protegit. Aquesta actuació s'ha dut a terme als espais dunars de les platges, a les pinedes litorals, en especial a la del Remolar i les zones d'aiguamoll. En cada tipus d'hàbitat les espècies problemàtiques són diferents.

Algunes de les espècies de flora més problemàtiques són:

Herba de la Pampa (*Cortaderia selloana*)

Gramínia que envaeix les maresmes, els marges de canals i els conreus abandonats, arribant a dominar al paisatge i desplaçant les espècies autòctones. S'ha actuat sobre aquesta espècie a les maresmes de Carrabiners - Semàfor i del Remolar - Filipines. L'eliminació és costosa i complicada, sobretot en el cas de mates molt grans, i es fa tallant la part aèria i aplicant herbicida de forma localitzada.

Lligabosc del japó (*Lonicera japonica*)

Espècie d'enfiladissa molt estesa als itineraris de la maresma de les Filipines, a causa de l'enjardinament de l'antic càmping Toro Bravo. El control es fa manualment mitjançant l'arrencat de les tiges que envaeixen la vegetació autòctona, en especial pel que fa al canyís i la salicòrnia dels marges de l'itinerari. Aquest és poc efectiu per eradicar l'espècie, donada la dificultat de retirar la totalitat de les tiges i a la gran capacitat de regeneració de l'espècie, però serveix per limitar la seva expansió. Enguany s'han fet diverses sessions d'eliminació amb grups de voluntaris/es d'empreses a la pineda del Remolar.

Atzavara (*Agave americana*)

Molt present a la zona litoral, en especial als antics càmpings i pinedes urbanitzades. Enguany s'ha actuat en una població important d'aquesta espècie a la pineda de can Camins.

Canya (*Arundo donax*)

És l'espècie exòtica més abundant i domina el paisatge en molts indrets del Delta, especialment els més alterats així com els espais agraris. Ocupa preferentment els marges de camins i canals, conreus abandonats i maresmes seques. Donada la seva gran extensió pel territori, només s'actua a les zones que dificulta la visibilitat dels espais o envaeix comunitats vegetals d'interès o on s'ha dit a terme un projecte de regeneració. Enguany s'han desbrossat els canyars dels marges del tram final del camí de la Bunyola i del camí dels Carrabiners, on la canya està envaint la vegetació herbàcia arvense. En aquest dos camins s'han detectat importants poblacions d'heteròpters i lepidòpters que depenen d'aquestes gramínies, pel que el control de la canya és vital per a la conservació d'aquest invertebrats.

Panissola (*Panicum repens*)

Gramínia rizomatosa pròpia de sols secs i litoral que en els últims anys està envaint l'ecosistema dunar, especialment a la platja del Golf, desplaçant les espècies de flora i fauna pròpies d'aquest hàbitat en els sectors que colonitza. El control es realitza mitjançant el llaurat amb tractor i la retirada manual en els sectors on la colonització és més intensa, però els resultats són molt poc reeixits. Enguany no s'ha dut a terme cap actuació sobre aquesta espècie.

(*Senecio tamoides*)

Aquesta planta sud-africana semi-suculenta es troba molt estesa pel sotabosc de les pinedes litorals on abans hi havia càmpings, donat el seu gran ús com a planta de jardineria per part dels campistes.

Es molt abundant a la pineda del Remolar, on estaven les antigues instal·lacions del càmping Toro Bravo i en algun sector de la pineda de can Camins.

Pitòspor (*Pytosporum tobira*)

Arbust molt utilitzat en jardineria per fet tanques i barreres pel vent que està molt estès per les pinedes litorals, en especial les de la Ricarda i les de Viladecans. Enguany s'han fet diverses accions de retirada a la pineda del Remolar, amb l'ajut de voluntaris. Caldria que els propietaris de la finca de la Ricarda fessin campanyes d'eliminació dels peus d'aquesta espècie que colonitzen el sotabosc de la pineda, ja que en alguns sectors tenen una altíssima densitat.

Altres espècies de plantes exòtiques abundats localment són (sobretot a les pinedes antigament ocupades per càmpings): *Myoporum tenuifolium*, *Aptenia cordifolia*, *Yucca* sp., *Pelargonium* sp., *Carpobrotus edulis*, *Aloe* sp., *Crassula ovata*, *Chlorophytum* sp. i *Phoenix canariensis*.

3.2.8 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT

Col·laboració amb el DAAM en el control d'espècies perjudicials per a l'agricultura

El DAAM gestiona el control d'espècies perjudicials per a l'agricultura. Al delta del Llobregat hi ha moltes espècies considerades perjudicials, donada l'extensió del conreu d'horta i la proximitat dels camps a zones urbanes i naturals. Algunes d'aquestes espècies poden procedir dels espais protegits. Per això, el DAAM ha demanat en diverses ocasions al llarg de l'any 2011 la col·laboració del Consorci en aquest tema.

El Consorci ha participat en dues reunions relacionades amb l'agricultura i els danys produïts per la fauna. A la primera, convocada pel Director General de Medi Natural van assistir també el Director dels SSTT a Barcelona i altres tècnics, així com representants de JARC i de la Cooperativa Agrícola de Viladecans. A la segona, convocada pel Director dels SSTT a Barcelona, van assistir tècnics dels SSTT i la gerent i el tècnic de preservació de la biodiversitat del Consorci. També s'ha proporcionat informació sobre els danys a l'agricultura produïts per la fauna del delta del Llobregat als Serveis Territorials i un resum de l'informe encarregat l'any 2009 a l'empresa Minuartia titulat "*Anàlisi de danys causats per fauna en conreus*".

del delta del Llobregat", que tenia per objectiu determinar totes les espècies implicades en els atacs als camps de conreu i proposar mesures d'actuació o millores de les existents.

Una de les conclusions de l'estudi i d'aquestes reunions és que de les 15 espècies que generen queixes per danys, cap d'elles és fauna protegida i l'única relacionada amb els espais naturals és l'ànec collverd, malgrat l'augment de les queixes per danys produïts per aquest ocell no es corresponen amb la seva evolució als espais naturals els últims anys. Per altra banda, és impossible saber si els exemplars que causen danys procedeixen dels espais naturals o d'altres zones no protegides (canals propers als camps, el Riu, el campus Universitari de Castelldefels...), on precisament no tenen zones d'alimentació contigües a les zones de repòs, tret dels mateixos camps de conreu.

Al llarg de l'any 2011 el Consorci ha realitzat tota una sèrie d'actuacions als espais naturals per proporcionar millors zones d'alimentació pels ànecs i així disminuir les possibles incursions d'aquests en els camps de conreu, mesures que es pretenen potenciar al llarg de l'any 2012.

Col·laboració amb el Servei de Control de Mosquits del Consell Comarcal

L'any 2011 s'ha col·laborat amb el Servei de Control de Mosquits, realitzant un seguiment del desenvolupament del Fartet en les basses que es van crear per afavorir el control biològic de mosquits.

Una vegada més, es va autoritzar l'obertura de corredors entre les jonqueres de Cal Tet i Carrabiners, per a poder realitzar un millor tractament anti-mosquits de les àrees amb vegetació espessa.

Es va tractar de avançar en la coordinació entre els gestors dels espais naturals i el Servei de Control de Mosquits, per tal que les inspeccions i tractaments realitzats per aquest servei causin el menor impacte possible a l'avifauna que és objecte de protecció, establint un protocol d'actuacions.

3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

El Consorci té entre els seus objectius la preservació de la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes i dels processos ecològics del delta del Llobregat. En aquest sentit, fomenta la diversitat biològica de les diferents poblacions, espècies i comunitats del delta del Llobregat, amb especial atenció a les més vulnerables o necessitates de protecció.

3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ

El programa d'actuació del 2011 establia com acció per preservar la biodiversitat, continuar amb la recopilació d'informació i la diagnosi del territori. En aquest sentit, s'ha avançat amb la catalogació dels invertebrats dels espais naturals, especialment dels heteròcers i dels heteròpters, gràcies a les investigacions de voluntaris/es associats al Museu de Zoologia de Barcelona

També s'ha continuat amb la catalogació de la comunitat micològica de les pinedes litorals, seguiment portat a terme per botànics voluntaris, vinculats a la Universitat de Barcelona.

S'ha col·laborat amb altres investigadors/es, facilitant l'accés per a la realització de les seves investigacions, per exemple, del Centre d'Estudis Avançats de Blanes, per a la realització d'un mostreig d'invertebrats al litoral; de la Universitat de Barcelona, per a la realització de la tesi "Bird population dynamics in the wintering season: the case of the Mediterranean gull *Larus melanocephalus* as a study case" i per a la realització d'un seguiment de planàries; de la Societat Catalana de Micologia; de la Societat Catalana de Lepidopterologia; per a la Fundació SIGEA, pel projecte de "Recuperació d'hàbitat per a amfibis a l'Espai Agroambiental del Delta del Llobregat"; i de l'Associació Herpetològica Espanyola, per a la realització de tasques d'avaluació i mostreig del estat de les poblacions d'amfibis.

3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS

En els espais naturals del delta del Llobregat hi ha presents 20 hàbitats inclosos a l'annex I de la Directiva Hàbitats, 3 dels quals es consideren de protecció prioritària: Llacunes costaneres, Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre i Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*).

El seguiment i avaluació d'aquests hàbitats mitjançant l'estudi dels principals grups bioindicadors (vegetació dunar, macròfits) és un projecte a llarg termini, que s'ha continuat l'any 2011.

Seguiment de la vegetació dunar a les platges de ca l'Arana, Carrabiners i La Ricarda

Durant l'any 2008 i 2009 es van realitzar obres relacionades amb la dessaladora a les platges de ca l'Arana, Carrabiners i la Ricarda. Per analitzar l'impacte i evolució posterior de la vegetació, es va iniciar un seguiment botànic de les zones afectades. L'any 2011 s'ha continuat amb aquest seguiment, a càrrec del botànic Josep Maria Seguí.

La vegetació de la platja de Carrabiners s'ha anat recuperant durant els anys posteriors a les obres (en quant a recobriment, presència de vegetació psammòfila i presència limitada de vegetació ruderal), dinàmica que s'ha mantingut l'any 2011. Durant aquest any el recobriment va arribar a ser del 40 %. Només les zones més properes a la Bunyola continuen tenint una menor cobertura vegetal i major quantitat d'espècies ruderals, ja que aquí les alteracions del substrat van ser més fortes. La zona interna de la platja, que en el seu moment es va protegir, és la que presenta un millor estat natural. La conservació i restitució del substrat original (la sorra) durant les obres i la proximitat al mar, explica la bona recuperació d'aquest tram de la costa.

La part interna de la platja de ca l'Arana també es va veure afectada per les obres de la dessaladora. En aquest cas, diverses circumstàncies han impedit la recuperació de la vegetació psammòfila, sent la principal l'alteració involuntària d'una gran part del substrat sorrenc original, per un altre més gros. Es continua mantenint l'alt recobriment de plantes ruderals (fins al 70 %) en les zones més

alterades. Com a aspecte positiu cal destacar que el percentatge de les espècies ruderals ha anat disminuint a causa de l'augment del recobriment del gavó de mar (*Ononis natrix*), una espècie psammòfila de les comunitats de rereduna que en algunes parcel·les pot superar el 50% de recobriment.

Com a conclusió es pot afirmar que els esforços dedicats al seguiment de les obres de la dessaladora per les platges protegides, en la fase de construcció i en la fase de post-construcció, han donat resultats molt positius en la platja de Carrabiners, que s'està recuperant satisfactòriament. En la platja de ca l'Arana els resultats no han estat tan bons, a pesar dels mateixos esforços dedicats, perquè una part de la platja ja va ser irremediament alterada per les obres de desviament del riu.

Seguiment de la vegetació de macròfits dels Espais Naturals del Delta

El seguiment de la vegetació subaquàtica de les principals masses d'aigua del Delta s'ha concretat amb la prospecció d'11 masses d'aigua. S'ha consolidat el protocol de mostreig de camp i s'ha establert una metodologia per a la valoració dels indicadors biològics i dels indicadors fisicoquímics, així com la observació dels canvis i tendències de les poblacions de macròfits en l'entorn del Delta.

Els resultats revelen la presència de macròfits en cinc masses d'aigua (llacuna de cal Tet, calaixos de depuració, Roberta, la llacuna de la Magarola i el riu Llobregat). Les masses aquàtiques amb un millor recobriment han estat la Roberta, l'estany de cal Tet i el riu.

L'any 2011, la màxima diversitat d'espècies de macròfits del Delta s'ha registrat en la llacuna de la Roberta, llacuna que només s'alimenta de l'aquífer superficial, amb la presència de les espècies *Potamogeton pectinatus*, *Ruppia maritima* i *Ruppia cirrhosa*.

L'estany de Cal Tet, que havia perdut l'any 2009 la seva població de macròfits, degut a l'augment en la concentració dels nutrients i al progressiu endolciment de les seves aigües, es va començar a recuperar a partir de l'any 2010 (amb un recobriment dels macròfits del 35%) i l'any 2011 (amb un recobriment del 65%), amb presència de les espècies *Potamogeton pectinatus* i *Chara espora*. Cal remarcar que la llacuna de cal Tet rebia aigua de la depuradora des de l'any 2007, però des del mes de març de 2011 va deixar de rebre aquesta aigua i s'ha alimentat exclusivament de l'aigua de l'aquífer superficial.

La metodologia proposada per avaluar l'estat ecològic de les llacunes és senzilla i ofereix uns resultats prometedors, permetent continuar endavant amb aquest tipus de seguiment i alhora conèixer més respecte la salut de les masses d'aigua someres del Delta i el seu potencial ecològic.

Els resultats del 2011 revelen que les masses d'aigua que només s'alimenten de l'aqüífer superficial, com la Roberta i cal Tet, són les que tenen un millor estat ecològic i una major població de macròfits. En el cas del tram final del riu Llobregat, el seu estat ha millorat molt des de que la major part dels col·lectors d'aigües residuals del Baix Llobregat van a parar a la Depuradora del Prat de Llobregat.

3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA

L'objectiu és conèixer de manera continuada l'evolució de les espècies animals que habiten el delta del Llobregat per poder així detectar canvis, determinar tendències i diagnosticar els efectes, a fi de planificar correctament les actuacions de preservació de la biodiversitat.

3.3.3.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Entre les espècies de la fauna amenaçada presents al Delta i que són objecte de seguiment es troben: la gavina corsa, el corriol camanegre, el fartet i les tortugues de rierol.

Censos de Gavina Corsa

S'han fet 26 recomptes, entre primers de març i finals de juliol, els quals han sumat 10.713 exemplars. De mitjana, el 5.38 % estaven portaven anelles. Per tant, es calcula que al menys 9.424 exemplars diferents van romandre al Delta aquesta temporada.

Durant l'any 2011 s'ha pogut llegir un total de 507 anelles de plàstic, que corresponen a 270 exemplars diferents. Aquestes lectures permeten fer un seguiment dels individus, comprovant l'estreta relació de les gavines corses del delta del Llobregat amb les del delta de l'Ebre i de la resta de la Mediterrània

occidental. Com a exemple, gràcies a l'anellament i la posterior lectura de les anelles PVC, es va poder saber que un dels exemplars observats en la colònia de cria del riu (*Larus audouinii* amb anella de PVC 2BL), va nèixer al delta de l'Ebre l'any 1997, va estar en el Sàhara Occidental, en Almeria, Alacant i a partir del 2009 es va moure entre el delta del Llobregat i el delta de l'Ebre (dades obtingudes de la pàgina web de l'ICO).

HISTÒRIA DE LARUS AUDOUINII (2BL)

LOCALITAT	DATA
P. Banya, Sant Carles de la Ràpita, Tarragona, Catalunya (448)	18/06/1997
Sarga SH, Dakhla, Sàhara Occidental (669)	10/01/1999
Salinas Cabo de Gata, Almeria, Espanya (642)	11/08/2001
Lag. Torrevieja, Alacant, Espanya (377)	12/11/2001
Salinas Cabo de Gata, Almeria, Espanya (642)	18/02/2007
Platja ca l'Arana, el Prat de Llobregat, Barcelona, CATALUNYA	30/05/2008
P. Banya, Sant Carles de la Ràpita, Tarragona, Catalunya (448)	05/06/2008
Platja de l'Arana, Prat de Llobregat, Barcelona, CATALUNYA	03/06/2009
Illa del riu, Delta del Llobregat, el Prat de Llobregat, Barcelona, CATALUNYA	03/06/2011

MOVIMENTS DE L'EXEMPLAR DE LARUS AUDOUINII (2BL) EN EL MEDITERRANI OCCIDENTAL, FINS EL SÀHARA

Un altre exemple és l'observació el 18.07.2011, a Bilbao, d'un exemplar anellat a la colònia de l'illa del riu amb codi BMP6, que es tracta de la primera recuperació visual fora de Catalunya d'exemplars anellats com a polls al delta del Llobregat.

El fet més rellevant de l'any 2011 ha estat que l'establiment de la colònia reproductora s'ha consolidat. La colònia ha sumat 380 parelles, amb gran èxit reproductor. El mes de juny es van poder anellar 300 polls, en una operació conjunta amb el Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM.

La població s'ha concentrat al tram final del riu Llobregat, a les platges de ca l'Arana i a les platges de Carrabiners, que es confirmen com els principals llocs de cria o repòs de l'espècie al Delta. La Reserva Natural de ca l'Arana continua sent un lloc d'alimentació de la gavina corsa, on captura cranc de riu americà, tot que el principal lloc d'alimentació es troba en la plataforma continental del Delta del Llobregat.

La regulació de la pesca al tram final del riu Llobregat s'ha revelat com una de les actuacions que més han afavorit la colònia de reproducció, al augmentar la tranquil·litat de la zona. També ha contribuït la vigilància de les embarcacions que circulen pel riu; la vigilància de les platges i les zones de nidificació; el control de depredadors (mitjançant captures i mitjançant col·locació de pastors elèctrics); i el control d'obres en època de reproducció en zones properes a la colònia reproductora (com les obres d'una tanca del Port de Barcelona que es van realitzar el mes de maig i es van aturar fins finals de juliol). L'observació d'un estol d'uns 300 exs., adults i joves de l'any, descansant a la part final de l'espigó del riu i a la platja de ca l'Arana, a primers d'agost, demostra l'efectivitat d'algunes de les mesures, com el pastor elèctric.

L'eliminació de predadors a la platja de ca l'Arana i la creació d'illes enmig de la zona d'inundació temporal de la mateixa, podria afavorir l'expansió de la colònia de reproducció de la gavina corsa i evitar així possibles catàstrofes en la zona de cria actual, com una hipotètica riuada en plena època de reproducció.

Seguiment del corriol camanegre

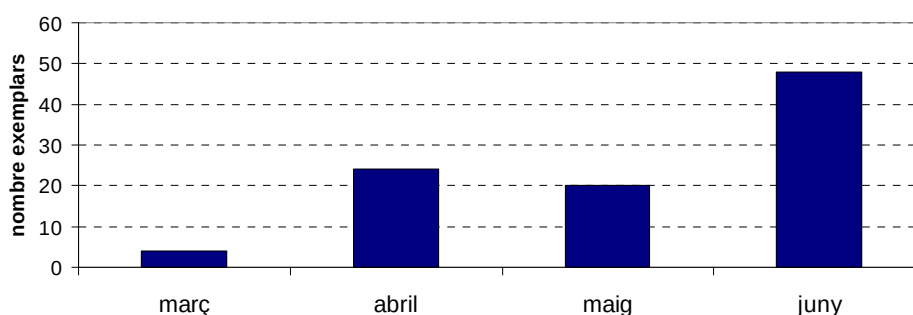
L'any 2011 s'han dut a terme les següents actuacions amb l'objectiu d'afavorir el Corriol camanegre:

- Procurar la màxima tranquil·litat a les platges protegides i sense ús públic, com la Magarola, Carrabiners i ca l'Arana.
- Evitar al màxim les molèsties a les possibles parelles nidificants, evitant qualsevol entrada de personal a les platges protegides, però amb ús públic, com la platja dels Militars, la platja del Remolar, la platja de cal Francès i la platja de la Pineda de Viladecans.

- Controlar els depredadors, bàsicament, guineus i visons americans, mitjançant l'obtenció dels permisos corresponents per capturar-los.
- Col·locació d'un pastor elèctric en la platja de ca l'Arana, per protegir l'avifauna nidificant dels senglars i de les guineus.

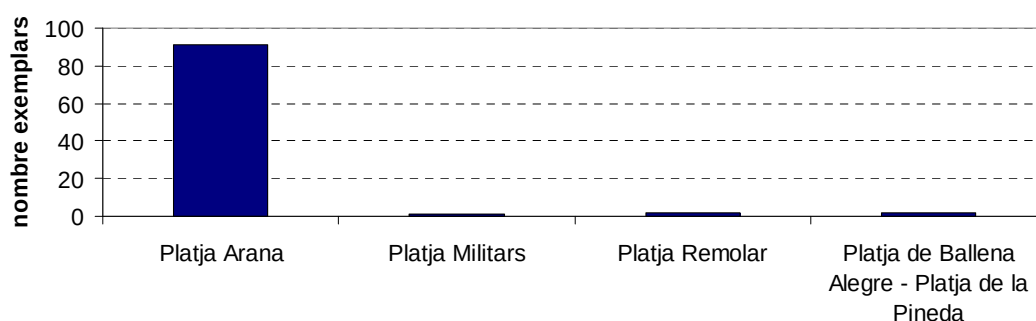
S'han realitzat 17 observacions de Corriols camanegres, que corresponen a 96 exemplars. El màxim d'ocells observats va ser de 14 exemplars a la platja de ca l'Arana, a primers del mes d'abril i de 12 exemplars a primers de juny. El mes amb més observacions ha estat el mes de juny.

**NOMBRE D'EXEMPLARS DE CORRIOL CAMANEGRE
OBSERVATS PER MESOS. ANY 2011**

Només s'han observat possibles parelles en la platja del Remolar, en la platja dels Militars, en la platja de la Pineda de Viladecans i en la platja de ca l'Arana. Definitivament cap observació a l'Aeroport (segons com. pers.).

**NOMBRE D'EXEMPLARS DE CORRIOL CAMANEGRE
OBSERVATS PER ZONES. ANY 2011**

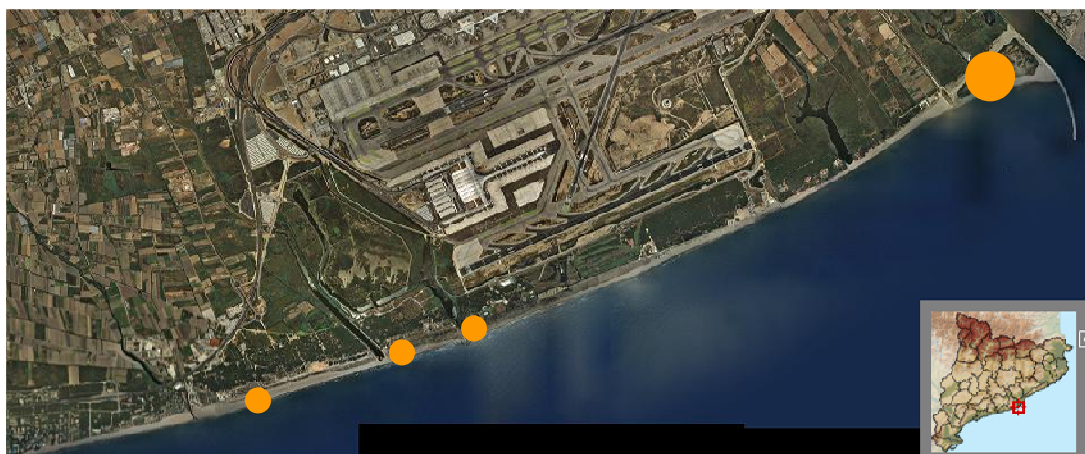

En total s'ha estimat per a aquest any 3-5 parelles possibles, aïllades entre les platges de Viladecans i del Prat, però sense cap indicatiu segur de nidificació.

La platja de ca l'Arana és el lloc on més observacions s'han realitzat. La col·locació d'un pastor elèctric en aquesta platja va impedir l'entrada de senglars, però no de les guineus a última hora. El nombre de garses i de gavians argentats que han utilitzat aquesta platja, ha estat relativament baix. Tots aquests possibles depredadors de nius de corriols no han afectat gaire. Com a exemple, una parella

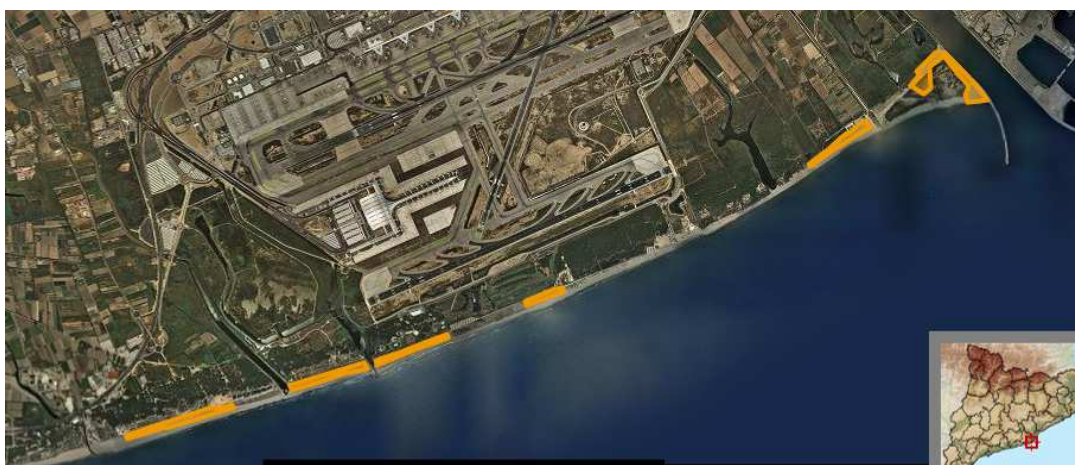
de Garsa de mar (*Haematopus ostralegus*) que nidificava en la mateixa zona va aconseguir covar els seus ous fins quasi el final, en que un temporal va inundar el seu niu. Malgrat els esforços, cap corriol camanegre ha mostrat indicis de reproducció a la platja de ca l'Arana.

LLOCS DEL DELTA ON S'HAN OBSERVAT CORRIOLS CAMANEGRES EN ÈPOCA DE CRIA:

La disponibilitat d'hàbitat de nidificació pel Corriol camanegre continua sent elevada (es calcula que 194.847 m² de platja reuneixen bones condicions), especialment en la zona de Magarola – ca l'Arana i en les platges de Viladecans. El nombre de parelles teòric que cabria en aquesta superfície és elevat (més de 100 parelles). En canvi, l'ocupació ha estat mínima.

LLOCS DEL DELTA ON LA DISPONIBILITAT DE ZONES DE CRIA ÉS ADEQUADA PELS CORRIOLS CAMANEGRES:

Sense dubte continuen sense haver zones d'alimentació adequades pel Corriol camanegre. La productivitat del litoral del Delta, de la que depenia el Corriol, ha estat pràcticament nul·la el 2011. Mentre això no variï, no es podrà aconseguir

capgirar la tendència negativa de la població del Corriol camanegre al delta del Llobregat.

Seguiment del Fartet

Al llarg de l'any 2011 no es va capturar cap exemplar de Fartet al Remolar-Filipines, ja que l'estoc d'exemplars en captivitat del qual es partia va ser suficient pel programa pedagògic i pel programa de reproducció, inclosos en el Pla de Gestió i Recuperació del Fartet al Delta del Llobregat.

Programa de reproducció. La SEI (Societat d'Estudis Ictiològics) va signar un conveni amb l'Ajuntament de Viladecans per a l'ús de les instal·lacions del Toro Bravo. S'habiliten dues grans piscines del ex – càmping, com a zones de cria de Fartets i es deixen anar 100 exemplars (50 mascles, 50 femelles) en cadascuna, per a la seva reproducció, procedents de les tres piscines prefabricades que disposa el Consorci (piscines mòbils).

El mes de juny es comprova que la reproducció ha estat un èxit. Una part d'aquesta producció (3.500 exemplars) s'utilitza per realitzar un reforçament poblacional en la bassa de la platja de ca l'Arana, el mes d'octubre.

Durant l'any, a Can Comas, seu del Parc Agrari i del Servei de Control de Mosquits, es posen a punt uns futurs nuclis de reproducció. En l'actualitat es troben preparats per a rebre fartets, un cop obtingut el permís adient.

Per tant, l'any 2011 es disposa, com a zones de cria en captivitat, de les piscines de la SEI, d'unes piscines mòbils de petites dimensions (del Consorci) i de les grans piscines del Toro Bravo.

Programa pedagògic. En el programa de "Salvem el Fartet" van participar 10 escoles i uns 400 alumnes. En els 16 aquaris col·locats a les escoles, es van posar un total de 64 femelles i 32 mascles de fartet, procedents dels centres de cria en captivitat.

El mes de juny, conjuntament amb les escoles que van participar en el Programa "Salvem el Fartet", es realitza un reforçament poblacional a la bassa del Fartet (el Remolar), on es deixen anar 250 alevins, procedents de la reproducció de les piscines del Toro Bravo.

Programa de Recuperació. El mes de març es confirma la presència de juvenils a la bassa litoral de can Camins, els quals van nèixer a finals de l'any 2010.

El mes de maig s'inspecciona la llacuna litoral de Ca l'Arana i bassa de la pineda de ca l'Arana, llocs on es van alliberar Fartets l'any 2010. No es va poder confirmar la presència de fartets en cap d'elles, donada la profunditat de la primera i les grans dimensions de la segona.

El mes de juny es realitza un reforçament poblacional en la bassa de la pineda de ca l'Arana amb 73 adults (procedents dels aquaris dels col·legis). També es realitza un reforçament poblacional a la bassa del Fartet (el Remolar) amb un total de 250 alevins, (procedents de la reproducció de les piscines del Toro Bravo).

El mes de juliol es torna a inspeccionar la bassa de can Camins i es confirma la bona reproducció dels fartets, amb presència de centenars d'exemplars. El mes de setembre encara es detecten alevins en gran nombre.

El mes d'octubre es realitza un reforçament poblacional en la llacuna litoral de la platja de Ca l'Arana, on es deixen anar 3.500 exemplars (procedents de les piscines del Toro Bravo). A l'acte assisteix un nombrós públic.

Com a conclusió, es confirma l'existència de poblacions de Fartets al llarg de l'any 2011 a la bassa del Fartet (el Remolar) i a la bassa de can Camins, aquesta en molt bon estat. Encara és difícil confirmar si la població de la llacuna litoral de la platja de Ca l'Arana està establerta, donades les grans dimensions de la mateixa. En la bassa de la pineda de ca l'Arana els reforçaments poblacionals no sembla que hagin tingut èxit, a pesar de no existir-hi competidors, com la gambúsia.

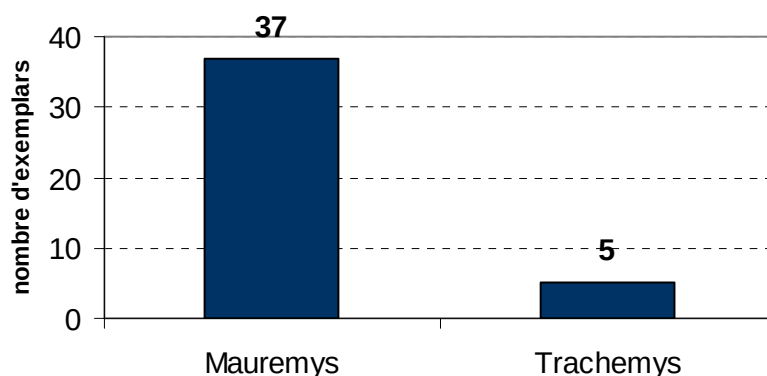
El nombre actual de Fartets al Delta és difícil de precisar, però es calcula que en les piscines del Toro Bravo pot haver un estoc d'alguns milers. En la bassa del Fartet segurament n'hi hagi algun centenar i en la bassa de can Camins algun miler. En la bassa de la platja de ca l'Arana, on es van alliberar 3.500 exemplars el mes d'octubre, encara és aviat per a saber si la població s'ha assentat.

Tot i la bona marxa del Pla de Gestió i Recuperació del Fartet al Delta del Llobregat encara s'han de establir nous nuclis poblacionals i consolidar els existents per assegurar la viabilitat de la seva població.

Seguiment de tortugues de rierol

La Universitat de Barcelona va realitzar un estudi sobre tortugues de rierol a la bassa de ca l'Arana, durant el mes de juliol de 2011. En sis jornades i amb cinc paranyes van capturar 42 tortugues diferents, de les quals 37 eren tortugues de rierol i 5 tortugues de Florida. Els autors de l'estudi es van fer càrrec de la retirada de les tortugues invasores (les de Florida), mentre que van tornar a alliberar les autòctones. Els resultats demostren la presència d'una bona població de tortuga autòctona en aquesta zona protegida.

TORTUGUES D'AIGUA CAPTURADES A LA BASSA DE CA L'ARANA . JULIOL 2011

Per altra banda, s'ha establert un conveni amb el Zoo de Barcelona per a poder criar tortugues de rierol en el Zoo i alliberar-les al Delta. Durant l'any 2011 s'han preparat les instal·lacions del Zoo.

Projecte de seguiment i recuperació de les poblacions d'amfibis

L'any 2011 ha finalitzat el projecte iniciat l'any 2010, sobre la recuperació de la biodiversitat d'amfibis del Delta, centrat al municipi del Prat, promogut per l'Ajuntament del Prat, el Consorci i la "Sociedad Herpetológica Española", amb la col·laboració de la "Fundación Biodiversidad".

Abans de començar el projecte es va estudiar la distribució dels amfibis al Delta. S'havia constatat la presència de 5 espècies diferents que mostraven una distribució irregular.

L'única espècie detectada en totes les zones mostrejades, i per tant, distribuïda per tot el Delta, va ser Granota verda (*Pelophylax perezi*), amb poblacions ben

establertes, però amb zones de camps de conreu amb densitat molt baixa, que pot estar relacionada amb un pitjor estat ambiental dels hàbitats que n'ocupen.

La segona espècie més detectada ha estat la Granota pintada (*Discoglossus pictus*). Aquesta espècie va ser introduïda al sud de França a principis de segle XX i es troba en expansió per la província de Girona cap al sud. El 2004 es van detectar els primers exemplars al Delta del Llobregat. A partir de llavors l'espècie s'ha establert a la zona sense problemes i fins i tot s'està reproduint en algun punt.

Dues espècies amb distribució localitzada eren el Tòtil (*Alytes obstetricans*) i la Reineta (*Hyla meridionalis*). Les dues espècies presentaven densitats molt baixes. Les escasses dades obtingudes fan pensar que aquestes dues espècies actualment no presenten poblacions reproductores viables i la seva detecció és cada vegada més anecdòtica.

Finalment, s'havia localitzat un únic lloc amb presència i reproducció de Gripau corredor (*Bufo calamita*) al Delta.

Figura extreta de l'Informe "Memoria de seguimiento de las poblaciones de anfibios del Delta del Llobregat", de l'Asociació Herpetològica Espanyola.

Figura 9. Mapa del Delta del Llobregat donde se muestran las especies detectadas en los diferentes muestreos. *Pelophylax perezi* (verde), *Discoglossus pictus* (rojo), *Hyla meridionalis* (azul), *Alytes obstetricans* (amarillo) y *Bufo calamita* (naranja).

El projecte incloïa una part d'experiments amb nitrats, per a determinar l'efecte d'aquesta substància sobre els amfibis. Els resultats dels experiments indiquen que només concentracions molt elevades de nitrat amònic impliquen mortalitat d'individus, però una concentració superior a 100 mg/l ja representa un perjudici sobre els exemplars. Tot i així, un cop finalitzada l'exposició al contaminant, els individus es recuperen ràpidament.

En el cas del nitrat sòdic, no hi ha mortalitat a l'exposició, però sí que hi ha un efecte sobre el creixement, que es manté fins i tot després de l'exposició al compost. Això implica que a l'inici del desenvolupament larvari aquest contaminant no sembla mostrar una toxicitat elevada, però els seus efectes negatius perduren durant més temps en els individus.

En qualsevol cas els nivells de nitrats i d'amonis trobats en les masses d'aigua de la plana deltaica són inferiors a les concentracions que han mostrat tenir algun efecte en l'estudi experimental.

Una altra part del projecte era la creació de basses per a la reproducció d'amfibis. Es va crear una a cal Nani, amb una zona temporal de 10 metres de llarg per 6 d'ample i una profunditat màxima de 20 centímetres i una altra zona permanent de 12 metres de llarg per 10 d'ample amb una profunditat màxima de 80 centímetres. Amb les pluges de juny es va omplir completament. Però l'elevada insolació i filtració van fer disminuir ràpidament el nivell de l'aigua, arribant a assecar-se pràcticament del tot la bassa durant els mesos d'estiu.

A can Camins es va recuperar com a ambient de reproducció per als amfibis una piscina pre existent, que es va condicionar. Aquesta conté aigua tot l'any, ja que es troba dins d'una pineda, on la insolació no és molt alta.

En ambdues basses es va planificar l'alliberament d'exemplars d'amfibis (de tòtil i de gripau corredor), dins d'un pla de translocació. El 2010 es van alliberar un total de 5.031 individus metamòrfics (juvenils), unes 4.900 larves i 19 adults de gripau corredor. El 2011 es van alliberar 338 metamòrfics, 1447 larves i 24 adults.

De tòtil, l'any 2010 es van alliberar un total de 384 metamòrfics i l'any 2011 es van alliberar 75 metamòrfics, 240 larves i 6 adults.

El seguiment setmanal de les dues basses (Cal Nani i Can Camins) va permetre tenir un control de la presència dels exemplars alliberats. La majoria d'individus recapturats eren Tòtils (*Alytes obstetricans*). En canvi, es van recapturar molt pocs exemplars de l'altra espècie alliberada, el Gripau corredor (*Bufo calamita*), la qual cosa es pot associar amb l'elevada dispersió d'aquesta espècie.

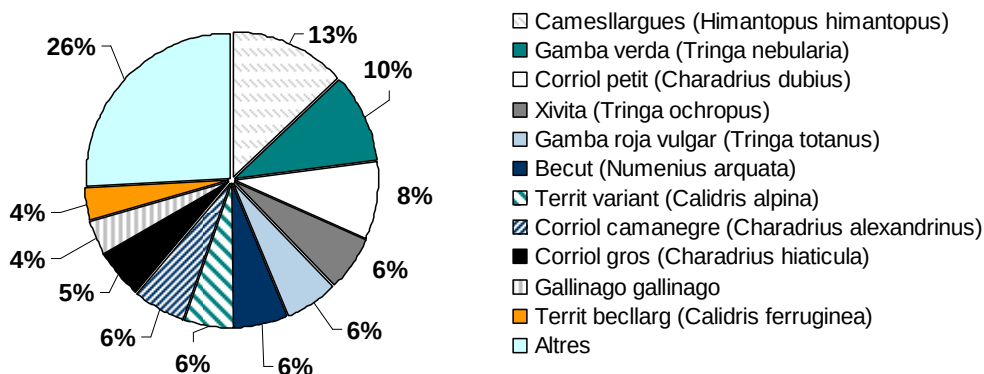
Per tant, sembla que el projecte ha tingut èxit per al Tòtil, però no ha estat suficientment efectiu pel Gripau corredor. En qualsevol cas, posa en evidència la necessitat de crear basses per a la reproducció d'amfibis al delta del Llobregat.

3.3.3.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORS

Censos de limícoles

L'any 2011 s'ha realitzat un seguiment dels limícoles que utilitzen la platja de ca l'Arana al llarg de l'any. S'han realitzat 32 jornades de cens, aproximadament una cada setmana, excepte en determinats moments en que no s'ha pogut per circumstàncies adverses. S'han comptabilitzat 1.246 limícoles, corresponents a un total de 25 espècies diferents. La xifra és lleugerament superior a la dels anys anteriors, però a causa d'una gran presència de les fredelugues (*Vanellus vanellus*) a l'hivern, fenomen que no havia passat fins aquest any, arribant aquesta espècie per sí sola a sumar quasi al 50% del total dels limícoles comptabilitzat. Si exceptuem aquesta espècie, la xifra total és sensiblement inferior a la de la resta d'anys. L'explicació és que no es van poder realitzar censos durant gran part del mes d'abril i de la primera meitat de setembre, èpoques de gran pas migratori, situació que va coincidir amb un mes d'abril i un mes de setembre molt secs. Les espècies més comunes han estat els Cames llargues, els Corriols (Corriol petit, Corriol camanegre, Corriol gros), alguns limícoles del gènere Tringa (Gamba verda, Gamba roja, Xivita), alguns Territs (Territ variant) i el Becut. Les diferències amb els resultats d'altres anys són escasses (sense comptar la fredeluga) i, a part de la variabilitat del fenomen migratori interanual i de la variabilitat pluviomètrica, es podria explicar per la falta de la realització de censos en determinades èpoques. Tot i així, es demostra la importància pels limícoles de la zona humida temporal de la platja de ca l'Arana.

LIMÍCOLES MÉS NOMBROSOS A LA PLATJA DE CA L'ARANA ANY 2011 (excepte la Fredeluga)

PLATJA CA L'ARANA			
ESPÈCIES DE LIMÍCOLES		ANY2010	ANY2011
NOM COMÚ	NOM CIENTÍFIC	NÚM EXEMPL.	NÚM EXEMPL.
HAEMATOPIDAE			
Garsa de mar	Haematopus ostralegus	34	21
RECURVIROSTRIDAE			
Cames llargues	Himantopus himantopus	76	97
Bec d'alena	Recurvirostra avosetta	7	17
BURHINIDAE			
Torlit	Burhinus oedecnemus	0	0
GLAREOLIDAE			
Perdiu de mar	Glareola pratincola	0	0
CHARADRIIDAE			
Corriol petit	Charadrius dubius	143	63
Corriol gros	Charadrius hiaticula	117	41
Corriol camanegre	Charadrius alexandrinus	38	43
Pigre gris	Pluvialis squatarola	41	24
Fredeluga	Vanellus vanellus	1	516
Corriol Pit-roig	Charadrius morinellus	0	0
SCOLOPACIDAE			
Territ gros	Calidris canutus	6	1
Territ tres dits	Calidris alba	29	19
Territ menut	Calidris minuta	35	23
Territ de Temminck	Calidris temminckii	0	0
Territ becllarg	Calidris ferruginea	72	28
Territ variant	Calidris alpina	92	43
Territ pectoral	Calidris melanotos	0	0
Batallaire	Philomachus pugnax	9	24
Becadell	Gallinago gallinago	0	29
Tètol cuanegre	Limosa limosa	0	5
Tètol cuabarrat	Limosa lapponica	34	1
Pòlit cantaire	Numenius phaeopus	16	10
Becut	Numenius arquata	20	44
Gamba roja pintada	Tringa erythropus	6	10
Gamba roja vulgar	Tringa totanus	51	44
Gamba verda	Tringa nebularia	64	76
Xivita	Tringa ochropus	23	47
Valona	Tringa glareola	9	14
Xivitona	Actitis hypoleucos	51	24
Remenarocs	Arenaria interpres	2	0
Siseta	Tringa stagnatilis	2	0
Territ rogenic	Tryngites subruficollis	2	0
TOTAL		980	1.264

L'any 2011 el grau d'inundació de la platja de ca l'Arana va ser molt adequat fins començament d'abril. Però la falta de pluges va provocar una gran escassetat d'aigua durant gran part del mes d'abril i maig, excepte puntualment, en que alguna pluja va inundar la zona durant dos o tres dies. A primers de juny es va inundar en

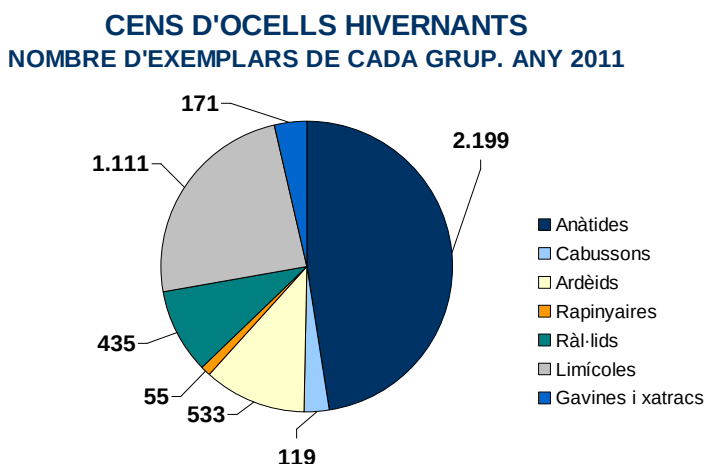
gran part, però es va assecar ràpidament a causa de les elevades temperatures. I a primers d'agost va succeir el mateix. Al setembre la platja va estar gairebé seca fins a finals de mes, quan s'omple amb les pluges i roman així pràcticament fins finals de novembre, per a començar a assecar-se a partir de primers de desembre.

Com a conclusió, potser caldria habilitar algun sistema per a produir una inundació més controlada de la platja de ca l'Arana durant els mesos de migració, la qual cosa podria fer augmentar l'ús que fan d'aquesta els limícoles.

Censos d'ocells hivernants

S'ha censat un total de 5.279 exemplars, entre ocells aquàtics i marins (també s'afegeixen les rapinyaires, ja que si bé no són ocells aquàtics, la majoria de les presents a l'hivern desenvolupen les seves activitats en les zones humides del Delta) . Les xifres del total d'exemplars són lleugerament menors que les de l'any passat (uns 5.832 exemplars l'hivern 2010). La davallada es deu sobretot a la menor presència d'ocells marins i de gavines (530 exemplars l'any 2010 i 181 ex. l'any 2011). En canvi, el nombre d'exemplars aquàtics es manté estable respecte a l'any anterior (5257 ex. l'any 2010 i 5279 ex. l'any 2011).

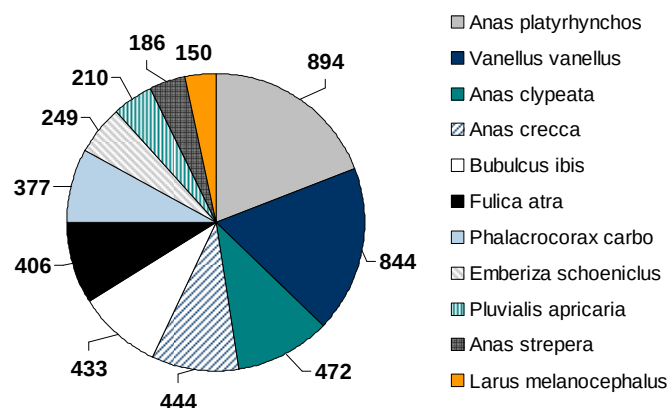
Les anàtides han estat el grup més nombrós, amb gairebé la meitat dels exemplars censats i una tercera part de les espècies totals. Els limícoles han estat el segon grup en importància, ja que han aportat una quarta part dels exemplars censats i una altra quarta part de les espècies detectades. Entre els ardeïds i els ràl·lids han sumat una altra quarta part del cens total. Els altres grups han estat minoritaris, sent la representació de les gavines i xatracs molt escassa.

CENS OCELLS AQUÀTICS HIVERNANTS. DELTA DEL LLOBREGAT. GENER DE 2010 I 2011

ESPÈCIES	2010	2011	ESPÈCIES	2010	2011
Anser anser	4	2	Rallus aquaticus	11	11
Tadorna tadorna	16	66	Gallinula chloropus		
Anas penelope	47	33	Porphyrio porphyrio	31	18
Anas strepera	133	186	Fulica atra	359	406
Anas crecca	244	444	Pluvialis apricaria	163	210
Anas platyrhynchos	1.289	894	Pluvialis squatarola	2	8
Anas acuta	7	1	Vanellus vanellus	970	844
Anas clypeata	204	472	Calidris alba	3	11
Netta rufina	14	5	Calidris alpina	0	6
Aythya ferina	79	86	Lymnocyrtes minimus	2	0
Aythya nyroca	1	1	Gallinago gallinago	60	0
Aythya fuligula	1	7	Numenius arquata	3	7
Mergus serrator	0	1	Tringa erythropus	0	1
Melanitta nigra	8	0	Tringa nebularia	1	3
Melanitta fusca	0	1	Tringa ochropus	23	21
Gavia stellata	1	0	Tringa glareola	1	0
Tachybaptus ruficollis	111	92	Actitis hypoleucos	2	0
Podiceps cristatus	33	24	Arenaria interpres	0	0
Podiceps auritus	0	0	Stercorarius skua	0	1
Podiceps nigricollis	2	3	Larus melanocephalus	475	150
Puffinus mauretanicus	7	0	Larus ridibundus	0	0
Morus bassanus	8	10	Larus audouinii	3	0
Phalacrocorax carbo	368	377	Larus canus	1	0
Phalacrocorax aristotelis	1	0	Larus fuscus	11	8
Botaurus stellaris	0	2	Larus michahellis		
Nycticorax nycticorax	0	5	Sterna sandvicensis	31	12
Ixobrychus minutus	1	0	Alca torda	3	0
Bubulcus ibis	644	433	Alcedo atthis	2	3
Egretta garzetta	30	51	Luscinia svecica	11	5
Ardea cinerea	101	42	Cettia cetti		
Circus aeruginosus	6	6	Cisticola juncidis		
Accipiter gentilis	2	2	Acrocephalus melanopogon	9	8
Accipiter nisus	2	5	Sylvia undata	9	4
Buteo buteo	17	21	Remiz pendulinus	24	0
Falco tinnunculus	14	21	Emberiza schoeniclus	227	249
NOMBRE TOTAL D'EXEMPLARS AQUÀTICS			5.257	5.049	
NOMBRE TOTAL D'EXEMPLARS MARINS			540	181	
NOMBRE TOTAL D'EXEMPLARS DE RAPINYAIRES (Excepte circus aeruginosus, inclòs entre els aquàtics)			35	49	
NOMBRE D'EXEMPLARS TOTALS			5.832	5.279	
NOMBRE D'ESPÈCIES			56	50	
% AQUÀTIQUES / TOTAL			90,14%	95,64%	

ESPÈCIES MÉS COMUNES CENS OCELLS HIVERNANTS 2011

Les espècies d'ocells més nombrosos han estat l'Ànec collverd (*Anas platyrhynchos*) i la Fredeluga (*Vanellus vanellus*), tot i que han disminuït en nombre respecte l'any anterior, seguits de l'Ànec cullerot i del Xarxet, que han augmentat. L'Esplugabous també ha disminuït respecte l'any 2010. Destaca la menor quantitat de gavines, entre elles la Gavina capnegra (*Larus melanocephalus*).

Es confirma que la major part de les gavines hivernants (gavina riallera, gavina capnegra i gavià argentat de potes grogues) utilitzen cada vegada menys els espais naturals i van directament des del Port cap a les seves zones d'alimentació, fora del Delta, per això no s'han comptabilitzat els exemplars que només circulaven per sobre dels espais naturals, com ha succeït amb el gavià argentat. També es fa palès, un any més, la quasi desaparició de la resta d'ocells marins hivernants, almenys dels observables des de la costa. La resta de les poblacions hivernants d'ocells aquàtics es mantenen estables (tot i que alguns ocells petits, com *Cettia cetti* i *Cisticola juncidis*, no s'han censat a pesar d'estar presents, donada la seva gran dispersió i dificultat de cens).

Censos d'ocells aquàtics nidificants

El cens d'ocells aquàtics nidificants (no passeriformes) als espais naturals del Delta ha donat el resultat d'un mínim de 799 parelles de 21 espècies diferents. La població d'algunes espècies molt disperses, com la de l'Ànec collverd, el Martinet menut o la Polla d'aigua, s'ha estimat en base a les observacions realitzades. També s'ha estimat una part de la població d'altres espècies al no poder censar totes les zones òptimes per a elles, com la del Cabusset i la Fotja vulgar.

OCELLS NIDIFICANTS DELTA DEL LLOBREGAT		
Remolar, Ricarda - ca l'Arana, Murtra, Reguerons, can Dimoni i Roberta		
	Nombre mínim de parelles	
	ANY 2010	ANY 2011
ANATIDAE		
<i>Anser anser</i>	2	2
<i>Anas platyrhynchos</i>	91	91
<i>Anas strepera</i>	9	7
<i>Anas clypeata</i>	0	0
<i>Netta rufina</i>	8	15
<i>Aythya ferina</i>	4	8
<i>Tadorna tadorna</i>	2	5
ARDEIDAE		
<i>Ardea cinerea</i>	13	11
<i>Ardea purpurea</i>	0	0
<i>Nycticorax nycticorax</i>	1	0
<i>Egretta garzetta</i>	0	0
<i>Ixobrychus minutus</i>	17	13
PODICIPEDIDAE		
<i>Podiceps cristatus</i>	7	11
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	50	50
RALLIDAE		
<i>Fulica atra</i>	155	107
<i>Porphyrio porphyrio</i>	18	19
<i>Rallus aquaticus</i>	0	0
<i>Gallinula chloropus</i>	107	108
HAEMATOPODIDAE		
<i>Haematopus ostralegus</i>	1	1
RECURVIROSTRIDAE		
<i>Himantopus himantopus</i>	40	39
GLAREOLIDAE		
<i>Glareola pratincola</i>	2	2
CHARADRIIDAE		
<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	0
<i>Charadrius dubius</i>	3	15
LARIDAE		
<i>Larus audouinii</i>	140	380
<i>Larus michahellis</i>	1	4
STERNIDAE		
<i>Sterna albifrons</i>	9	11
TOTAL	681	799

El fet més destacable de l'any 2011 és l'augment de la població nidificant de la Gavina corsa, que ha passat de 140 parelles l'any 2010 a 380 aquest any. Pràcticament la meitat de les parelles d'ocells aquàtics nidificants als espais naturals del Delta corresponen a aquesta espècie. Altres espècies també han augmentat en nombre de parelles nidificants, com l'Ànec blanc (5 parelles), el Xibec (15 parelles), el Morell cap-roig (8 parelles) i el Cabussó emplomallat (11 parelles), tot i que són espècies amb poc nombre de parelles.

La resta dels ocells aquàtics pràcticament s'han mantingut. El nombre de parelles nidificants de Fotja vulgar ha estat alt (107 parelles), tot i que la xifra és

lleugerament inferior a la de l'any anterior, a causa de que no s'han pogut censar algunes zones, com els canyissars de depuració de cal Tet. Cal remarcar el cas de la Garsa de mar, que per tercer any ha posat ous i ha aconseguit covar els seus ous fins quasi el final, però un temporal se'n va endur el niu. Diverses parelles de Xatrac menut van criar al Remolar, però van fracassar per inundacions dels seus nius. Després es van instal·lar a la platja de ca l'Arana (un mínim de 11 parelles), però posteriorment els seus nius van ser depredats per les guineus. Altres espècies, com el Rascló, segurament han nidificat enguany, però no s'ha realitzat cap cens específic per detectar-les. Malauradament, el Corriol camanegre continua en una situació crítica, fins el punt que aquest any no s'ha detectat cap parella amb polls (tot i que durant l'època de cria s'han detectat entre 3 i 5 parelles possibles, però que no s'han considerat al no ser segures).

Resumint, la millor zona per a la nidificació dels ocells aquàtics ha estat cal Tet – ca l'Arana, on l'aigua de la llacuna de cal Tet ha millorat, permetent un augment espectacular de la població de macròfits, que a la seva vegada ha afavorit una bona ocupació pels ocells nidificants. El tram final del riu ha guanyat en tranquil·litat, el que ha permès un augment de la població de Gavina corsa. En el Remolar el nombre de parelles d'ocells aquàtics nidificants ha estat escàs (a causa de la poca qualitat de l'aigua), però d'interès, entre altres per ser la millora zona per a algunes espècies, com l'Ànec blanc. La Ricarda continua sent avui dia molt pobre en quan ocells nidificants, revelant que necessita una major renovació de les seves aigües.

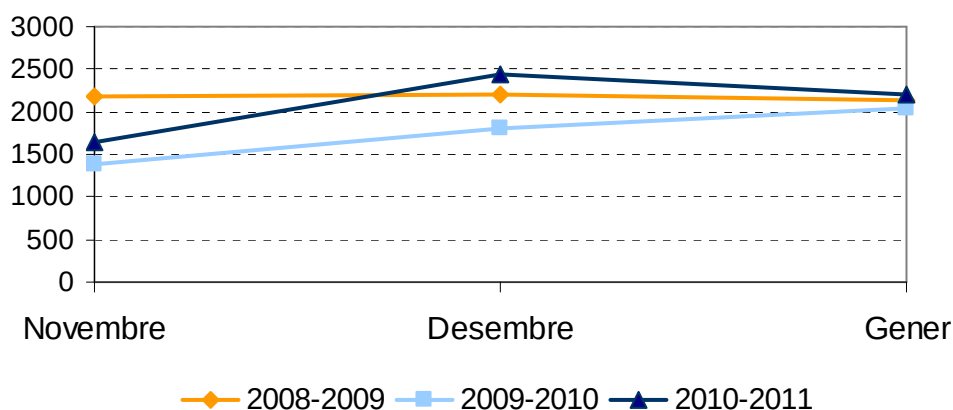
Censos d'ànecs

El censos d'anàtides al llarg del temps permeten detectar canvis en quan a l'ocupació dels Espais Naturals del Delta per aquest grup d'ocells. Es venen realitzant cada any entre octubre i març, tot i que la població pròpiament hivernant és present entre els mesos de novembre a gener.

Durant els tres últims hiverns el nombre total d'anàtides ha variat lleugerament entre novembre i gener. La tendència general és a un augment des de novembre a desembre i una disminució cap el mes de gener. Però no sempre ha estat així i per exemple, l'hivern 2009 – 2010 el nombre d'ànecs va augmentar el mes de gener. Cal tenir en compte que els ànecs són un grup d'espècies amb gran capacitat de desplaçament i que els ànecs del delta del Llobregat estan molt relacionats amb els ànecs presents en altres zones humides de Catalunya, com el delta de l'Ebre o els

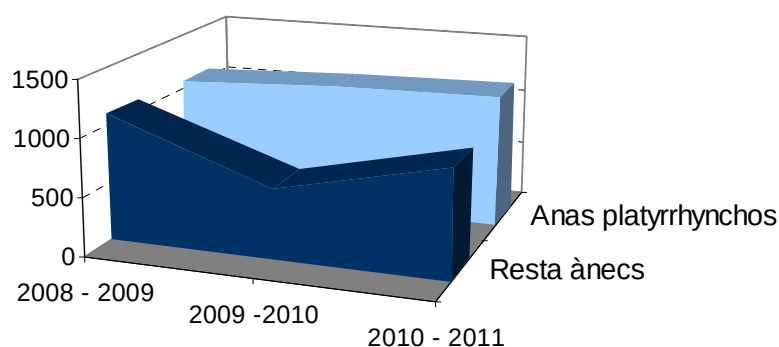
Aiguamolls de l'Empordà, o fins i tot de fora de Catalunya, com la Camarga; de manera que es donen moviments freqüents entres aquestes àrees al llarg de la temporada hivernal, provocant variacions considerables en la població del Delta al llarg dels mesos.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'ANÀTIDES HIVERNANTS

L'espècie més nombrosa ha estat sempre l'Ànec collverd, com és habitual en les zones humides mediterrànies, amb un promig en aquests tres últims hiverns de 1.120 exemplars. A més, aquest promig s'ha mantingut molt regular durant les tres temporades, indicant una estabilitat en quan a les condicions del Delta per a aquesta espècie. El promig de les altres espècies és de 886 exemplars, corresponent la major part dels exemplars al Xarxet i a l'Ànec Cullerot, tot i que la contribució de l'Ànec gris i del Morell cap-roig també és considerable. El volum poblacional d'aquestes altres espècies és més variable entre els anys, entre altres perquè està més subjecte a les variacions relacionades amb les onades de fred al centre i sud d'Europa.

PROMIG DEL NOMBRE D'ANÀTIDES HIVERNANTS 2008 - 2011

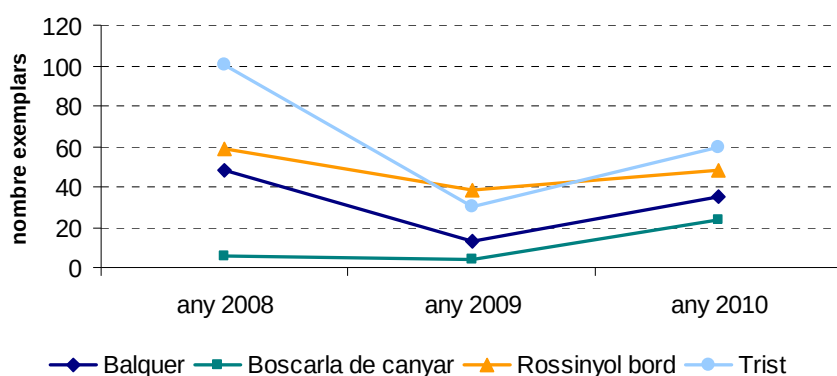
Seguiment de passeriformes migrants

L'any 2011 no s'ha pogut realitzar el seguiment de passeriformes migrants, que s'efectuava mitjançant l'anellament per part del personal de l'ICO, per falta de pressupost.

Altre manera d'obtenir dades dels passeriformes migrants és mitjançant el SOCC. Aquest seguiment es realitza amb un cens lineal, emmarcat dintre de la campanya de Seguiments d'Ocells Comuns de Catalunya (SOCC). El treball de camp del consisteix en la realització d'un cens d'ocells en un itinerari de 3 km de longitud. L'itinerari es realitza dues vegades durant la temporada de nidificació (15 abril - 15 juny) i dues durant l'hivern (1 desembre - 31 gener). El recorregut del SOCC dels Espais Naturals transcorre per cal Tet, entre mig dels canyissars de depuració, i serveix, entre altres, per a poder avaluar la utilització que fan d'ells els passeriformes dels canyissars.

Els resultats dels últims anys permeten treure algunes conclusions. En el conjunt dels anys 2008 - 2010, al llarg del SOCC de primavera, s'han observat 89 espècies diferents. D'aquestes espècies, 36 han estat passeriformes, els quals han sumat 839 exemplars (una mitjana de 140 passeriformes censats per cada recorregut realitzat). Entre els passeriformes, les espècies més comunes han estat el Balquer, la Boscarla de canyar, el Rossinyol bord i el Trist, precisament els ocells més lligats als canyissars. La població d'aquests ocells durant les primaveres dels diferents anys no ha estat estable. Segons les dades del SOCC, les poblacions dels quatre passeriformes era considerable l'any 2008, però va disminuir l'any 2009 i s'ha refet l'any 2010, sense arribar als nivells de l'any 2008. Les causes d'aquestes variacions encara cal investigar-les.

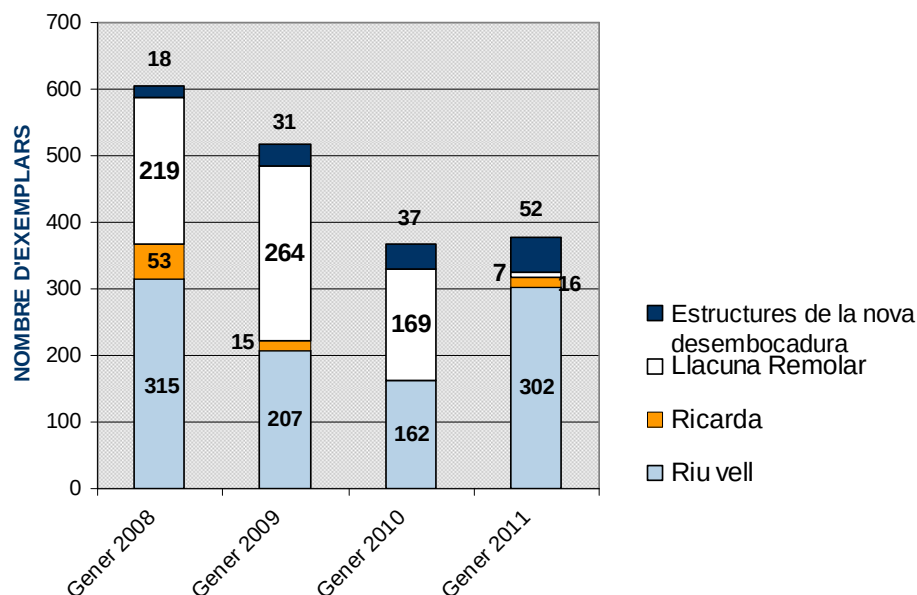
VARIACIÓ POBLACIONAL DE QUATRE ESPÈCIES DE PASSERIFORMES. SOCC DE CA L'ARANA

Censos de corbs marins

S'ha realitzat un únic cens de corbs marins el gener de 2011. El nombre d'exemplars censats va ser de 377, xifra molt similar a la del gener de 2010 (368 ex.). Pocs dies abans del cens, la població hivernant s'havia distribuït pels principals dormidors coneguts (llacuna del Remolar i el riu Vell). Però abans del cens d'hivern, el Servei de Falconeria de l'aeroport va procedir al desallotjament dels corbs marins del Remolar, mitjançant una autorització del Servei de Fauna de la Generalitat de Catalunya. A causa d'aquesta actuació, els ocells s'han concentrat principalment en el dormidor del riu Vell i han utilitzat més les estructures artificials del nou riu, abandonant el dormidor del Remolar.

EXEMPLARS DE CORB MARÍ AL DELTA DEL LLOBREGAT
CENSOS DE GENER. ANYS 2008 - 2011

El projecte de construir una estació de trens de mercaderies en la zona on està ubicat el dormidor del riu Vell eliminaria el principal lloc de repòs nocturn dels corbs marins al Delta. Per això, els gestors del Port van intentar proporcionar dormidors alternatius. Dintre d'aquets marc s'ha previst col·locar sis estructures artificials més en la desembocadura del nou riu. Les obres de les mateixes van començar a finals de l'any 2011.

Seguiment de ropalòcers (papallones diürnes)

L'any 2011 s'ha realitzat un seguiment de les papallones diürnes i nocturnes de cal Tet i Carrabiners – Semàfor, a càrrec del Sr. Diego Fernandez Ruiz, col·laborador científic del Museu de Zoologia de Barcelona. Durant aquest any no ha obtingut cap

cita nova referent a les papallones diürnes, però va confirmar la presència de *Pyrgus armoricanus*, espècie que també havia estat citada als anys 90 en la mateixa zona.

Per altra banda, els seus estudis revelen la gran importància que té el manteniment de la vegetació dels marges dels camins per a la conservació de la biodiversitat. Entre altres, aquesta vegetació és molt favorable per a l'alimentació i reproducció de les papallones i multitud d'invertebrats. A finals de novembre es va realitzar un experiment recollint erugues de papallones amb una màniga entomològica al llarg d'una longitud de 20 m dels marges, a la zona de Carrabiners. En poc temps es van recollir i comptabilitzar 166 erugues. Tot i ser una prova, això demostra la importància que tenen els marges dels camins per a multitud d'espècies i especialment per aquelles que desenvolupen els seus cicles vitals durant la tardor o l'hivern en aquestes zones, com els ous i larves de molts invertebrats.

Seguiment de Lepidòpters Macroheteròcers (papallones nocturnes)

El col·laborador científic del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Diego Fernández, ha continuat amb la realització de prospeccions de papallones nocturnes a Carrabiners i cal Tet (dintre de la Reserva Natural de Ricarda – ca l'Arana) al llarg de l'any 2011, utilitzant trampes de llum tipus Heat, un cop per setmana, entre els mesos de març i novembre.

Aquest seguiment ha permès detectar un total de 46 espècies noves en aquest sector, que no s'havien citat l'any anterior. Amb aquestes noves citacions, el llistat d'espècies de macrolepidòpters nocturns de la zona de Carrabiners – El Semàfor ascendeix a un total de 145 espècies. Entre les papallones localitzades l'any 2011 destaquen, pel seu interès, *Aethria dysodea*, *Lasiocampa trifolii*, *Thysanoplusia orichalcea*, i *Aixafa ononaria*, que han resultat noves per al conjunt del Delta del Llobregat. A més, s'ha tornat a confirmar la presència de dues espècies rares i trobades l'any 2010, com *Eublemma cochylioides* i *Araeopteron ecphaea*.

Les dades obtingudes corroboren el bon estat de la vegetació palustre i de la vegetació dels marges de la zona de Carrabiners – Semàfor, de la qual depèn la població de les papallones detectades.

Seguiment d'Heteròpters (xinxes)

El seguiment d'heteròpters dels Espais Naturals del Delta també ha estat realitzat per l'investigador Diego Fernández. A les 111 espècies catalogades fins ara, cal afegir les 29 espècies noves localitzades l'any 2011, sumant un total de 140. Les troballes més interessants han estat els redúvids *Schidium palinuri* i *Empicoris rubromaculatus*. Destaca la localització d'un altre exemplar de *Polytoxus siculus*, espècie inclosa en el llibre Vermell dels Invertebrats d'Espanya, sent aquest el tercer exemplar que es troba al Delta i a la Península Ibèrica des de l'any 1962. També han tornat a aparèixer espècies tan interessants com *Macropternella convexa* i *Macropternella conica*, *Eurystylus bellevoeyi*, *Sastrapada baerensprungi*, *Coranus pericarti* o *Coranus kerzneri*. Amb tota seguretat aquest nombre s'incrementarà a mesura que es prospectin altres zones i hàbitats del Delta.

Cal destacar que la majoria de les espècies s'han trobat en un àmbit molt reduït, limitat a l'espai de Carrabiners – Semàfor, indicant la importància d'aquesta zona per a la fauna invertebrada del Delta.

3.3.3.3 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES CLAUS EN LA DINÀMICA DE L'ECOSISTEMA

Seguiment de rapinyaires diürnes

El seguiment de rapinyaires durant l'hivern permet treure algunes conclusions. La comparació dels resultats dels últims tres hiverns revela la presència regular de mig centenar d'exemplars, amb alguns daltabaixos. Les espècies més comunes són el Xoriguer i l'Aligot i, a una certa distància, l'Arpella. Les dues primeres són espècies que s'alimenten en espais oberts, com els camps de conreu o els erms, on cacen sobretot rosegadors, insectívors i ocells fins a la mida d'una polla d'aigua. Les seves poblacions hivernants poden dependre de la major o menor abundància de rosegadors, però se situen normalment al voltant dels 20 exemplars per espècie. L'arpella caça sobretot en zones de maresmes i marges de llacunes, on caça ànecs, fotges, polles d'aigua i algun rosegador. Al Delta s'ha calculat que hi ha aproximadament una arpella hivernant per cada 200 ànecs. Tot i així, darrerament el nombre d'exemplars ha disminuït i s'ha situat per sota dels 10 exemplars. La resta d'espècies de rapinyaires són escasses, tot i que algunes, com l'astor i l'esparver, són regulars com hivernants, mentre que l'arpella pàl·lida, l'àliga calçada o l'esmerla són més irregulars.

CENS DE RAPINYAIRES	ANY 2009	ANY 2010	ANY 2011
Arpella (<i>Circus aeruginosus</i>)	11	6	6
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)	1	0	0
Astor (<i>Accipiter gentilis</i>)	2	2	2
Esparver (<i>Accipiter nisus</i>)	2	2	5
Aligot (<i>Buteo buteo</i>)	17	17	21
Àliga calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	1	0	0
Xoriguer (<i>Falco tinnunculus</i>)	10	14	21
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)	1	0	0
Esmerla (<i>Falco columbarius</i>)	1	0	0
TOTAL	46	41	55

En època de cria les úniques espècies de rapinyaires diürnes presents són l'Arpella i el Xoriguer. L'arpella va nidificar per última vegada l'any 2006. Des de llavors no ho ha tornat a intentar. El Xoriguer nidifica als voltants dels Espais Naturals i, algun any, es detecta alguna parella dintre de les zones protegides, però la falta de llocs adequats per a nidificar impedeix que ho faci actualment.

Seguiment de Quiròpters (ratpenats)

L'any 2011 no s'ha pogut mantenir l'estació de seguiment quiropterològic del Delta.

Una anàlisi de les dades obtingudes fins ara, efectuada per Jordi Serra, investigador de la Universitat de Barcelona i de l'Àrea ambiental, demostra que els ratpenats més abundants en l'actualitat en els espais naturals del Delta són les espècies més oportunistes i petites, com els tres *Pipistrellus* (*Pipistrellus pipistrellus*, *Pipistrellus pygmaeus* i *Pipistrellus kuhlii*). El factor que més condiciona l'escassetat d'exemplars d'altres espècies és la falta de refugi, ja que l'aliment sembla encara abundant, almenys en les zones de maresmes i llacunes, on les papallones nocturnes són nombroses.

Entre els mesos de juliol i octubre s'han realitzat diverses observacions que posen en evidència el moviment de centenars o milers de *Pipistrellus* entre el casc urbà del Prat de Llobregat i la Ricarda – ca l'Arana, utilitzant com a corredor biològic el canal de la Bunyola i els plataners que flanquegen el ramal del canal de la dreta del Llobregat.

3.3.3.4 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL

L'anellament al delta del Llobregat s'ha emmarcat dins de diverses campanyes, algunes d'elles realitzades a nivell internacional. Al llarg de l'any 2011 s'han realitzat campanyes Sylvia de primavera i d'hivern. Per a la realització de l'anellament al Delta s'ha contractat l'ICO (Institut Català d'Ornitologia).

Les activitats d'anellament també han permès la formació de força anelladors, alhora que les activitats de difusió paral·leles, amb mostres d'anellament, han posat a l'abast de centenars de persones els coneixements actuals sobre els ocells i les seves migracions i la importància de les zones humides com les del delta del Llobregat pel seu repòs i alimentació.

Programa SYLVIA

SYLVIA és un projecte de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) que té com a principal finalitat establir una xarxa d'estacions d'anellament constant pel seguiment a llarg termini de les tendències poblacionals i els paràmetres demogràfics de les poblacions d'ocells terrestres de Catalunya. Les estacions de monitoratge del programa SYLVIA tenen dues funcions bàsiques: 1) permeten dur a terme un seguiment acurat i estandarditzat de l'avifauna de l'àrea d'estudi, i 2) al formar part d'una xarxa d'àmbit nacional, confereixen un interès més global al programa de seguiment local. Cal tenir en compte que gràcies al conjunt d'estacions que formen tota la xarxa catalana del programa és possible establir degudament els paràmetres demogràfics i les tendències poblacionals tant localment com pel conjunt del territori.

Les 3 estacions SYLVIA establertes als espais naturals del delta del Llobregat i que segueixen el protocol estàndard del projecte són: El Remolar, Ca l'Arana i Reguerons. Aquestes estacions tenen un gran interès pel fet d'estar situades en ambients amb una especial problemàtica des del punt de vista de la conservació i, a més, estan situades en ambients adequats per a situar estacions de seguiment d'esforç constant, com ho demostren els bons resultats obtinguts a nivell del nombre d'ocells capturats.

El seguiment està subdividit en dos períodes: l'estival, o reproductor, i l'hivernal. La sessió estival (període de cria) s'estén des de maig fins a agost. La sessió hivernal s'estén des de desembre fins a febrer.

Durant la campanya del Sylvia d'hivern 2010/11 s'han anellat un total de 453 ocells, dades lleugerament superiors a les de l'hivern anterior (391 ex. anellats). S'ha donat un increment de captures en el Remolar, mentre que en les altres estacions els anellaments s'han mantingut més o menys igual.

Sylvia hivern 2009 - 2010	
Estació	nº anellaments
Remolar	295
Reguerons	48
Cal Tet	48
TOTAL	391

Sylvia hivern 2010 - 2011	
Estació	nº anellaments
Remolar	359
Reguerons	32
Cal Tet	62
TOTAL	453

Durant la campanya del Sylvia d'estiu 2011 s'han anellat un total de 166 ocells, xifra molt inferior a la de la temporada 2010 (333 ex. anellats).

Sylvia estiu 2010	
Estació	nº anellaments
Remolar	89
Reguerons	104
Cal Tet	140
TOTAL	333

Sylvia estiu 2011	
Estació	nº anellaments
Remolar	53
Reguerons	75
Cal Tet	38
TOTAL	166

La davallada ha estat més marcada en Reguerons i cal Tet, a causa, sobretot, de la sequera dels canyissars. Aquest és un problema que s'ha repetit els últims anys, indicant les dificultats per mantenir aquests espais en òptimes condicions i la seva dependència de l'aigua, especialment de l'aigua neta.

Campanya de migració de primavera

L'any 2011 no es va realitzar la campanya d'anellament de primavera. Però les dades obtingudes els anys anteriors han contribuït al Projecte Piccole Isole.

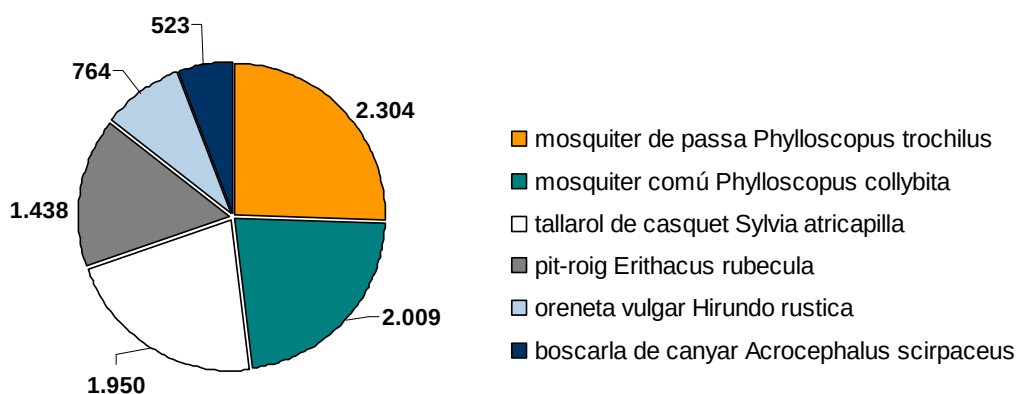
El projecte "Piccole Isole", en funcionament des de l'any 1988, pretén estudiar les estratègies de la migració a través de la mediterrània durant el pas primaveral. Aquest projecte permet avaluar la importància de les àrees de descans utilitzades pels ocells durant la migració primaveral mitjançant l'anellament científic d'ocells. Així, la identificació de les àrees de repòs i de proveïment d'aliment al llarg de les

rutes migratòries és un requisit previ a qualsevol mesura de conservació efectiva. En aquest projecte internacional, coordinat per l'Istituto Nazionale di Biologia della Selvaggina d'Itàlia, participen un conjunt d'estacions d'anellament de diferents països. Les dades extretes en aquestes estacions, suposen una gran aportació al coneixement del fenomen migratori al Mediterrani, especialment al seu extrem occidental. A Catalunya actualment participen en aquest projecte les estacions del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, del Delta de l'Ebre i la de les Reserves Naturals del Delta del Llobregat. La campanya del Piccole Isole estudia el període comprès des del 2 de març al 30 de maig.

Al delta del Llobregat, en el marc d'aquest projecte, entre els anys 2006 - 2010, s'han realitzat 13.557 anellaments de 96 espècies d'ocells diferents.

Les espècies més capturades al llarg d'aquests anys van ser, per ordre descendent: el mosquiter de passa *Phylloscopus trochilus* (2304 primeres captures); mosquiter comú *Phylloscopus collybita* (2009 p.c.); tallarol de casquet *Sylvia atricapilla* (1950); pit-roig *Erithacus rubecula* (1438); oreneta vulgar *Hirundo rustica* (764); i boscarla de canyar *Acrocephalus scirpaceus* (523). Com a espècies curioses destaquen: 2 mosqueters pàl·lids orientals *Phylloscopus orientalis*; 1 boscarla dels arrossars *Acrocephalus agricola*, i 1 papamosques de collar *Ficedula albicollis*. També destaquen les captures de bosqueta icterina *Hippolais icterina* (47 primeres captures) i de mosquiter ibèric *Phylloscopus ibericus* (28 primeres captures).

CAMPANYA D'ANEL·LAMENT DE PRIMAVERA ESPÈCIES MÉS ANELLADES. ANYS 2006 - 2010

Aquestes dades posen de manifest que els Espais Naturals del delta del Llobregat són punts de descans vitals per a moltes espècies d'ocells migradores, especialment de llarga distància, molts dels quals mostren tendències negatives

arreu d'Europa. També demostren que durant l'època de reproducció aquests espais protegits acullen nombrosos ocells nidificants especialitzats en criar en les zones humides, ambients que ja comencen a ser força reduïts en el conjunt del país.

Els resultats del "Piccole Isole" a nivell internacional han estat publicats recentment amb el nom "Spring migration in the western Mediterranean and NW Africa: the results of 16 years of the Piccole Isole project.", publicació a la qual ha contribuït el Consorci amb les dades de les estacions del delta del Llobregat.

3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ

L'any 2011 s'ha realitzat un programa de seguiment de la vegetació al Delta, donant continuïtat als realitzats des de l'any 2008.

3.3.4.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

Seguiment de la *Stachys marítima*

L'any 2011 s'ha continuat amb el projecte de l'*Stachys marítima*, que és una espècie qualificada com a "en perill crític" a nivell de l'estat espanyol i que al delta del Llobregat manté una petita població.

Durant aquest any no s'ha localitzat cap exemplar al Delta del Llobregat, a pesar de les diverses inspeccions realitzades. La zona on se situava la minúscula població no ha estat alterada. Per tant, es pot considerar que factors abiòtics, com l'escassetat de pluges durant la primavera, poden haver condicionat la no aparició de cap exemplar. Però no implica que hagi desaparegut, ja que la dinàmica de aquesta espècie pot suportar els anys amb poca pluja, per a sortir en el moment que es donin les condicions adequades.

La Fundació privada Carl Faust, del Jardí Botànic Marimurtra, ha realitzat noves proves de reproducció a les seves instal·lacions. L'any 2011 s'ha dut a terme una sembra de 100 llavors amb un pretractament de giberelines (50 en cambra i 50 als

vivers) i 100 llavors més s'han tractat amb una estratificació freda (50 en cambra i 50 als vivers). Tot i que les proves anteriors donaven uns taxes de germinació molt baixes, s'espera una quantitat de plàntules suficient per a poder realitzar alguna reintroducció al Prat. En els primers assajos l'any 2008 els exemplars germinats només van aconseguir viure un any en test. L'any 2011 s'ha recreat una petita duna amb sorra de platja, on s'hi han replantat les noves germinacions, per a investigar si després de florir continuen vives o es moren, com ha succeït en els testos. En fases posteriors la intenció és ampliar la duna i realitzar la sembra directa de llavors en ella. De moment s'han produït plàntules amb percentatges baixos, però amb bones perspectives de supervivència. La situació de l'*Stachys maritima* al delta del Llobregat continua sent crítica.

Fotografia de plàntules de *Stachys maritima* en Marimurtra. Núria Membrives. Any 2011.

Seguiment de la Trencadalla

Durant l'any 2011 no s'ha pogut realitzar un seguiment d'aquesta espècie. Queda pendent un estudi sobre les possibles afectacions a aquesta espècie derivades dels canvis hidrològics ocasionats en la llacuna de la Ricarda a causa de l'ampliació de l'aeroport.

Seguiment de l'*Othanthus maritimus*

Al llarg de l'any 2011 no s'ha fet cap seguiment específic d'aquesta planta als espais naturals del Delta. La proximitat dels exemplars al front dunar i la regressió que pateix la platja del Remolar, on s'ubiquen tots els exemplars de l'espai protegit, determina que la població d'aquesta planta estigui en una situació vulnerable. Així i tot, observacions visuals no han detectat cap alteració de les condicions durant aquest any, ni cap disminució de la població existent.

3.3.4.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORES

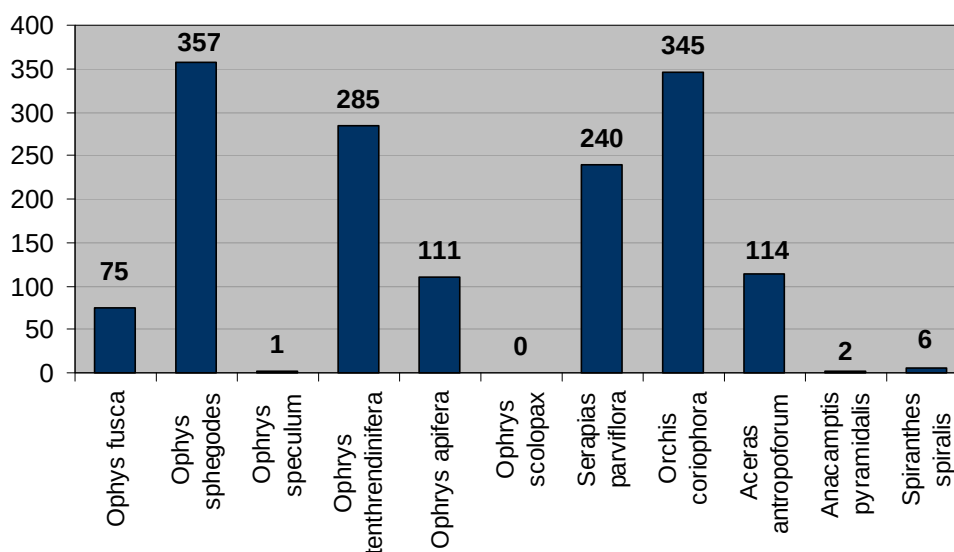
Seguiment de Fongs

L'any 2011 diversos botànics de la Societat Catalana de Micologia i de la Universitat de Barcelona han realitzat algunes prospeccions micològiques als espais naturals del Delta, però que no han aportat cap novetat al catàleg micològic del Delta. Les escasses precipitacions caigudes durant la major part de l'any tampoc han afavorit la fructificació de les diferents espècies de bolets. De moment, els taxons identificats en la pineda de can Camins són uns 140, tot i que s'està realitzant una revisió dels mateixos, que pot produir alguns canvis.

Seguiment d'Orquídiess

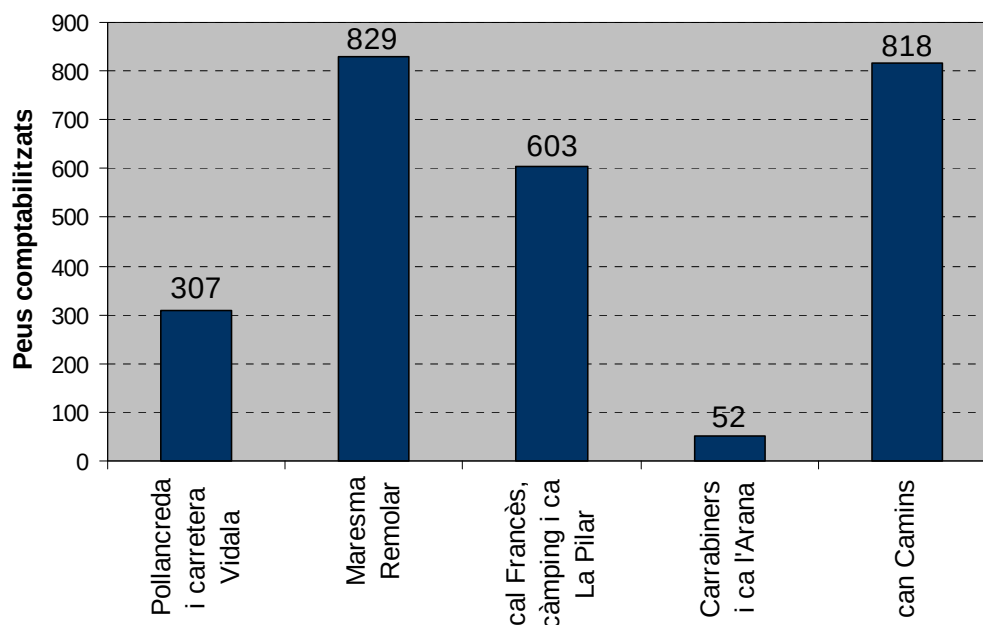
L'any 2011 s'ha efectuat el seguiment de les orquídiess dels Espais Naturals del Delta (excepte la Ricarda). Les dades són semblants a les de l'any anterior i confirmen que els Espais Naturals del delta del Llobregat continuen mantenint una bona diversitat i abundància d'orquídiess. Algunes espècies, però, no s'han tornat a observar des de fa uns anys, com *Serapias lingua* i *Serapias voomeracea*. L'espècie més abundant ha estat *Aceras antropoforum*, seguida de *Ophrys tenthredinifera* i *Ophrys sphegodes*, totes amb prop d'un miler de peus comptabilitzats. Les abelleres (gènere *Ophrys*) han disminuït molt l'any 2011, segurament com a conseqüència de les escasses pluges caigudes.

ORQUÍDISS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA (EXCEPTE LA RICARDA). ANY 2011

La zona amb més exemplars d'orquídiess ha estat la pineda de can Camins, seguida de la maresma del Remolar, les dues amb més de 800 exemplars comptats i amb 11 espècies en la primera i 8 en la segona. A la maresma del Remolar les espècies més abundants han estat l'Abellera de la Passió (*Ophrys sphegodes*) i l'Abellera olorosa (*Orchis coriophora*). A can Camins l'espècie més nombrosa ha estat la Flor de l'home penjat (*Aceras antropoforum*).

ORQUÍDIES AL DELTA EXEMPLARS PER ZONES. ANY 2011

Destaca la presència d'orquídies en la pineda del Remolar, on s'han comptabilitzat fins a 268 exemplars de 3 espècies diferents. Cal tenir en consideració que fins l'any 2004 tot el sòl estava ocupat per parcel·les i carrers del ex – càmping Toro Bravo. En comparació, en la pineda de cal Francès, que és zona protegida des de l'any 1987, s'han comptabilitzat 195 exemplars (però de 7 espècies diferents !). En qualsevol cas, aquestes dades demostren la capacitat de recuperació de les pinedes del Delta, fins i tot quan han estat fortament alterades.

L'any 2011 es constata de nou l'impacte notable dels senglars sobre les orquídies, al menjar-se específicament els bulbs d'aquestes plantes

3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS

L'any 2011 s'ha realitzat un programa de seguiment de la vegetació al Delta, donant continuïtat als realitzats des de l'any 2008.

Al llarg de l'any 2011, diversos grups investigadors han demanat autorització o la col·laboració del Consorci per a realitzar alguns seguiments d'espècies o hàbitats als espais naturals. El Consorci s'ha pogut beneficiar dels resultats obtinguts per aquestes investigacions. El llistat següent detalla quins estudis s'han autoritzat.

SEGUIMENT DE PAPALLONES NOCTURNES	Societat Catalana de Lepidopterologia Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents al Tet (Arcadi Cervelló Eroles) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a la Ricarda (Josep Joaquim Pérez de Gregorio) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes presents a Carrabiners (Diego Fernández)
SEGUIMENT D'HETERÒPTERS	Museu de Zoologia de Barcelona Estudi sobre Heteròpters presents a cal Tet i Carrabiners (Diego Fernández)
SEGUIMENT D'INVERTEBRATS DEL LITORAL	Centre d'Estudis Avançats de Blanes Mostreig d'invertebrats al litoral (Simone Mariani)
SEGUIMENT DE PLANÀRIES	Universitat de Barcelona Estudi de la població de "Caenoplana coerulea" de cal Tet (Eduardo Mateos)
SEGUIMENT DE GAVINES	ICO (Institut Català d'Ornitologia) Seguiment de gavines capnegres a la platja de ca l'Arana (Carles Carboneras).
SEGUIMENT DE TORTUGUES	Asociación Herpetológica Española Seguiment de tortugues a ca l'Arana (Albert Montori i altres)
SEGUIMENTS D'AMFIBIS	Asociación Herpetológica Española Tasques d'avaluació i mostreig del estat de les poblacions d'amfibis SIGEA Projecte de "Recuperació d'hàbitat per a amfibis a l'Espai Agroambiental del Delta del Llobregat
SEGUIMENTS MICOLOGICS	Societat Catalana de Micologia Estudi sobre espècies de fongs presents a cal Francès (Josep Carreras) Universitat de Barcelona Estudi sobre espècies de fongs presents a can Camins (Andrés Valverde)

3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)

Projecte per a la conservació dels hèrptils *Testudo hermanni*, *Calotriton arnoldi* i *Emys orbicularis*. DAAM

El Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural ha presentat al mes d'agost una candidatura als projectes LIFE+Natura 2011 amb el títol "estratègies de conservació dels hèrptils *Testudo hermanni*, *Calotriton arnoldi* i *Emys orbicularis* a Catalunya", per al període juny 2012 a desembre 2016. En aquesta proposta s'inclou el delta del Llobregat com a espai natural amb una important població de tortugues exòtiques (*Trachemys scripta*) que incideix negativament en la conservació de l'espècie autòctona, i es proposa la realització d'una campanya intensiva per reduir la població de l'espècie exòtica fins a un 85%.

Projecte per a la millora dels hàbitats naturals al delta del Llobregat. Institut de Recerca de la Biodiversitat de l'UB

El Consorci i l'Institut de Recerca de la Biodiversitat de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona estan preparant un projecte per a la millora de la conservació dels hàbitats naturals del delta del Llobregat, que serà presentat a la convocatòria de projectes LIFE+Natura 2012. Aquest projecte es basa en la millora de l'estat ecològic de les llacunes i la gestió i conservació dels prats humits, les pinedes litorals, les comunitats dunars i la vegetació de ribera. També inclou propostes per a l'espai agrícola i la millora de la connectivitat ecològica.

3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

És objectiu del Consorci la promoció de l'ús públic i l'educació ambiental als espais naturals, tot garantint la dotació d'equipaments, l'organització d'activitats i l'establiment dels serveis necessaris per oferir una visita lúdica i educativa de qualitat.

3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC

3.4.1.1 Espais naturals del Riu

El mes d'octubre de 2010 es va iniciar el projecte "d'ordenació del camí de la Bunyola", impulsat per l'Ajuntament del Prat. Aquest projecte que va acabar el juny de 2011, ha consistit en l'arranjament del ferm del tram final d'aquest camí i de l'itinerari 3 dels Espais Naturals del Riu, la instal·lació d'un nou pont sobre el canal de la Bunyola, el canvi d'ubicació de les portes d'ambdós camins i la millora dels tancaments a l'entorn de la torre de la Bunyola, i ha servit per millorar l'accessibilitat i integració d'aquest camí en l'entorn.

El mes de setembre de 2011 es va col·locar una nova pantalla visual a l'àpex de l'estany de Cal Tet, anomenada "Mirador de la fillola de les 4 hores". L'objectiu és facilitar un nou punt d'observació de la fauna de la llacuna de Cal Tet, sense haver de realitzar un gran recorregut i també per a proporcionar millors condicions per a la visita d'aquest espai a les escoles. Aquesta pantalla està formada per cinc peces de fusta, amb finestres en les tres centrals. Va ser finançada i instal·lada per l'Ajuntament del Prat.

En les mateixes dates es va col·locar una altra pantalla visual davant el primer canyissar de depuració de Cal Tet, també amb l'objectiu de facilitar l'observació dels ocells que s'amaguen en aquesta zona. Aquesta pantalla va ser finançada i pagada per l'Ajuntament del Prat.

3.4.1.2 Espai natural del Remolar – Filipines

El mes de febrer de 2011 es van realitzar les obres de col·locació d'una passera sobre la desembocadura de la llacuna del Remolar. Aquesta passera serveix per a facilitar el pas entre la platja del Prat i la platja de Viladecans, separades per la desembocadura de la llacuna del Remolar. Aquestes obres es van perllongar fins primers de març, una vegada que el personal del Consorci va comprovar que no hi havia fauna protegida que es pogués veure afectada. Com a compensació, es va llaurar el camí interior de la platja del Remolar, per a recuperar la seva biodiversitat i per a impedir un ús indegut per part dels visitants. Aquesta obra la va impulsar l'Ajuntament del Prat amb el finançament de l'AMB.

3.4.1.3 Espai natural de la Murtra

Al llarg de l'any 2011 es va realitzar la recuperació ambiental dels entorns de l'estany de la Murtra. A part de les actuacions ambientals, el projecte també incloïa l'adequació per al ús públic d'aquest espai. En aquest sentit s'ha habilitat una zona de pàrking al costat de la carretera de la EDAR de Gavà – Viladecans; s'han col·locat tres pantalles mirador al voltant de la llacuna de la Murtra; s'ha habilitat un camí que permet visitar la llacuna pel seu marge esquerre; i s'ha habilitat com a camí de vianants una part del camí agrícola que voreja la llacuna al costat Viladecans. També s'han col·locat diversos cartells indicatius. Totes aquestes actuacions entraven dintre del projecte i del pressupost de les obres de "recuperació mediambiental de l'entorn de la Murtra i nova entrada a la depuradora", inclòs en el "projecte bàsic d'ampliació dels tractaments de la depuradora de Gavà – Viladecans", a càrrec d'EMSSA.

3.4.2 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS

El tancament de la carretera de la Vidala als vehicles motoritzats durant els caps de setmana, festius i al llarg de l'estiu, i l'aixecament del ferm de l'antiga C-31 de l'entrada del Remolar, va obligar a cercar una solució a l'aparcament dels visitants que arriben a l'espai natural en vehicle privat. En aquest sentit l'Aeroport ha permès l'ús d'un aparcament de la seva propietat situat a 300 metres de l'entrada de l'espai natural durant tots els dies de l'any.

S'ha sol·licitat a AENA poder fer ús del solar, que ocupava l'antiga benzinera K-11, com a zona d'aparcament dels visitants de l'Espai Natural. Aquesta sol·licitud s'ha realitzat per la necessitat d'un aparcament proper i definitiu a l'entrada de l'espai natural, per al públic visitant del Remolar – Filipines. Aquest és un terreny difícilment recuperable com a espai natural i, una vegada condicionat, podria tenir una gran capacitat (prop de 200 cotxes). Tanmateix se situa molt a prop de l'entrada de l'espai natural, i la seva situació es considera idònia.

3.4.3 SEGURETAT DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2011 s'ha continuat desenvolupant el Pla d'Emergències dels espais Naturals del delta del Llobregat, que encara resta per completar en alguns aspectes. Durant l'any 2011 ja no s'han rebut les comunicacions per part de l'ACA de possibles situacions de risc d'inundacions, i s'ha gestionat aquest aspecte directament des de l'oficina tècnica del Consorci.

3.4.4 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT

3.4.4.1 HORARIS D'OBERTURA

El 2011 l'horari d'obertura i atenció al públic als espais naturals del Delta ha estat el següent:

	DATES - PERÍODE	DIES SETMANA	HORARI
REMOLAR -FILIPINES RIU - CAL TET- CA L'ARANA	1 de gener – 28 de febrer	Tots els dies	9 a 17 h
	1 de març – 31 de març	Laborables	9 a 17 h
		Caps de setmana i festius	9 a 18 h
	1 d'abril – 31 de maig (*) excepte Riu que va ser Tots els dies de 9 a 20 h	Laborables	9 a 18 h
		Caps de setmana i festius	9 a 20 h
	1 juny - 31 d'octubre	Tots els dies	9 a 20 h
	1 de novembre – 30 de novembre	Tots els dies	9 a 17 h
BASSES DE CAN DIMONI	1 de desembre – 31 desembre	Tots els dies	10 a 17 h
	Tot l'any	Diumenges i festius	10 a 14 h

Els dies 1 i 6 de gener i 25 i 26 de desembre els espais han estat tancats al públic.

Fins el 3 d'abril la Pineda de Can Camins va estar oberta al públic els diumenges de 10 a 14 hores. A partir d'aquesta data ha estat tancada i només s'ha visitat per part de grups prèvia sol·licitud o amb motiu de la celebració d'activitats que ha organitzat el Consorci.

A partir de l'1 de juliol els itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i l'itinerari de la maresma de les Filipines de l'espai natural del Remolar han estat tancats tots els dilluns no festius.

A partir del mes de juny l'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) s'ha obert de 9 a 20 hores, des de l'1 de juny al 15 d'octubre; i de 9 a 17 hores, des del 16 d'octubre fins al 31 de desembre, mitjançant un servei de control d'accessos.

3.4.4.2 SERVEI D'INFORMACIÓ

Al llarg de l'any 2011 s'han ofert 5.545 hores d'informació al públic, repartides en diferents horaris i espais.

En tot moment han coincidit els horaris d'obertura amb l'horari del Servei d'Informació, excepte en el període extraordinari del 15 d'agost al 15 d'octubre, que va haver-hi de 14h fins a l'hora de tancament un servei de control d'accessos. El punt d'informació dels espais naturals del Riu (Cal Tet) i el del Remolar han estat atesos fins al mes de maig per 2 informadors/es els caps de setmana i festius i 1 informador/a els dies laborables; a partir d'aquesta data han estat atesos per un sola persona tant en dies laborables com en caps de setmana. Des de principis d'any i fins el mes de maig, l'informador/a de la Bunyola, s'ha traslladat al punt d'informació de Cal Tet.

L'1 de desembre de 2011 es comença a prestar el Servei d'Informació, als espais naturals del Riu (Cal Tet) i al Remolar, de dimarts a diumenge, de 10 a 17 hores. Els dimarts, dimecres, dijous i divendres de 10 a 13 h el Servei d'Informació d'un d'aquests punts el cobreix personal del Consorci; la resta de l'horari i punts el cobreix personal de l'empresa SM Sistemas Medioambientales, adjudicatària del servei.

L'espai natural de les Basses de Can Dimoni l'ha atès un/a informador/a els diumenges de 10 a 14 h, excepte els mesos de juliol, agost i setembre, que no hi ha hagut Servei d'Informació.

Al llarg de l'any 2011, els informadors i les informadores han rebut sessions de formació interna setmanals dintre del seu horari laboral i informació facilitada pel Consorci dels esdeveniments que podien tenir rellevància per a la seva tasca (obres que es realitzen, estat de les poblacions d'aus...).

3.4.5 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Senyalització d'aproximació i indicativa

El projecte de "renaturalització de la Murtra" ha comportat la instal·lació de 2 senyals identificatives i 4 de perimetrals delimitadores de l'espai.

La instal·lació del pont del Remolar ha significat també el reforç de la senyalització normativa de protecció de l'espai.

3.4.6 INTERPRETACIÓ DEL MEDI NATURAL

Senyalització interpretativa

El projecte "d'ordenació del camí de la Bunyola" ha comportat la instal·lació de 2 cartells explicatius dels valors naturals de les platges de la Ca l'Arana i de Carrabiners.

Visites guiades als espais naturals

Durant l'any 2011 s'han realitzat 7 visites guiades en les que han participat un total de 88 persones, 4 visites guiades a l'espai natural del Remolar, amb una participació total de 54 persones i 3 visites guiades als espais naturals del Riu en les que van participar 34 persones.

El mes de juny, i donada la reducció del nombre d'informadors/es es van deixar d'oferir aquestes visites guiades gratuïtes.

El 2011 s'han fet, a més, els següents serveis de guiatges per a grups específics:

- 1 de febrer. Alumnes del CFGS de l'escola Rubió i Tudurí.
- 23 de febrer. Escoles verdes del Prat als espais naturals del Riu.
- 10 de març. Guiatge específic al Grup de la Universitat de Barcelona als espais naturals del Riu.
- 5 de juliol. Guiatge al *famtrip* per l'agència de Viatges Masanés en coordinació amb el Consorci de Turisme del Baix Llobregat.
- 7 de setembre. Guiatge al professorat de Col·legi Bon Salvador.

- 22 i 23 de Novembre. Alumnes del CFGS de l'escola Rubió i Tudurí.

Guies de natura

L'any 2011 han estat a la venda la Guia d'Ocells Aquàtics i la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers. Tanmateix s'ha estat treballant en l'elaboració de la Guia d'Orquídiades, la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts, la Guia de Fongs, i la Guia de Plantes de Maresma, Forestals i Dunars.

Aquesta acció compta amb el patrocini de l'empresa Gas Natural – Unión Fenosa.

Els punts de venda estables són el punt d'informació de l'espai natural del Riu (on s'han venut 38 guies d'ocells aquàtics i 16 d'amfibis rèptils i mamífers), el punt d'informació de l'espai natural del Remolar – Filipines (on s'han venut 31 guies d'ocells aquàtics i 14 guies d'amfibis rèptils i mamífers) i l'oficina del Consorci (on s'han venut 1 guia d'ocells aquàtics i 1 guia d'amfibis rèptils i mamífers). En el punt de venda instal·lat el Dia Mundial dels Ocells a Can Dimoni s'han venut 6 guies d'ocells aquàtics i 2 guies d'amfibis rèptils i mamífers. Tanmateix aprofitant l'assistència a Fires s'han pogut vendre 4 guies d'ocells aquàtics i 2 guies d'amfibis rèptils i mamífers). En total, l'any 2011 s'han venut 115 guies.

3.4.7 ÚS PÚBLIC

L'anàlisi de l'ús públic dels espais naturals a l'any 2011 és especialment complex per diferents circumstàncies:

- La pineda de Can Camins ha estat tancada al públic des del 3 d'abril.
- L'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) ha deixat de tenir informador/a de manera permanent des del juny.
- A partir del 1 de juliol es deixen d'obrir els espais naturals els dilluns i els horaris en general també han patit variacions.
- El nombre d'informadors als diferents espais ha variat al llarg de l'any. Des de l'1 de juny sols hi ha un/a informador/a als espais naturals del Riu, Remolar i Can Dimoni; amb el que, especialment en el cas del Remolar, s'han deixat de comptar els visitants que entren i transiten per la Vidala i no arriben fins als itineraris. A més durant el període entre el 15 d'agost i el 15

d'octubre a partir de les 14:00 h. es va substituir el servei d'informació per un servei de control d'accessos, que no comptabilitzava visitants.

- No hi ha servei d'informació que pugui comptabilitzar els visitants en determinats espais naturals com l'estany de la Murtra, els Reguerons, la platja del Prat i Viladecans i la pineda de la Maiola.
- A partir de l'1 de desembre s'ha canviat l'empresa que ha executat aquest servei, i el Remolar – Filipines i els espais naturals del Riu (cal Tet) s'han obert a les 10h. en comptes de a les 9h.

Per aquestes raons, les dades que es donen a continuació s'han de prendre com a indicatives, i és difícil fer la comparació amb anys anteriors.

3.4.7.1 NOMBRE DE VISITANTS

L'any 2011 s'han comptabilitzat 87.059 visitants als espais naturals del delta del Llobregat, d'aquest 18.319 són escolars i 68.740 visitants lliures.

La dada que teníem comptabilitzada de visitants totals el 2010 era de 97.643, dels quals 20.002 eren escolars i 77.641 eren lliures.

Això significa un descens global del 10,84% respecte a l'any passat. Els escolars han patit un descens del 8,41%, i els públic lliure del 11,46%.

En el cas dels espais naturals del Riu (Cal Tet) s'ha donat un augment global del 35,01%. En canvi a l'espai natural del Remolar – Filipines s'ha produït un descens global del 11,52%. Parlem sempre de visitants comptats.

Els visitants de l'itinerari de la Bunyola (un dels que tenen major nombre de visitants) no s'han pogut comptabilitzar, tant pel fet que a principis d'any va estar tancat per obres, com perquè no tenim dades de visitants des del juny, i en conseqüència, no podem dir que aquest descens global del 10,84% sigui real. Si féssim la comparativa dels mesos de març, abril i maig del 2011 amb els mateixos mesos del 2010 observariem un increment del 41,52% en aquest itinerari; la qual cosa canviaria les dades globals.

Les visites a Can Camins no es podem comparar amb les de l'any passat, doncs ha estat la major part de l'any tancada; tot i amb això, si comparem els tres primers mesos del 2011 amb els tres primers del 2010 sí que observem un descens del 15,75%.

Finalment s'han comptat els visitants de l'espai de les Basses de Can Dimoni, coincidint amb el Servei d'Informació, els diumenges i festius entre les 10 i les 14 hores, excepte al juliol, agost i setembre. El resultat ha estat 777 visitants. Cal tenir en consideració que és un espai obert permanentment.

VISITANTS 2011 COMPTABILITZATS	VISITES LLIURES	VISITES ESCOLARS	TOTAL VISITANTS
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	18.695	14.015	32.710
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	30.011	4.078	34.089
PINEDA DE CAN CAMINS	513	226	739
BUNYOLA- CARRABINERS	18.744	0	18.744
CAN DIMONI	777	0	777
TOTAL	68.740	18.319	87.059

Per poder saber quin nombre de visitants totals ha arribat als espais naturals hem sumat, per una banda els visitants escolars i per altra les dades reals, és a dir els visitants comptabilitzats i/o les dades estimades de visitants dels diferents espais, obtenint la xifra de 130. 675 visitants, que podem arrodonir en 130.000 visitants.

Públic lliure

Si centrem l'anàlisi en el públic que visita els espais de forma lliure únicament (segregant de l'estadística el públic escolar), ja hem dit que la disminució global ha estat del – 11.46%, però la variació ha estat molt diferent d'un espai a un altre i, sobretot, com s'ha dit anteriorment, si s'hagués comptabilitzat el total de visitants de Bunyola – Carrabiners – Semàfor i de la carretera de la Vidala del Remolar – Filipines, segurament ens trobaríem davant d'un increment notable i no d'un descens.

Espais naturals del Riu. Itineraris 1 i 2 (Riu – Cal Tet – Ca l'Arana). En aquest espai s'han comptabilitzat **30.011** visitants no escolars l'any 2011, amb un notable increment (43,39%) respecte al 2010, en que els visitants lliures comptats en aquests itineraris havien estat 20.930.

Espais naturals del Riu. Itinerari 3 (Bunyola – Carrabiners – Semàfor). L'any 2011 no s'han comptabilitzat els visitants d'aquest itinerari degut a que a partir del mes de juny no hi ha hagut informador/a que recullís aquesta dada. En conseqüència cal fer una extrapolació prenent com a referent altres anys de comptabilització "normal". Els mesos de referència tampoc poden ser novembre i desembre del 2010 ni gener i febrer del 2011, doncs aquest espai va estar total o parcialment tancat. Els mesos en que coneixem el nombre de visitants reals al 2011 són març (3.653), abril (9.312) i maig (5.384), que serviran per fer comparatives i extrapolacions amb els mateixos mesos del 2010: març (3.219), abril (5.121) i maig (4.625). Comparant aquests mesos obtenim un increment del 41,53%. Si aquest increment l'apliquem a la resta de mesos comparables d'altres anys, significa que podem estimar que de juny a desembre del 2011 van venir 28.678 visitants. A aquesta xifra de 28.678 visitants se li ha aplicat un augment del 10% en que s'estima que els factors "reinauguració" del nou itinerari, així com l'obertura de nous passos pel camí del Riu en poblacions veïnes, pot haver afectat; resultant 31.545 visitants, que sumats als 18.744 que sabem van venir de gener a maig, dona un total de **50.289** visitants.

Espai natural del Remolar – Filipines. A aquest espai es tenen comptabilitzats els visitants que entren a l'itinerari de la Maresma, i no estan comptats els visitants que sols utilitzen l'itinerari de la de la Vidala o els que van a la Riera de Sant Climent – Pineda de Cal Francès – Platja del Remolar, doncs aquests visitants no passen per davant del punt d'informació. Durant els mesos de novembre i desembre de 2009 es va fer un comptatge dels visitants des de la barrera, el que va donar un increment del nombre de visitants del 34,25%, respecte als mateixos mesos de l'any posterior que sols es comptabilitzaven els visitants d'aquests itineraris interiors. Aplicat aquest percentatge al nombre de visitants del 2011 que ha estat comptabilitzat (18.695) dona un total estimat de 25.098 visitants. A aquesta xifra se li ha aplicat un percentatge de correcció a la baixa del 5%, per coherència amb la davallada general del nombre de visitants lliures dels itineraris de la maresma, que ha estat del 12,83%, resultant la xifra de **23.843** visitants.

Pineda de Can Camins. La pineda de can Camins, en el període que ha estat oberta al públic, l'han visitada de forma lliure **513** persones.

Espai natural de les basses de Can Dimoni. En aquest espai s'han comptat en horari de 10 a 14 h, els diumenges, excepte els mesos de juliol, agost i setembre, 777 visitants. Aquest és un espai que està obert permanentment, i per tant, de les observacions fetes pels tècnics del Consorci sobre el nombre de visitants fora d'aquests horaris s'ha fet una estimació de visitants de **2.000** persones al llarg de l'any.

Espai natural de la Murtra. Aquest és un espai en el que no s'han comptat els visitants, però un cop acabada la reatutalització de l'espai, i de les observacions fetes pels tècnics del Consorci, s'estima que l'han pogut visitar al voltant de **200** persones.

Pineda de la Maiola i Reguerons. Aquests són dos espais dels quals el Consorci fa un control de l'ús públic molt limitat. La pineda de la Maiola, tradicionalment ha estat molt utilitzada per residents de Gavà que passegen o fan footing. De les observacions fetes pels tècnics del Consorci s'estima que aquest espai l'estan utilitzant a l'actualitat al voltant de **5.000** persones al llarg de l'any. Els Reguerons és un espai de passeig de molts ciutadans de Viladecans en època de bon temps. S'estima que poden visitar aquest espai al llarg de l'any al voltant de **500** persones.

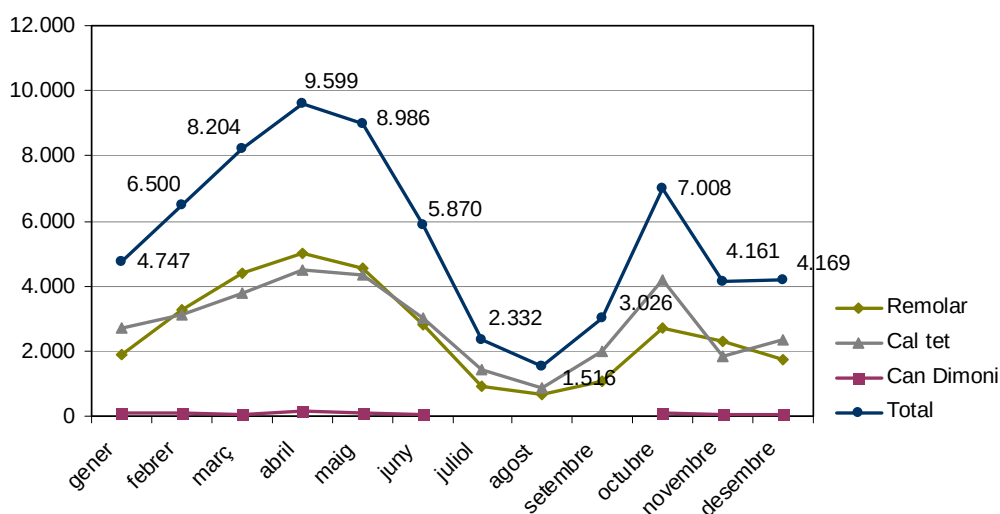
Públic escolar

Si l'anàlisi el centrem en el públic escolar que ha visitat els espais naturals l'any 2011, ja hem dit que hi ha hagut un descens general del 8,41%. Aquest descens és destacable, s'ha donat en tots els espais i especialment al Remolar - Filipines amb un descens del 9,71% . Però cal recordar també que l'any anterior es va donar un increment del 21,79% i el que veiem poden ser oscil·lacions anuals, que no sols depenen de condicions de "l'oferta" sinó també de la "demanda". D'altra banda poden influir qüestions com la crisi econòmica i el menor poder adquisitiu de les famílies, o el fet de que els docents no van programar activitats que es realitzaven fora de l'escola (dins les quals queda emmarcada l'oferta pedagògica del Consorci) com a mesura de protesta laboral.

3.4.7.2 ÈPOCA DE MAJOR AFLUÈNCIA

Per a fer l'anàlisi de l'època de major aflluència als espais naturals sols s'han tingut en compte les dades dels visitants lliures comptabilitzats del Remolar, Cal Tet i Can Dimoni; doncs la resta d'espais han patit restriccions per a l'ús públic en bona part de l'any, o no han tingut servei d'informació, amb el que no s'ha pogut comptar els visitants.

GRÀFICA PARCIAL DE VISITANTS 2011

Veiem que l'època de major aflluència als espais naturals del delta del Llobregat segueix sent la primavera, concretament els mesos de març, abril i maig, en que es superen els 8.000 visitants. La segona època amb més visitants és la tardor, amb un pic al mes d'octubre, els mesos de novembre, desembre i gener el nombre de visitants és estable i a l'estiu continua havent una davallada important de visitants, especialment al juliol i agost. Aquest comportament estacional és comú al Remolar i als espais naturals del Riu amb lleugeres diferències.

3.4.7.3 PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

La major part dels visitants procedeixen de l'àrea metropolitana, principalment del Baix Llobregat, seguit del Barcelonès i en menor mesura del Vallès Occidental, tot i que han vingut visitants de 33 comarques diferents de Catalunya.

L'espai del Remolar - Filipines rep la major part dels visitants de Barcelona (6.165), seguit dels ciutadans de Viladecans (1.640), dels de Gavà (935), Castelldefels (768) i l'Hospitalet (752) i respecte de l'any passat, aquest espai ha augmentat el nombre

de visitants de poblacions locals, destacant Viladecans que torna a augmentar significativament.

Els espais del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana reben la major part dels visitants del Prat (7.882), seguit dels barcelonins (4.655). L'Hospitalet (917), Sant Boi (800) i Cornellà (681) que també aporten un públic significatiu als espais naturals del Riu. Les proporcions es mantenen aproximadament igual que en anys anteriors.

Pel que fa a la pineda de Can Camins, rep públic majoritàriament pratenc (246), seguit dels de Barcelona (106), a més distància trobem l'Hospitalet (41), Cornellà (38) i Sant Boi (33).

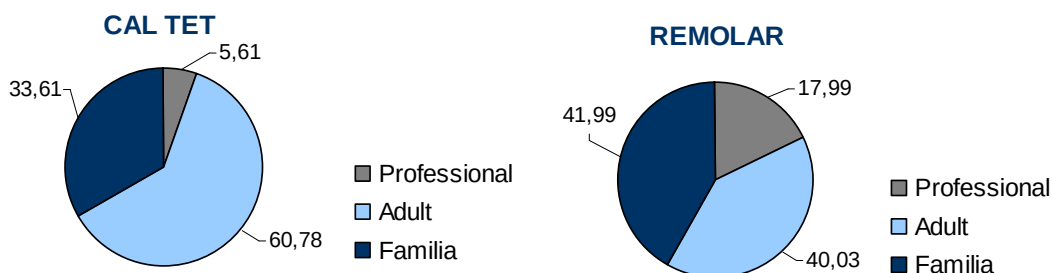
De l'itinerari de Bunyola – Carrabiners – Semàfor, tot i les poques dades que tenim, aquestes ens indiquen que la major part dels visitants son del Prat (197) i Sant Boi (62) seguit dels de Barcelona (34).

3.4.7.4 TIPOLOGIA DELS VISITANTS

S'han establert 3 tipologies de visitants, en funció del públic més habitual: fotògrafs i ornitòlegs (públic amb interessos molt concrets, aquí agrupats sota el nom de "professionals"), famílies (grups on hi son presents menors d'edat) i adults (resta de públic).

A grans trets, podem dir que al Remolar continua succeint que bona part dels visitants lliures (públic no escolar) són aficionats a l'observació d'aus o a la fotografia naturalista, i els grups familiars també representen un percentatge important; en canvi, els espais del Riu – Cat Tet sembla predominar un públic familiar i, sobretot, d'adults que venen a passejar des de la població del Prat. En el cas de Carrabiners – Semàfor, destaquen els adults (98%) especialment amb bicicleta.

PERCENTATGES DE VISITANTS (PER TIPOLOGIES I ESPAIS)

3.4.7.5 FIDELITZACIÓ, PRIMERES VISITES I MITJÀ PER ASSABENTAR-SE DE L'EXISTÈNCIA DELS ESPAIS

En l'aspecte de fidelització podem dir que s'ha donat una certa homogeneïtzació de les dades en referència als dos principals espais, al voltant del 50% dels visitants son repetidors (habituals); en el cas del Remolar és el 51.47% i a Cal Tet del 49.32%. Potser el sorprenent és que a Can Dimoni el públic habitual també és del 50%. Els visitants que arriben per primer cop a l'espai és del 28.32% a Cal Tet, del 39.65% al Remolar i del 33.95% a Can Dimoni.

Els mitjans pels quals el públic s'ha assabentat de l'existència dels espais que visiten són molt diversos. En el cas del Remolar, segueix sent majoritari pels cartells d'aproximació (47,74%), seguit d'internet (25.21%). Segueix essent destacable el percentatge que s'assabenta per la informació d'altres punts d'informació (7.14%).

En el cas dels espais del Riu, la major part s'ha assabentat per les visites que fan els grups escolars, seguit dels informadors/es d'altres espais, també cal destacar el percentatge que han suposat internet, els cartells d'aproximació i les activitats educatives no formals .

3.4.8 EDUCACIÓ AMBIENTAL

El curs 2010/11 les entitats autoritzades pel Consorci per a la realització d'activitats d'educació ambiental en els espais naturals del Delta han estat:

- Ajuntament del Prat de Llobregat
- Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
- Ajuntament de Viladecans
- Cultura Itinerant S.L
- ECOIMA
- Fundació Catalana de l'Esplai
- Museu de Gavà
- SIGEA
- TEA

■ BIOSFERA

La tasca del Consorci consisteix en coordinar el calendari de visites i supervisar els programes que les entitats ofereixen. Igualment el Consorci organitza sessions de formació per a educadors/es per tal d'actualitzar els seus coneixements sobre el territori i els valors naturals del delta del Llobregat. En aquest curs s'han fet 2 sessions (els dies 27 i 30 de setembre), de 4 h de durada cadascuna.

La difusió del "Programa d'Activitats d'Educació Ambiental. Curs 2011 – 2012" s'ha fet mitjançant el document .pdf inserit al lloc web dels espais naturals. Igualment s'ha enviat un correu electrònic a més de 900 centres educatius del Baix Llobregat, Barcelonès i Vallès Occidental per assabentar-los de l'oferta educativa del Delta del Llobregat.

3.4.8.1 NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS VISITANTS

Les dades que a continuació es presenten fan referència al curs escolar 2010/11 i per això no coincideixen amb les que s'han presentat en l'apartat 3.4.7.1 d'aquesta Memòria, i que correspon al nombre de visitants escolars de l'any natural.

ENTITATS	GRUPS	ALUMNES + ACOMPANYANTS
AJUNTAMENT DEL PRAT	373	9.606
CULTURA ITINERANT	50	1.246
ECOIMA	108	2.658
FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI	45	1.204
MUSEU GAVÀ	12	327
SIGEA	17	467
TEA	47	1.274
BIOSFERA	31	720
ALTRES	54	1.609
TOTALS	749	19.111

El total de centres educatius que han visitat el Delta durant el curs 2010/11 ha estat de 333, que representa un total de 19.111 visitants (17.343 alumnes, organitzats en 737 grups (cada grup amb un educador/a) i amb 1.031 responsables que els han acompanyat).

Cal destacar la visita de 54 grups d'entitats i centres educatius que d'una manera independent i sense l'acompanyament de cap entitat d'educació ambiental, han sol·licitat fer una visita als espais naturals del delta del Llobregat. Entre aquests han visitat els espais naturals 5 grups de la Universitat de Barcelona.

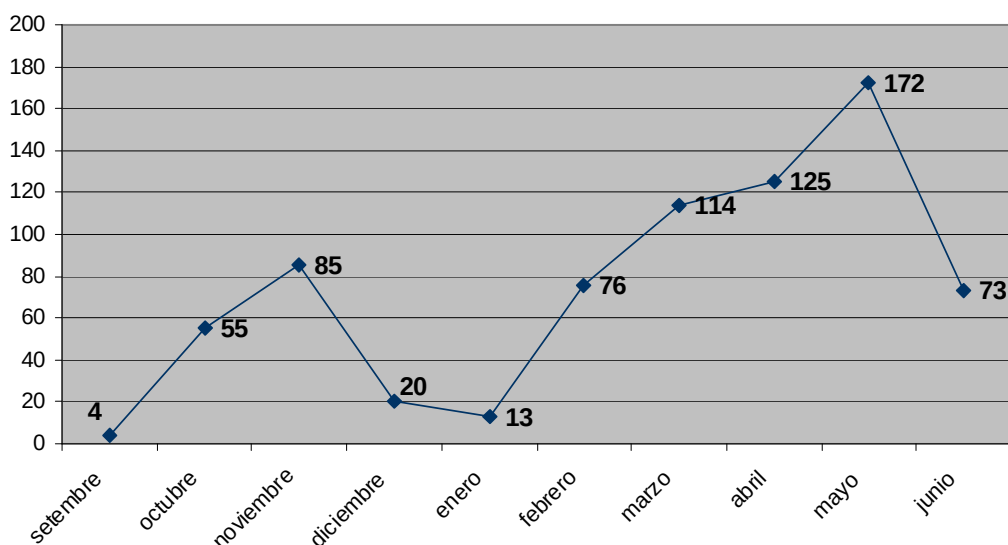
3.4.8.2 ESPAIS I ÈPOCA DE L'ANY DE MÉS FREQUÈNCIACIÓ

Les activitats educatives i visites es segueixen desenvolupant majoritàriament a l'espai del Remolar-Filipines (575 grups), el que significa un descens del 2.8%. El curs 2010/11 també ha disminuït el nombre de grups que han utilitzat els espais naturals del Riu (153) en aquest cas més significativament (15.9%).

	REMOLAR	CAL TET	CAN CAMINS	TOTAL
GRUPS	575	153	9	737
ALUMNES	13.547	3.591	205	17.343
ACOMPANYANTS	824	195	12	1.031
TOTAL	14.946	3.939	226	19.111

Les activitats d'educació ambiental als espais naturals del delta del Llobregat tenen una marcada estacionalitat, com passa en la major part d'espais naturals de Catalunya. Les visites es concentren a la tardor (amb un mes de setembre pràcticament inhàbil) i sobretot a la primavera, amb un màxim destacat al mes de maig. Els mesos de desembre i gener constitueixen un període de baixa activitat.

GRUPS ESCOLARS CURS 2010/11

3.4.8.3 PROCEDÈNCIA DELS GRUPS ESCOLARS

Disposem de les dades del municipi de procedència de totes les escoles que acompanyen les entitats d'educació ambiental, excepte en alguns pocs casos.

Destaca el gran nombre de grups procedents de Barcelona (205), el 30.15%; el 4.41% són del Prat de Llobregat (30), el 3.97% són de Viladecans (27), el 5.74% de Sant Boi (39) i el 2.35% de Gavà (16). També destaquen Terrassa i Sant Cugat (19) amb el 2.79% cadascuna, L'Hospitalet de L. (37) amb el 5.44%, i Castelldefels (15) amb el 2.21%.

En total han vingut escoles de 65 municipis de Catalunya. També hem tingut grups provinents d'altres localitats espanyoles (Alacant) i de l'estranger (Anglaterra).

3.4.8.4 PROGRAMA “SALVEM EL FARTET”

El programa pedagògic “Salvem el Fartet” ha estat ofert i gestionat directament pel Consorci amb serveis d'assessorament contractats a la Sociedad de Estudios Ictiológicos. Han participat 287 alumnes de 13 classes de 9 escoles diferents dels 4 municipis.

CENTRE EDUCATIU	POBLACIÓ	GRUPS	ALUMNES	NIVELL EDUCATIU
CEIP Jaume Balmes	El Prat de Llobregat	1	12	6è
CEIP Jaume Balmes	El Prat de Llobregat	1	13	5è
Ntra Sra del Mar-Garcia Lorca	El Prat de Llobregat	1	25	5è
CEIP Charles Darwin	El Prat de Llobregat	2	50	6è
CEIP PAU CASALS	Viladecans	1	25	6è
CEIP FLEMING	Viladecans	1	20	6è
CEIP CAN PALMER	Viladecans	2	50	6è
Centre d'Educació especial Marià Felip	Gavà	1	17	pseudoaula de 5è
Col·legi Sagrat Cor	Gavà	1	25	6è
Escola Barrufet	Sant Boi de Llobregat	1	25	5è
Escola Barrufet	Sant Boi de Llobregat	1	25	6è

S'han muntat 13 aquaris de 54 litres (un per grup) i 13 aquaris més de 12 litres per a reproducció.

S'ha creat un grup específic de comunicació aprofitant les possibilitats que ofereix google grups. Però l'eina més utilitzada per intercanviar comunicacions i documents ha estat la llista de distribució de correus electrònics.

Cada 15 dies aproximadament un tècnic del Consorci del Delta del Llobregat i/o un altre de la Sociedad de Estudios Ictiológicos han anat a tots els centres educatius per fer una revisió de tots els aquaris, comprovar que tots estaven en bon estat i respondre els dubtes que tenien professors/es i alumnes.

En total es van portar a les escoles 79 exemplars adults i s'han recuperat 76 exemplars adults i uns 163 alevins.

El 30 de maig l'escola Ventós Mir de Badalona va realitzar l'alliberament dels fartets del seu programa pedagògic a la bassa del fartet, a l'espai natural del Remolar.

El 9 de juny es va fer l'alliberament per part de les escoles del Prat i Sant Boi a la bassa que hi ha a la pineda de Can Camins. El 15 de juny es va fer l'alliberament per part de les escoles de Viladecans i Gavà a la bassa del Fartet al Remolar.

El promig de valoració realitzada pels docents que han intervingut en el programa (puntuació entre 0 i 5) ha estat el següent:

CRITERIS DE VALORACIÓ	PUNTUACIÓ
Organització	4,78
Materials aportats	4,78
Proposta pedagògica	4,33
Motivació dels alumnes	4,78
Aprofitament pedagògic	4,67
Sortida per alliberar fartets	4,13

3.4.8.5 PROGRAMA “LA MALÀRIA”

Aquesta activitat ha estat promoguda pel Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat en col·laboració amb l'associació Àfrica Stop Malària. El programa el gestiona l'entitat Àfrica Stop Malària, però el Consorci assumeix els costos de difusió i execució del programa als centres educatius dels municipis que formen part del Consorci.

Tres escoles i un total de 8 grups van mostrar el seu interès en participar-hi però finalment només s'ha concretat l'activitat amb l'IES Estany de la Ricarda (El Prat de Llobregat). El dies 4 i 5 d'abril es va fer una presentació del programa al centre i el dia 27 d'abril es fa ver la sortida formativa a Carrabiners.

La valoració de les diferents parts de l'activitat ha estat molt positiva tan per part dels educadors de l'Associació com pels docents de l'IES (9 sobre 10), que han manifestat la seva intenció de repetir l'activitat durant el curs vinent.

3.4.8.6 PROGRAMA "VISITA DE LA DEPURADORA I DE L'ESPAI NATURAL DE LA MURTRA"

Aquesta activitat forma part del Programa "Compartim un futur" de l'AMB i del catàleg d'activitats d'educació ambiental que ofereix el Consorci cada curs escolar, arrel del conveni de col·laboració signat el mes de maig per ambdues entitats per a la realització d'una activitat conjunta consistent en la visita a la planta depuradora d'aigües residuals de Gavà-Viladecans i a l'espai natural de l'estany de la Murtra. Aquest programa té com a objectius:

- Conèixer l'estany de la Murtra, dins de la xarxa d'espais naturals del Delta del Llobregat. Conèixer un projecte de restauració ambiental.
- Conèixer la gestió del cicle integral de l'aigua que realitza l'AMB a l'àrea metropolitana de Barcelona i la nova cultura de l'aigua. Conèixer el procés de depuració biològica i el seu paper en el manteniment del medi natural.

El contingut central de l'activitat és la descoberta dels ambients naturals de l'estany de la Murtra, així com conèixer la seva restauració ambiental que s'ha fet i la descoberta del procés de depuració d'aigua residual i el paper de la depuració en el medi natural. També s'aprofita per a la sensibilització ambiental en el respecte pel

medi natural i el consum responsable de l'aigua. En el primer trimestre del curs escolar 2011/12 no ha participat cap grup escolar.

3.4.9 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Durant l'any 2011 el Consorci ha organitzat 3 programes d'activitats: a l'hivern, a la primavera i a la tardor. El programa d'activitats Primavera al Delta va incloure, per segon any, la celebració del Dia Mundial de la Biodiversitat i, per primer cop, el Dia de la Murtra. El programa Tardor al Delta va incloure la celebració del Dia Mundial dels Ocells, com ja venia essent habitual.

3.4.9.1 PROGRAMA D'ACTIVITATS HIVERN AL DELTA

El Programa *HIVERN AL DELTA* es va desenvolupar del 20 de gener al 26 de març. Per a fer difusió d'aquest programa es va dissenyar un fullet, del qual es van imprimir 3.000 exemplars, que també es va distribuir per correu electrònic a les persones interessades i incloses en la base de dades del Consorci. Posterior s'envien e-mails amb un recull de les activitats que hi ha programades en el mes concret.

El contingut d'aquest programa es relaciona sobre tot amb els censos hivernals d'aus aquàtiques, tasca que realitzen els tècnics del Consorci i que s'ha volgut obrir al públic interessat, per donar-li una major projecció al Delta com a espai d'estada d'aus migradores. Aquest

any, a més s'han ofert algunes xerrades relacionades amb l'activitat ornitològica, els peixos de les llacunes del delta i una activitat relacionada amb els cavalls que pasturaven per primer cop als espais naturals del Riu.

Xerrada sobre Ocells rars. 20 de gener. 7 participants.

Xerrada sobre les poblacions de peixos i sortida pràctica. 26 de març. 16 participants.

Cens d'ocells marins. 22 de febrer. 13 participants.

Cens del corb marí gros. 4 de febrer. 2 participants.

Cens d'esplugabous. 11 de febrer. 12 participants.

Com en altres ocasions, s'ha ofert també una visita guiada per **fotografiar el crepuscle al Delta**, el dia 11 de març, en la que van participar 36 persones.

L'activitat que es va organitzar com a finalització de l'activitat **"Posa-li nom als nous veïns de cal Tet"** consistent en acompanyar al cuidador dels cavalls en un dia de feina. Es van organitzar dues jornades, una el 4 de juny en la que van participar 17 persones, i una altra l'11 de juny en la que van participar 20 persones.

3.4.9.2 PROGRAMA D'ACTIVITATS PRIMAVERA AL DELTA

El Programa *PRIMAVERA AL DELTA* es va desenvolupar del 10 d'abril al 26 de juny. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 4.850 tríptics; i mitjançant el correu electrònic es va enviar un .pdf del fullet a les persones interessades i que estan incloses a la base de dades del Consorci. Posterior s'envien e-mails amb un recull de les activitats que hi ha programades en el mes concret.

3.4.9.2.1 Activitats per a famílies.

Es van desenvolupar de l'10 d'abril al 26 de juny, els diumenges de 11.30 h a 13 h. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies amb nens i nenes de 6 a 12 anys, s'ha contractat el monitoratge a l'ACCC. Per primera vegada s'incorpora l'espai natural de la Murtra a la programació.

El públic participant ha valorat amb una mitja de 4.52 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 226 persones.

La Floració de les orquídies

Espai Natural Remolar – Filipines. 17 d'abril. 29 participants

Pineda Can Camins. 10 d'abril i 1 de maig. 4 participants

Els cavalls de Cal Tet

Espais naturals del Riu. 8 i 15 de maig. 101 participants

Les papallones del Delta

Remolar-Filipines. 29 de maig. 35 participants

Espais Naturals del Riu. 5 de juny. 36 participants

Basses de Can Dimoni. 19 de juny. Anul·lada per manca d'inscrits

Espai natural de la Murtra. 26 de juny. 21 participants

3.4.9.2.2 Jornades d'observació i anàlisi

Dins d'aquest apartat s'inclouen dos activitats diferents. Una és el **tèsting d'invertebrats al delta del Llobregat**, activitat que ja s'ha realitzat en altres ocasions i que consisteix en cercar invertebrats i fotografiar-los. Els experts de l'Associació Grup Natura ajuden a la identificació de les espècies, el que converteix l'activitat lúdica en un aportació d'informació científica sobre la biodiversitat del Delta. L'activitat es va realitzar el diumenge 22 de maig als espais naturals del Riu i van participar 21 persones.

L'altra activitat que s'ha realitzat és **l'observació de l'anellament científic d'ocells** als espais naturals del Riu, al Remolar – Filipines i a les Basses de Can Dimoni; i que complementa la visita del públic lliure a aquests espais.

3.4.9.2.3 Vespres al delta del Llobregat

Aquesta activitat consisteix fonamentalment en dues vistes guiades al delta en les hores del capvespre per fer fotografies i observar animals que difícilment es poden veure en altres horaris, una als espais naturals del Riu, i una altra a l'espai del Remolar, el 6 de maig i el 17 de juny respectivament, i en les que van participar un total de 61 persones (16 als espais del Riu i 45 a l'espai del Remolar).

3.4.9.2.4 Jornades de descoberta

Vine a la platja natural de Viladecans

Aquesta activitat, que està inclosa en el programa de l'AMB per donar a conèixer els valors naturals de les platges de la província de Barcelona, consisteix en una vista guiada a la platja natural de Viladecans per observar la vegetació típica dunar, així com les diverses espècies d'insectes, rèptils o ocells que s'hi reproduïxen. Es van fer 3 visites, els dies 10 d'abril, 8 de maig i 12 de juny, i en total van participar 23 persones.

Programa de recuperació dels amfibis al Delta

Aquesta activitat va consistir en una xerrada oferta per l'Associació Herpetològica Espanyola el 2 de juny, per donar a conèixer el programa de recuperació d'amfibis del Delta i una sortida pràctica que es va fer el 4 de juny. Van participar 13 persones.

3.4.9.2.5 Jornades de divulgació

Viatge naturalístic a l'Índia

L'activitat va consistir en una xerrada sobre l'observació d'espècies de flora i fauna emblemàtiques de l'Índia, oferta per Sergi Bosch el 12 d'abril, en la que van participar 2 persones.

Dia Mundial contra la Malària

El 25 d'abril, l'associació Stop Malària va oferir una visita guiada a la zona de Carrabiners per explicar la relació d'aquest indret amb la malaltia i al mateix temps conscienciar sobre l'actualitat d'aquesta malaltia a molts països del món.

3.4.9.2.6 Dia de la Murtra. 30 d'abril

Aquesta diada es va celebrar per primer cop aquest any, tot pensant en recuperar la tradició d'anar a la Murtra a pescar anguiles de temps passats. Es va organitzar una activitat d'alliberament d'animals recuperats als centres de fauna salvatge de la Generalitat i d'explicació de les recents millores de l'espai. Van participar 14 persones.

3.4.9.2.7 Dia Mundial de la Biodiversitat. 22 de maig

L'any 2011 es va celebrar, per segon any consecutiu, el Dia Mundial de la Biodiversitat, en el marc del programa d'activitats *PRIMAVERA AL DELTA*.

L'organització d'aquesta diada va comptar amb la col·laboració dels Ajuntaments del Prat, Viladecans, Sant Boi i Gavà. Es va organitzar una activitat diferent a cada espai, concretament "Dunes o muntanyes, o de com sobreviure-hi" al Remolar – Filipines, "Els ajocadors espais de repòs" a les Basses de Can Dimoni, "Mosaic d'ecosistemes", als espais naturals del Riu i "L'agricultura i l'aigua, motor de biodiversitat" a la Murtra. A més, hi va haver activitats de tèsting, d'observació d'anellament científic i visites guiades. En total van participar 61 persones (26 als espais naturals del Riu, 26 al Remolar – Filipines i 9 a les Basses de Can Dimoni. A la Murtra es va haver d'anular l'activitat per manca d'inscrits).

3.4.9.3 PROGRAMA D'ACTIVITATS *TARDOR AL DELTA*

El Programa *TARDOR AL DELTA* es va desenvolupar de l'1 d'octubre al 15 de desembre. Per a fer difusió d'aquest programa es van repartir 3.942 fullets, i mitjançant el correu electrònic es va enviar un .pdf del fullet a les persones interessades i que estan incloses a la base de dades del Consorci. Posterior s'envien e-mails amb un recull de les activitats que hi ha programades en el mes concret.

3.4.9.3.1 Activitats per a famílies.

Es van desenvolupar del 9 d'octubre al 20 de novembre. Per a la realització d'aquest tipus d'activitats, pensades per a nens i nenes de 6 a 12 anys es va contractar el monitoratge de l'ACCC. El públic participant va valorar amb una mitja de 4.57 sobre 5 aquestes activitats, tenint en compte la organització de l'activitat, els continguts, la intervenció de l'educador/a i els materials emprats.

A continuació es fa un resum de la participació, per espais i dates, que va ser en total de 75 persones.

Qui hi viu, aquí?

Espais Naturals del Riu. 9 d'octubre. Anul·lada per manca d'inscrits

Remolar-Filipines. 23 d'octubre. 36 participants

Els jócs, espais de repòs

Basses de Can Dimoni. 16 d'octubre i 13 de novembre. Anul·lades per manca d'inscrits

Riera, riu, canal, corredora...

Espai natural de la Murtra. 30 d'octubre i 27 de novembre. 28 participants

Artesans al Delta

Espais Naturals del Riu. 6 de novembre. 6 participants

Remolar-Filipines. 20 de novembre. 5 participants

3.4.9.3.2 Jornades d'observació i anàlisi

Els diumenges 9 i 30 d'octubre, i 6 i 27 de novembre, a l'espai del Remolar; i els diumenges 16 i 23 d'octubre, i 13 i 20 de novembre, als espais del Riu s'han fet **sessions d'observació d'anellament** per complementar la visita del públic lliure a aquests espais naturals. En total, l'any 2011 es van fer 20 sessions d'anellament obertes al públic amb la finalitat de donar a conèixer el valor d'aquesta activitat. Se'n van fer 8 a la primavera als espais de la reserva del Remolar-Filipines i a la reserva de Cal Tet. A la tardor es van fer 10 sessions a la reserva del Remolar-Filipines, a la reserva de Cal Tet i la reserva de la Murtra. Van passar aproximadament 200 persones en total. Aquesta programació tornava a incloure una jornada de **Tèsting fotogràfic d'invertebrats** que es va fer a l'espai natural de la Murtra, coordinada per l'Associació Grup Natura, el dia 9 d'octubre, i en la que van participar 28 persones.

3.4.9.3.3 Vespres al delta

L'activitat **Fotografia el crepuscle** continua sent una de les de més èxit. A la sortida que es va fer el 7 d'octubre al Remolar – Filipines van participar un total de 17 persones. A la que es va fer el 25 de novembre als espais naturals del Riu van participar 14 persones.

3.4.9.3.4 Jornada de descoberta

Vine a la platja natural de Viladecans

Aquesta activitat, que estava inclosa en el programa de l'AMB per donar a conèixer els valors naturals de les platges de la província de Barcelona, va consistir en una vista guiada a la platja natural de Viladecans, complementada amb una observació d'anellament científic. Es va fer el 30 d'octubre i van participar 29 persones.

Vine a la pineda de Can Camins

Donat que a l'actualitat la pineda de can Camins es troba tancada al públic lliure, es va voler oferir la possibilitat de visitar-la de manera guiada i donar així a conèixer els seus importants valors naturals, sobre tot micològics. La visita es va fer el 12 de novembre i van participar 21 persones.

3.4.9.3.5 Jornada de divulgació

En aquest apartat es van oferir 3 xerrades que organitzava l'ICHN (Institució Catalana d'Història Natural) i l'Ajuntament del Prat.

Jornades de recerca i conservació del medi natural: aportacions de la recerca a la gestió dels espais naturals protegits del Països Catalans. 21 i 22 d'octubre. 46 participants.

La comunicació del risc en la gestió dels desastres: el cas de les inundacions. 1 de desembre. 8 participants

Importància quiropterològica del delta del Llobregat. 15 de desembre. 6 participants.

3.4.9.3.6 Dia Mundial dels ocells. 1 i 2 d'octubre.

El programa d'activitats *TARDOR AL DELTA* incloïa la celebració del Dia mundial dels ocells, amb programació d'activitats el dissabte 1 d'octubre a les Basses de Can Dimoni i la Murtra i el diumenge 2 d'octubre als espais naturals del Riu i a l'espai natural Remolar – Filipines. A tots quatre espais es van fer activitats d'observació d'anellament científic, visites guiades gratuïtes i un concurs amateur d'identificació d'ocells. També es va comptar amb entitats dels municipis relacionades amb el món de l'ornitologia i el medi ambient.

Els ajuntaments del Prat, Viladecans, Gavà i Sant Boi van oferir servei d'autocar gratuït per assistir a les activitats en les jornades corresponents.

Al Remolar es va organitzar un taller per a nens i nenes, anomenat "El rei dels ocells" d'una hora de durada. Als espais naturals del Riu es van fer dues activitats, en aquest cas organitzades per l'Ajuntament del Prat, una consistent en una plantació popular d'arbustos en el marc del Cicle "plantat contra el canvi climàtic" i un altre de cens d'ocells d'aiguamolls.

També es va comptar amb la col·laboració del "Centro de halcones BCN" de l'Aeroport del Prat que van fer una mostra de vols d'aus rapinyaires, tant al Remolar com al Riu. Com a acte de cloenda de la jornada, en tots dos espais, es va fer un alliberament d'ocells recuperats als centres de recuperació de fauna salvatge de la Generalitat.

El dia 1 d'octubre a Can Dimoni es van arribar a comptar 30 participants, i 20 a la Murtra. El dia 2 d'octubre es calcula que es van donar cita als espais naturals del Remolar – Filipines (600) i del Riu (500) prop de 1.100 persones.

3.4.9.4 ALTRES ACTIVITATS

- Grup d'historiadors de l'arxiu municipal del Prat de Llobregat (3.4.2011). Grup de 15 persones als espais naturals del Riu
- Grup dels cursos de normalització lingüística del Prat de Llobregat (4.5.2011). Grup de 46 persones als espais naturals del Riu
- Visita de la UB (13.5.2011) a l'espai natural del Remolar.
- Visita de la UPC (29.9.2011) als espais naturals del Riu.
- Visita de la UB (11,18 i 22.11.2011) a l'espai natural del Remolar.
- Visita del Departament de biologia animal de la Facultat de Biologia de la UB (25.11.2011) a l'espai natural del Remolar.
- Visita de l'ICO a l'espai natural del Remolar (26.11.2011 i 3.12.2011)

3.4.10 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA

Compromís de Qualitat turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanyola en Destinacions (SICTED).

El 30 de juny de 2010 el Consorci obté la qualificació final favorablement de l'avaluació per a la renovació del distintiu de qualitat SICTED (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions) que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat, l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, a la zona del litoral del Baix Llobregat. La certificació actual te validesa fins a novembre de 2012, tot i que es segueixen fent actuacions de formació (voluntària i obligatòries) i processos de seguiment i millora continua.

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El Consorci desenvolupa un programa de difusió i divulgació dels valors naturals, paisatgístics, socials i lúdics del Delta, bàsicament entre el públic de l'entorn metropolità, que a més d'augmentar el nombre de visitants també dona a conèixer la tasca que realitza el Consorci, com a organisme públic de gestió concertada i integral del territori.

3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

3.5.1.1 LLOC WEB DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2011 el web dels espais naturals www.deltallobregat.cat ha rebut 118.000 visitants directes, restant fora d'aquest còmput aquells visitants que han entrat a través d'altres webs que tenen inclòs el nostre link. D'aquestes visites, el document més descarregat, són els programa d'activitats del Consorci (hivern, primavera i tardor).

Es valora positivament l'apartat de contacte de la web, com a eina de comunicació amb l'usuari, permetent resoldre consultes, facilitar informació i obrir nous contactes de forma àgil i ràpida. S'han rebut 210 e-mails que s'han respost via telemàtica o via telefònica amb una mitjana de 1,5 dia.

Al llarg d'aquest any també s'han fet les següents actualitzacions i millores en el lloc web:

- Manteniment i actualització del contingut ordinari, en els tres idiomes.

Posar a disposició de l'usuari, en format desagregable, els fulletons descriptius dels itineraris de cadascun dels espais

- Manteniment i actualització del **blog** (<http://consorcideltallobregat.blogspot.com>) sobre novetats ornitològiques, amb l'objectiu de compartir i fer partícips a tothom, diàriament, de les observacions que es donen als Espais Naturals

del Delta del Llobregat. Aquest blog ha tingut una mitjana de visites mensuals de 1.066, suposant un total anual de 17.925 (d'aquest total, el 93 % són visitants d'àmbit nacional).

- S'han introduït 8 novetats naturalístiques durant el 2011 i s'ha assolit l'objectiu mantenir-ho actualitzat en els 3 idiomes.
 - Observació d'una fagina al Delta del Llobregat, 27/12/11
 - Tornen els cavalls al Remolar – Filipines, 05/12/11
 - Trobada una papallona o esfinx de la mort al Prat de Llobregat, 21/11/11
 - Tres banderes de platges verges per als espais naturals del delta del Llobregat, 26/7/11
 - Jornada de voluntariat a la pineda del Remolar amb l'empresa IBM, 17/06/2011
 - Cens i anellament dels polls de la colònia reproductora de Gavina corsa del Delta del Llobregat, 16/06/2011
 - Signat un conveni de col·laboració entre la Fundació SIGEA i el Consorci, 4/04/2011
 - Observació d'un ànec molt rar al Delta del Llobregat, 25/03/2011
- Manteniment i gestió de la xarxa social Twitter. Durant el 2011 s'han comptat 81 usuaris que segueixen les notícies habitualment, i s'han realitzat 408 tweets informant al moment d'observacions ornitològiques al delta del Llobregat.

3.5.1.2 EDICIÓ DE MATERIAL IMPRÈS

S'ha revisat el fullet desplegable de presentació dels espais naturals amb el mapa del territori per incorporar els nous espais visitables, els canvis de senyalització i els camins per anar amb bicicleta, entre d'altres. Durant el 2011 s'han introduït els canvis i està disponible en format digital.

S'ha dissenyat i editat un díptic - punt de llibre amb el calendari 2012 dels fongs del Delta (2.000 exemplars).

Els tríptics informatius dels itineraris de Cal Tet – Ca l'Arana, de la Bunyola-Carrabiners-Semàfor, de la maresma de les Filipines, i de les Basses de Can Dimoni s'han traduït al castellà i l'anglès. Estan a disposició del visitant tant en els punts d'informació (en format paper plastificat) com en el lloc web en format .pdf.

S'han revisat i traduït al castellà els mapes d'accés als Espais Naturals del Riu, a l'Espai Natural del Remolar – Filipines, a les Basses de Can Dimoni i a l'Espai Natural de la Murtra. Estan disponibles en format .pdf.

Per altra banda, val a dir que s'han aprofitat els quadríptics dels programes d'activitats, *PRIMAVERA AL DELTA* (5.000 exemplars) i *TARDOR AL DELTA* (4.000 exemplars), per presentar els espais naturals en el seu conjunt i informar dels horaris de visita i serveis que s'ofereixen.

També s'ha reforçat molt la comunicació i difusió de les activitats via correu electrònic, i durant l'any 2011 s'ha sistematitzat la base de dades del Consorci, a partir de les dades facilitades, i prèvia autorització, pels propis interessats. A l'inici de cada programa, s'envia el programa en format .pdf, i posteriorment es fan reforços per recordar les activitats que s'ofereixen durant el mes concret. Per altra banda, es fa una difusió de les activitats mitjançant la inclusió de les mateixes en les diferents agendes culturals i d'oci, sobretot on-line (agendes culturals dels propis ajuntaments consorciats, Petit Barcelona, Outdooractual.com, Turisme Baix Llobregat, , ara.com, agenda cultural de la Generalitat de Catalunya, etc.). Es valora molt positivament aquest model de difusió donat que suposa un 74 % dels inscrits a les activitats, a més permet adreçar-se a un públic menys local, i sobretot més concret, donat que atenent al tipus d'agenda se'n publiquen unes activitats o altres, l'oferta global.

3.5.2 PARTICIPACIÓ EN FIRES

FIRA DE SANT ISIDRE DE VILADECANS

14 i 15 DE MAIG

L'estand (de 12 m2) estava situat a l'inici del recorregut firal. Aquest va ser sufragat per l'àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Viladecans i el Consorci només va assumir les despeses del mobiliari. Va ser atès per personal del Consorci, que va donar informació general dels espais naturals i del programa d'activitats PRIMAVERA AL DELTA.

FIRA AVÍCOLA DEL PRAT

16, 17 i 18 DE DESEMBRE

L'any 2011 es decideix assistir a la Fira del Gall del Prat integrats en l'estand de La Porta del Delta, centre de promoció del delta del Llobregat de l'ajuntament del Prat. El Consorci va aportar dues banderoles amb imatges de la flora i la fauna típiques del Delta; tanmateix hi va haver personal del Consorci en els moments de més afluència de públic. Es va repartir el punt de llibre amb el calendari 2012 dels fongs del Delta i el Programa HIVERN AL DELTA. També es va aprofitar per vendre guies de natura del Delta.

3.5.3 PRESENCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

3.5.3.1 NOTES DE PREMSA

Al llarg del 2011 s'han emès 4 notes de premsa, que estan disponibles al lloc web del Consorci. L'encapçalament de les mateixes és el següent:

120 voluntaris de les empreses Novotel e Ibis del grup ACCOR participaran en la retirada de vegetació exòtica al delta del Llobregat

El proper dijous 14 d'abril, la pineda del Remolar dels espais naturals del Delta del Llobregat acollirà 120 voluntaris de les empreses Novotel e Ibis del grup ACCOR que duran a terme la retirada de vegetació exòtica d'aquest espai protegit. Aquesta activitat s'emmarca dins de "Plantemos para el Planeta, campanya del Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient" i la declaració del 2011 com a any internacional dels boscos. (8 d'abril)

L'Obra Social de CatalunyaCaixa col·laborarà en les visites i els programes d'educació ambiental dels espais naturals del Delta del Llobregat

L'Obra Social de CatalunyaCaixa, i el Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat, han signat un conveni de col·laboració pel qual CatalunyaCaixa col·laborarà en diversos programes d'informació, sensibilització i educació ambiental del Delta del Llobregat. (7 de juliol).

Destí: Delta del Llobregat

El Delta del Llobregat és un recurs d'esbarjo per a les famílies de l'àrea metropolitana de Barcelona que es queden l'estiu a casa, i alhora un recurs turístic de gran qualitat per als turistes que visiten Catalunya, ja siguin observadors d'ocells o visitants de cap de setmana. (29 de juliol).

Tornen els cavalls al Remolar – Filipines

Aquest mes de desembre un ramat de 7 cavalls tornarà a pasturar els prats i jonqueres de la maresma de les Filipines (estany del Remolar), després de l'aturada durant la primavera-estiu, per tal de preservar la nidificació de les aus aquàtiques. La pastura amb cavalls és una eina molt útil per al manteniment dels hàbitats i la biodiversitat de les zones humides. (1 de desembre)

3.5.3.2 DECLARACIONS A MITJANS I APARICIÓ EN PREMSA ESCRITA

La major part de declaracions als mitjans de comunicació han estat provocades per la distribució de notes de premsa per part del Consorci, o per les notícies de caire naturalístic vinculades a noves troballes que s'insereixen a la web.

S'han fet intervencions, tant per part de la gerent com dels tècnics del Consorci, a les ràdios i televisions locals del Prat, Viladecans, Gavà, Sant Boi, L'Hospitalet, Martorell i Barcelona (BTV). També s'ha intervingut en altres mitjans d'àmbit nacional com ara Comràdio i SER Catalunya.

Quant a la premsa escrita, destaquen alguns articles publicats a La Vanguardia, i que en la seva versió digital s'acompanyen d'enregistrament de vídeos.

El 7 de juliol es va una convocatòria de premsa conjunta del Consorci i l'Obra Social de Catalunya Caixa amb motiu de la signatura del conveni de col·laboració que totes dues entitats han establert per als programes d'ús públic i educació ambiental.

D'altra banda, al llarg de l'any 2011 s'han fet dues presentacions davant la premsa de l'espai natural de la Murtra, promogudes per l'ajuntament de Viladecans i l'ajuntament de Gavà, els dies 15 de febrer i el dia 25 de novembre, respectivament.

3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci promoure una participació activa amb la que el conjunt d'actors particulars i socials vinculats al delta del Llobregat se sentin compromesos i reconeixin i assumeixin com a propis els reptes de la protecció dels espais naturals. En aquest sentit és important vincular persones i institucions als espais naturals, tot fomentant la seva aportació d'idees i de recursos.

3.6.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

L'any 2011 no s'ha celebrat cap reunió del Consell de Cooperació. Sí s'han fet però reunions bilaterals amb alguns dels seus membres.

El 8 de juliol de 2011 el Consell Rector del Consorci aprova la incorporació del Grup ecologista Les Agulles – Ecologistes en Acció de Catalunya al Consell de Cooperació.

D'altra banda i com a conseqüència del conveni de col·laboració signat amb Catalunya Caixa l'11 de maig de 2011, la Fundació Catalunya Caixa s'incorpora directament al Consell de Cooperació.

3.6.2 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA.

S'han fet diversos contactes amb entitats de l'àmbit de la conservació i el foment de la natura.

Aquest any, s'ha contractat a l'ICO (**Institut Català d'Ornitologia**) el programa d'anellament científic Sylvia d'estiu i d'hivern (en el cas del Remolar és un Sylvia d'hivern ampliat per poder comparar les dades amb els anys anteriors).

Tanmateix s'ha col·laborat amb la **Societat Catalana d'Anellament** i amb la **SEO-Birdlife**.

S'ha establert una col·laboració amb l'**Associació Grup Natura** per a l'estudi del grup d'invertebrats al delta i l'organització de dos tèstings d'invertebrats que s'han celebrat a la primavera i a la tardor. Igualment s'ha treballat l'esborrany d'un conveni de col·laboració amb l'Associació Fotografia i Biodiversitat, vinculada a l'Associació Grup Natura, per al desenvolupament d'un punt d'informació virtual anomenat Biodiversitat Virtual als espais naturals del delta del Llobregat.

La **SEI (Sociedad de Estudios Ictiológicos)** ha col·laborat amb el Consorci en la divulgació de l'activitat de recuperació del Fartet, per encàrrec del Consorci.

El Consorci ha col·laborat amb l'**ICHN** (Institució Catalana d'Història Natural) que juntament amb el **CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)** i l'Ajuntament del Prat, estan impulsant la redacció d'un llibre sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat, en el qual hi participen experts del món universitari i els tècnics del Consorci.

La **Societat Catalana de Lepidopterologia** ha comptat amb la col·laboració del Consorci per desenvolupar el seu estudi sobre les papallones nocturnes del delta.

Enguany s'ha continuat amb els contactes tècnics amb el **Parc Zoològic de Barcelona** per tal de iniciar el projecte de conservació de la tortuga d'aigua (*Mauremys leprosa*) al delta del Llobregat i la seva difusió entre els visitants del ZOO.

3.6.3 PATROCINIS

3.6.3.1 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I AIGÜES DEL PRAT, S.A

El 2011 s'ha signat un nou conveni amb l'empresa municipal Aigües del Prat, SA, pel qual el Consorci es compromet a desenvolupar el seu programa de control del

medi aquàtic amb la contractació del Laboratori d'Aigües del Prat per a la realització de les analítiques a preu de cost i APSA, a la seva vegada, es compromet a patrocinar l'activitat del Consorci amb 2.000 €.

3.6.3.2 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I L'OBRA SOCIAL DE CATALUNYACAIXA

L'11 de maig es signa un conveni de col·laboració entre el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat i La Fundació Catalunya Caixa, pertanyent a l'Obra Social de Catalunya Caixa, pel qual aquesta última col·laborarà en els programes de Promoció de l'Ús Públic i d'Educació Ambiental, mitjançant l'aportació econòmica de 35.000 €. El conveni té una durada d'un any, i es concreta en la inserció del logotip de l'Obra Social de Catalunya Caixa en els materials de difusió dels programes d'informació i acollida al visitant i el d'educació ambiental en general; els programes pedagògics d'educació ambiental "Salvem el Fartet" i "La Malària al Delta del Llobregat" i els programes de sensibilització ambiental adreçat al públic en general que organitza el Consorci.

3.6.3.3 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I GAS NATURAL – UNIÓN FENOSA

Durant l'any 2011 s'ha desenvolupat el projecte d'edició de les 4 guies de natura que restaven per publicar de la col·lecció de 6 que es va iniciar l'any 2009 dins del conveni de col·laboració que el Consorci i Gas Natural – Unión Fenosa tenen establert des del 9 de setembre de 2010 i amb una vigència d'un any.

Durant el 2011 s'han redactat i revisat el text corresponent a la guia de fongs, de plantes de maresma, forestals i dunars, i s'ha revisat el text de la guia d'ocells forestals. Tanmateix s'han encarregat les il·lustracions de la guia de fongs (*Alfons Raspall*), d'ocells forestals (*Alfons Raspall*) i de plantes de maresme forestals i dunars (*Cartes Puche*). Igualment s'ha treballat la maquetació interior de la guia d'ocells forestals.

Cal recordar que per al desenvolupament d'aquest projecte Gas Natural - Unión Fenosa va aportar 30.000 € al Consorci del delta del Llobregat, i que les guies tenen un preu de venda al públic de 9 €.

3.6.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

El Consorci ha col·laborat sí en l'organització i definició de tasques del Camp de Treball que la Fundació Catalana de l'Esplai promou al delta del Llobregat des de ja fa 5 anys. Aquest permet la participació d'un grup de joves en les tasques de manteniment i conservació dels nostres espais naturals protegits. El 2011 s'ha comptat amb 25 joves (18 a 30 anys) provinents de quatre països d'Europa, durant dues setmanes (del 16 al 30 de juliol) i van actuar a la pineda de la Maiola. Les tasques a realitzar han estat acordades amb el servei tècnic de l'ajuntament de Gavà i els propietaris de les finques, i s'han centrat en el manteniment i neteja del bosc.

Per altre banda, en coordinació amb l'Ajuntament del Prat s'han dut a terme 8 plantacions populars a l'àmbit dels Espais Naturals del Riu:

- 9 abril. Fundación Más Árboles. 100 participants. Arbustos a la llera del riu.
- 3 maig. Escola de Viladecans. Plantació arbustos estany Murtra
- 1 octubre. Participants Dia Mundial dels Ocells. Arbustos a la llera del riu
- 20 octubre. Voluntaris de Timberland. Planta aquàtica a l'estany de la Murtra
- 10 novembre. Fundación Más Árboles. 20 participants. Arbustos a la llera del riu
- 11 novembre. Fundación Más Árboles. 50 participants. Arbustos a la llera del riu
- 19 novembre. Fundación Más Árboles. 100 participants. Arbustos a la llera del riu
- 26 novembre. Fundación Más Árboles. 100 participants. Arbustos a la llera del riu

Potser la fita més important en aquest apartat assolida l'any 2011 ha estat la firma del conveni de col·laboració signat el 6 de juny amb Plantemos Para el Planeta, campanya del programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient, que, entre d'altres accions, permet canalitzar la demanda de moltes empreses de dedicar la seva Responsabilitat Social Corporativa a la conservació de la natura.

Durant el 2011 s'han fet 4 jornades de voluntariat:

DATA	EMPRESA	N. PARTICIP.	ZONA ACTUACIÓ	FEINA REALITZADA
14/04/2011	GRUP ACCOR	120	Pineda Remolar	Retirada vegetació exòtica
17/06/2011	IBM	44	Pineda Remolar	Retirada vegetació exòtica
20/10/2011	TIMBERLAND	40	- Murtra - Pineda Remolar	- Plantació planta aquàtica - Retirada vegetació exòtica

12/11/2011	BBVA	80	- Pineda Remolar - Pineda Remolar	- Retirada vegetació exòtica - Disseminació plançons de pi a frontal pineda
------------	------	----	--------------------------------------	--

Totes les jornades s'han desenvolupat a la Pineda del Remolar, i les feines desenvolupades han consistit en l'eliminació de vegetació exòtica en la pineda protegida que va estar ocupada pel càmping Toro Bravo. També s'ha fet una jornada a la Murtra, consistent en la plantació de 181 unitats de planta aquàtica de tres espècies diferents (*Cladium mariscus*, *Scirpus maritimus* i *Iris pseudacorus*) a la ribera de la llacuna. Les pinedes litorals del delta Llobregat son un hàbitat d'interès prioritari a nivell europeu. La vegetació exòtica que ha colonitzat la pineda prové de l'antic enjardinament del càmping (s'han identificat unes 20 espècies) i la seva expansió impedeix el desenvolupament de la vegetació arbustiva i herbàcia autòctona pròpia d'aquest ecosistema. L'arrencada de plantes es fa de forma manual amb l'ajut d'aixades i pales. Tota la matèria vegetal arrencada s'agrupa i es porta a una planta de compostatge, on es convertirà en adob vegetal, tancat així el cicle de la matèria. De fet, els voluntaris i les voluntàries que participen en aquestes jornades se'n duen com a record una bosseta de compost vegetal a més de fullets de difusió dels espais naturals. Igualment, en totes les jornades s'aprofita la seva assistència per oferir-los una visita guiada a l'espai natural on s'ha treballat, contribuint així a un major coneixement i valoració dels espais naturals del delta del Llobregat.

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**

www.deltallobregat.cat